

flacăra

anul XXXIII
17 (1506)
VINERI
27 APRILIE
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut noi vizite de lucru în județul Constanța și în Capitală

În zilele de 24 și 25 aprilie, secretarul general al partidului, președintele Republicii a avut rodnice dialoguri de lucru cu oamenii muncii din județul Constanța. Joi, 26 aprilie, la ora cind revista noastră intra în rotativă se derulau primele secvențe ale unei noi vizite de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în municipiul București.

GLORIE MUNCII!

În mai, în luna de mijloc a primăverii, lumina se arată limpezită și caldă în vecinătatea florilor ca la atingerea obrazului unui copil, așa ne place să credem acum, cind ne aflăm în pragul acestei lumi în care știm că se statornicește mai mult decît oricind bucuria renașterii tuturor speranțelor lumii, înainte de toate prin înțelesul pe care începutului de mai, i-l consacră celebrarea zilei Muncii și zilei Tineretului, ca într-o laudă a anotimpului și-a oamenilor.

Ziua Muncii, a solidarității tuturor celor pentru care munca și libertatea și pacea sînt bunurile cele mai de preț ale vieții, ne regăsește în acest an aplecați asupra uneltelor noastre, dăruiți vocației noastre de constructori și țelului nobil de edificare a unei civilizații noi pe pămîntul României. În țara înnoită și împimăvărată, munca își asociază simbolic tineretea și ziua Muncii și ziua Tineretului își răsfrîng frățește luminile sâr-

bătorești pe aerul înalt, curat, primăvăritic, așa precum datoriei fiecăruia dintre noi îi corespunde fapta prin care această datorie se împlinește. Nenumărate fiind dovezile acestor fapte prin care țara își apropie mai curînd viitorul și prin care cu toții ne definim dorința de progres.

În același timp, pentru că gesturile creatoare ale țării ca și idealurile ei ne implică în viața planetei întregi, în cursul evenimentelor și în procesele ce se manifestă pe plan mondial, munca și tineretea se asociază la rindu-le cu dorința de pace a poporului nostru, pentru ca munca prin care se înfrățesc într-un destin comun toți fiii acestei țări să poată fi și să poată rămîne precum s-a și zis că este munca liberă, avuția unui popor. Speranțe reinnoite, speranțe a căror împlinire, acum, în prag de Armîdeni, se arată ascemni soarelui care, răsărînd, se-acoperă de lumină.

1 MAI

1 Mai 1939 — Un moment de culme al valului luptei populare antifasciste

(paginile 6—7)

Noaptea ca zi de muncă

Zecce reporteri în schimbul 3!

(paginile 16—17, 21—23)

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI

● Cerințele sporirii continue a eficienței economice ●

Bucuria oamenilor muncii de a-l avea din nou în mijlocul lor pe cel mai iubit fiu al poporului nostru

Aspect din timpul vizitării Șantierului Naval din Constanța

După datina străbună, piine și sare pentru conducătorul iubit

La Șantierul naval din Mangalia

Inscriindu-se în cadrul dialogului permanent și rodnic pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, îl poartă nemijlocit cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, în toate marile probleme privind prezentul și viitorul patriei, vizita efectuată zilele trecute de conducătorul partidului și statului nostru în județul Constanța a prilejuit încă o dată studierea profundă, în unități economice, a posibilităților de care dispune acest județ pentru a-și aduce o contribuție sporită, pe măsura puternicului său potențial material și uman, la progresul neîntrerupt al economiei, la creșterea avuției naționale, la ridicarea bunăstării poporului, la îndeplinirea obiectivului fundamental trasat de Congresul al XII-lea al partidului pentru actualul cincinal — realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate domeniile de activitate.

În manifestările de bucurie deosebită, pline de căldură, de profundă considerație și stimă ale lucrătorilor din unitățile vizitate — Șantierul Naval din Constanța, Șantierul Naval „2 Mai” din Mangalia, marea platformă a Combinatului petrochimic de la Midia, zona în care se va ridica noua platformă industrială a orașului Hirșova — s-a regăsit recunoștința profundă a tuturor locuitorilor acestei părți de țară pentru transformările înnoitoare petrecute în cadrul județului în munca și viața lor în anii socializării. Iată câteva date semnificative pentru dezvoltarea impetuoasă a acestui străvechi pământ românesc. Astfel, față de 1950, producția industrială a județului Constanța a crescut de 60 de ori; în aceeași perioadă, productivitatea muncii a sporit de zece ori, în timp ce numărul personalului muncitor este acum de patru ori mai mare. Au fost create mari unități ale unor industrii de vîrf — petrochimia, construcțiile de mașini, prelucrarea metalului. S-au dezvoltat vertiginos alte ocupații tradiționale. Puternica dezvoltare economică și socială a județului Constanța este susținută de un important program de investiții, aflindu-se în etapa finală obiective industriale de importanță națională. Grijă permanentă pentru creșterea nivelului de trai al celor ce muncesc poate fi ilustrată și de faptul că în cursul acestui cincinal vor fi predate beneficiarilor 33 000 de apartamente. Locuitorii județului știu foarte bine că toate aceste schimbări fundamentale în existența județului se leagă nemijlocit de activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care s-a aflat adesea în mijlocul colectivelor de oameni ai muncii de aici.

Analizînd, în cadrul întîlnirii, problemele actuale și de perspectivă ale industriei constructoare navale, stabilind măsurile necesare pentru îndeplinirea exemplară a planului pe 1984 și pe întregul cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca organizarea întregii activități să asigure creșterea productivității muncii, a nivelului tehnic al producției, reducerea timpului de execuție a navelor, cheltuielilor materiale pe măsura dotării de care dispun în prezent șantierele navale, subliniind necesitatea de a se lua măsuri ferme pentru înlăturarea tuturor neajunsurilor care se mai manifestă. Au fost formulate o serie de măsuri care vizează îmbunătățirea organizării și specializării, a întregii activități din șantierele navale din Constanța și Mangalia, a altor centre constructoare de nave. Secretarul general al partidului s-a referit totodată la o serie de probleme ale activității din alte sectoare ale industriei care concură la realizarea programului naval. În acest sens, s-a cerut să se revadă programul existent privind crearea echipamentelor pentru sectorul naval și să asi-

NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL CONSTANȚA

PATRIA,
CABINETUL DE LUCRU
AL PREȘEDINTELUI

—● Valorificarea la un nivel superior a potențialului tehnic și uman de care dispune economia noastră națională ●—

În timpul întâlnirii de la Neptun a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu membrii consiliilor de conducere ale șantierelor navale din Constanța și Mangalia și cu cadre din conducerea Centralei industriale din Galați

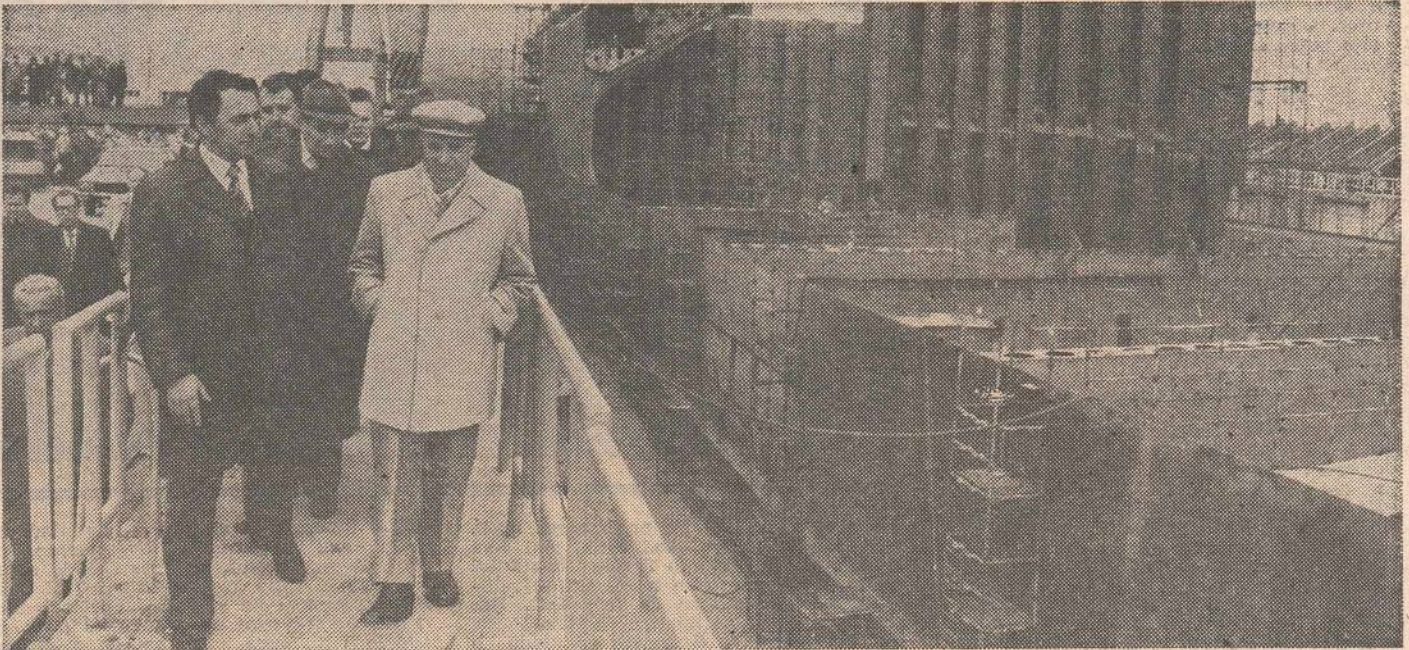
gure reducerea numărului de întreprinderi de producție a acestora, specializarea și concentrarea lor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat, de asemenea, o serie de aspecte ale programului prevăzut în domeniul exportului de nave și participării flotei noastre maritime și fluviale la transporturile navale internaționale, indicând o serie de sarcini și obiective care să asigure valorificarea deplină în această direcție a potențialului existent.

În continuarea vizitei în județul Constanța, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat îndeaproape, împreună cu factorii de răspundere prezenți, cu specialiști, constructori și montori aspecte privind finalizarea lucrărilor de pe marea platformă a Combinatului petrochimic de la Midia și deschiderea unor noi șantiere de investiții în această parte a țării. Secretarul general al partidului a indicat măsuri de organizare temeinică a activității pe șantiere, de intensificare a ritmului de execuție, astfel încât noile obiective să se înscrie, într-un termen cit mai scurt, în circuitul productiv al economiei naționale.

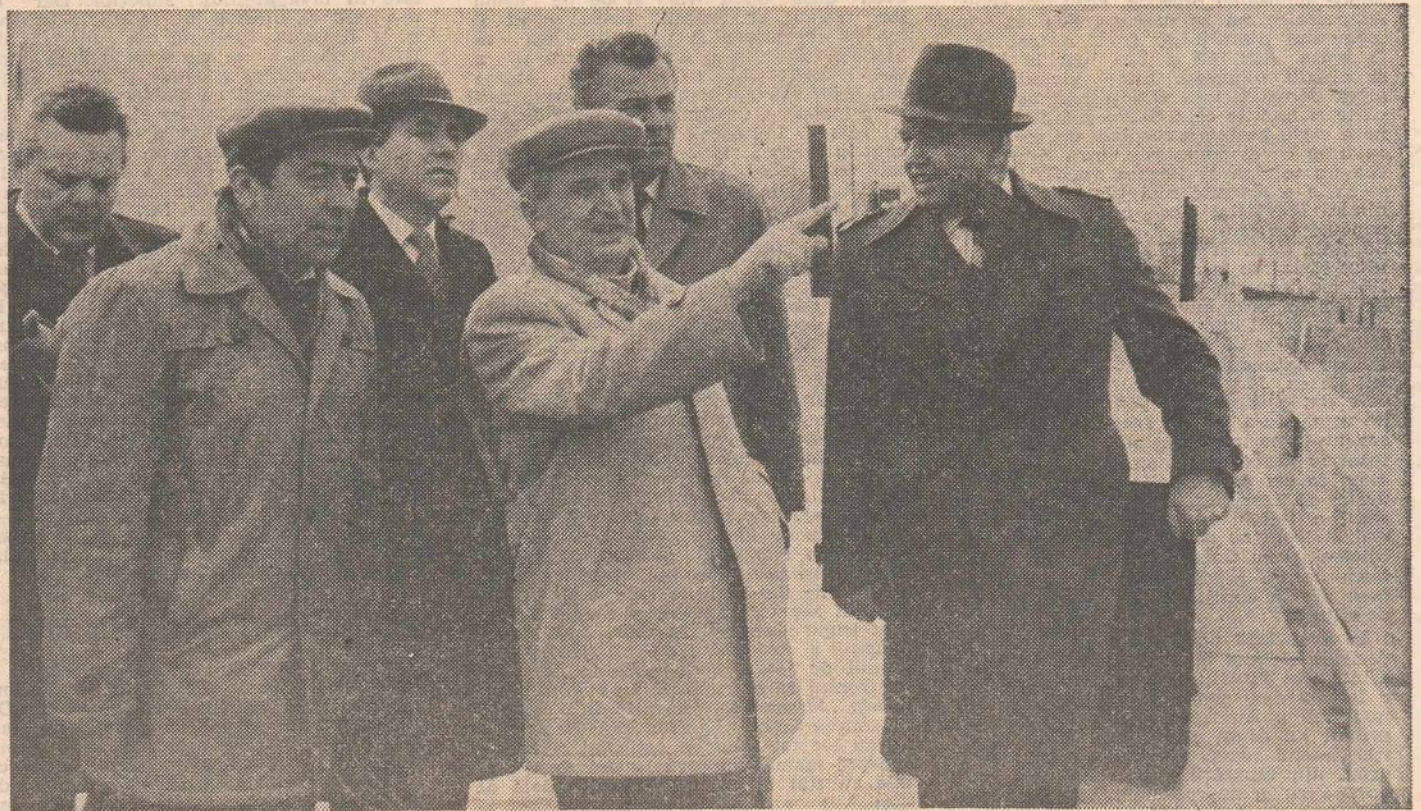
Tot în cadrul largii problematice privind realizarea unor obiective de investiții ce vor asigura creșterea în continuare a forței economice a județului Constanța, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat, în zona în care se va ridica noua platformă industrială a orașului Hirșova, amplasarea unităților ce urmează să ia ființă aici — șantierul naval și întreprinderea metalurgică.

Moment de însemnătate hotărâtoare pentru dezvoltarea puternică a județului Constanța, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu a pus în evidență orientări, soluții și măsuri concrete de o deosebită valoare practică atât pentru întreprinderi din Dobrogea, cât și pentru unitățile economice din întreaga țară, relevând rolul important pe care analiza la fața locului, dialogul cu cadrele de conducere, cu specialiștii și oamenii muncii îl au în ansamblul eforturilor îndreptate spre atingerea unei noi calități, superioare, în toate domeniile vieții economico-sociale. Indicațiile date și cu acest prilej de secretarul general al partidului, ilustrând preocuparea sa permanentă pentru sporirea eficienței economice a activităților productive, se constituie într-un vast program de lucru, cu sarcini precise și mobilizatoare, capabil să asigure valorificarea la un nivel superior a potențialului tehnic și uman de care dispune economia noastră națională.

Desfășurată în atmosfera de muncă intensă, însuflețită, pe care întregul popor o desfășoară pentru îndeplinirea cu succes a planului pe 1984, an hotărâtor al cincinalului, noul dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Constanța a prilejuit afirmarea hotărârii colectivelor de muncă din unitățile vizitate, a tuturor oamenilor muncii, de a întâmpina cu noi succese apropiata sârbătoare a muncii și marile evenimente ale acestui an, cu profunde semnificații în viața țării, cu vii rezonanțe în conștiința națiunii: a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August și cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

În timpul vizitei la Șantierul Naval „2 Mai” din Mangalia

Aici se va ridica noua platformă industrială a orașului Hirșova

O pagină despre epopeea României moderne

• Mureșul în război • Copilăria pe linia frontului • Oraș pentru un album al victoriei •

Mureșul pare mic. E îngust și seamănă cu un canal de moară. Poate ceva mai mare. Oarba e un sat mic dincolo de riu. Pină-n ultima parte a drumului zici că nu are mai mult de cinci-sase case. Cu mult mai multe nici nu sint. Satul așa mic nici nu apare decît pe hărțile extrem de amănunțite. Și cu toate acestea, Oarba de Mureș este locul uneia din cele mai crunte bătălii din istoria României. Dincolo de riu, ca o curiozitate geologică se întinde un deal cu fruntea abruptă. Întoarsă spre apă și cu ceafa lină, de Sfinx. Pe creștetul acestei formațiuni geologice se afla cota 495 și preț de câteva zile care pentru unii au părut ani și pentru alții luni sau săptămîni, pentru cucerirea ei au murit aproape unsprezece mii de soldați români. La Oarba de Mureș a fost o tragedie hotărîtoare pentru sfîrșitul războiului. Se spune că orice militar ar fi refuzat o asemenea idee, că pozițiile ocupate de germani excludeau orice șansă a unui atac, că nici un ofițer nu era în țărăn n-ar fi pornit să infrunte moartea pe o pantă atît de descoperită și de fără nici o speranță. Doi dintre cei care au scăpat vii din această bătălie mi-au relatat un amănunt identic. Că în momentele de vîrf ale bătăliei, apele Mureșului aveau o culoare roșie. Unul dintre ei, Iosif Ierutan, un țărăn bătrîn din Cipău pe care toată lumea îl știe ca pe un supraviețuitor al acelei lupte, țe fiecare dată cînd vine cineva să vadă Oarba de Mureș e chemat sau amintit și atunci străinul se simte tentat să-l caute. Omul nu știe povestii. Sau nu poate. E copleșit de memorie. Cînd mă așteptam mai puțin, undeva la marginea Bucureștilor am cunoscut un om care avea momente cînd povestea cu întreruperi, rupea povestea și apoi tăcea clătînd din cap. Nicolae Stroe plecase de la Constanța cu un regiment care într-un an de linie întâi a trebuit să fie refăcut de trei ori. Și cîți s-au curățat într-un an, pe malul Mureșului au murit într-o zi. „Atît au tras ai noștri cu tunurile ca să poată ajunge în virful dealului că la un moment dat s-au decalibrat“. De cum a picat Oarba, totul a mers parcă mai ușor. Căzuse o cotă pe care nimeni nu și-o putea imagina pierdută.

În căutarea unui om

Au trecut aproape patruzeci de ani. Într-un birou banal stau de vorbă cu inginerul Puia. Căutăm un om. Nu își aduce aminte. Poate inginerul-șef să greșescă, poate că are dreptate. În întreprindere nu e nimeni de la Oarba de Mureș. Și între timp intră un bărbat. Are nevoie de o semnătură. La o adică, de ce n-aș sta de vorbă cu el. Ne retragem într-o încăpăre. Ioan Văidean zice că e din apropierea orașului, dintr-un sat, Barboși, comuna Zaul de Cimpie. Îi spun că de Zau am auzit. Parcă am și fost. Îl întreb cum a ajuns tăbăcar. Mastru tăbăcar! „Păi cum să ajung? Așa, am mers la școală la Cluj și gata. Și de ce v-ați dus tocmai acolo? Cunoșteți pe cineva? Era unul de la noi din sat și ne-am dus mai mulți. Îl chema Truță. Ne gîndeam că omul ne-ar putea ajuta la o adică. Și v-a ajutat? Îl întreb eu. Nu, pentru că au rămas locuri libere. Copiii nu se înghesuiau la școala medie tehnică de pielărie pentru că ziceau că pute. Și de ce v-ați dus? Eram săraci. Săraci? Întreb eu. Da, săraci. Era după război. Tata fusese pe front. A fost pe front? Întreb eu, ceva mai reținut. Nu mai trebuie să-l întreb. Povesteste singur. Își aduce aminte cu precizie. Erau trei copii. Al patrulea nu se născuse. Știe că în momentul plecării pe front a fost luat în brațe. Atît. Că a fost luat în brațe și ceilalți plîngeau. Într-o singură cameră dormeau toți. Ore întregi ascultau citite și recitate cele câteva rînduri scrise pe o carte postală expediată de pe front. În timp ce el povesteste intră cineva să dea un telefon la fabrica veche. Pe hol se aude o discuție mai tare. Nu înțeleg nimic. Tot hohul are pe pereți niste panouri pe care au fost fixate tot felul de piese mici, cu explicații dedesubt. Am uitat să întreb la ce folosesc. Pe 7 august 1954 am venit în Tirgu Mureș, povesteste el. Era un oraș mic. Fabrica de piele se afla pe str. Cimpului și nu-i treceau pe poară mai mult de 300-400 de oameni. Fusese naționalizată și avea o dotare ca vai de ea, Miroșul te sufoca. Directorul ne-a dat o săptămîină pentru acomodare. Pe urmă ne-a dat de lucru. Prima dată am pus mina la depilat piei. La 19 ani stăteam în gazdă, eram singur în oraș, lucram ca șef de formație și încă nu credeam că trecusem peste perioada de front a tatălui meu. Din cînd în cînd mai stăteam cu ceilalți doi consăteni, cu Gheș și cu Gabor, și mai mult povesteam despre acasă. Eram tineri dar nu prea aveam curajul să ne facem planuri de viitor.

În anul 1968 noul sediu al Întreprinderii de piele și mînuși din Tirgu Mureș a intrat în funcțiune și maestrul Văidean a fost printre primii oameni trimiși la noul sediu. Au trecut 30 de ani de la primul lui drum spre Tirgu Mureș. În trei decenii parcă n-a mai rămas nici o urmă din tăbăcăria de altădată. Împreună cu inginerul Puia am făcut un mic ocol al Întreprinderii. Miroșe ca într-o încălțată industrială. Nici măcar nu

mai adie a piel. În majoritatea halelor, dacă ai închide ochii, ai putea spune că se prelucreează lemn, metal sau mase plastice. Mastrul Văidean are un fiu, student la Facultatea de mecanică fină din Timișoara. El, soția și fiul mai pleacă vara în cite o excursie. Fiind scotită prea aproape de oraș, nici un traseu turistic nu trece pe la Oarba de Mureș.

Istoria ca un cîmp deschis

„Seara, copil fiind, ne adunam mai mulți și urcam pe un deal să vedem ce se întîmplă la Oarba. Și vedeam cerul luminat și auzeam exploziile și se zguduia pămîntul și de departe uneori semăna cu un foc de artificii“. Laurean Gheș e tot din Barboși, comuna Zaul de Cimpie. Cu maestrul Văidean s-a întîlnit abia mai tîrziu, la școală. Inginerul Gheș locuia mai la marginea satului, „unde va în hotar“, alături de Gabor. Tatăl său avea oarecît pămînt.

tau ruperea frontului și întoarcerea“. Inginerul Gheș trebuia să rămînă acasă. Era singurul băiat între atîtea fete și atît de încercatul țărăn care era tatăl său avea nevoie de o mină de bărbat, nu de înțelept. Și totuși l-a lăsat să plece la școală în speranța că într-o bună zi, desul de curînd, fiul său se va întoarce la pămînt. Și nu s-a mai întors niciodată. Văidean și Gabor pleaseră la școală la Zau. Inginerul Gheș a plecat la Luduș la o prietenă a mamei sale, Maria Poemeanu. După părinți, zice el, acestei femei de bine îi dădorez cel mai mult în viață. L-a ținut 3 ani împreună cu cele două fiice. Era și văduvă și această femeie a mai avut puterea să țină un copil care nu voia să se scufunde. De la Luduș, Laurean Gheș a plecat la Cluj. Plecaseră mai mulți din sat. Majoritatea lor au intrat la școala medie tehnică. Numai el dăduse admitere la o școală metalurgică, de unde i s-a spus să se întoarcă acasă, la pămînt. Și s-a întors și ceilalți au intrat la pielărie și la o lună (acest om a ajuns să fie obsedat

măsori cuvintele. Nu pare să fi trecut vreodată pe la pămînt. El își trăia copilăria la Barboși. La cîteva kilometri de sat era frontul, acea linie de foc a disperării care se numea Oarba de Mureș. Dincolo de linia de foc spre care priveau în fiecare noapte de pe dealurile satului, pe undeva prin porumbiștile aproape coapte, prin viroage și prin lăstărișul sălciiilor de pe malul Mureșului era tatăl său. Cît a stat frontul în apropiere, n-a reușit să treacă niciodată prin acest zid de foc. Doar pe ocolite mai trimitea scrisori. Nici după ce la Oarba s-a spart frontul, copiii n-au apucat să-și revadă tatăl, nici mai tîrziu, după luptele de la Cluj, de la Satu Mare. Ca să ajungă acasă, la 15 kilometri de ai săi, a făcut un ocol de mii de kilometri, străbătînd toată Ungaria și bătînd culmile Munților Tatra. Cît au trăit în spatele frontului german, țărânii din Barboși plecau cu vitele prin păduri, prin păpurișuri și porumbiști. Armata în retragere confiscă totul în numele unui război care începea să moară. Retragerea nemților era adeseori devastatoare. Tot în Transilvania, un bătrîn, care în momentul cînd a auzit de retragerile furibunde, a avut o idee. L-a adunat pe toți cei care puteau să pună mina pe o cazma și pe o sapă și în citeva zile au săpat toate drumurile care duceau spre satul lor. N-a mai rămas nici o cărare care să-l aducă, chiar din greșeală, pe vreun străin în acel sat apărut numai de dealuri. Și trupele germane au trecut pe alături și s-au stîns pe văile care le-au vărsat spre pustă.

În 1945 începuseră să se întoarcă soldații. Familia Gabor nu știa nimic despre fiul ei. Auziseră ceva, cum că ar fi fost văzut viu dar cu un an în urmă. Poate trăiește, poate nu. Vasile Gabor încearcă să-și aducă aminte întoarcerea tatălui său de pe front. Cineva suna iar la telefon. Mastrul Vasile Gabor trebuie să plece în Pakistan după materie primă. Pleacă la recepția pieilor. A mai fost de citeva ori. A fost plecat și-n Cipru, și-n Spania, și-n Turcia, și-n India. Mereu după piei. Asta e specializarea lui și la asta se pricepe. Să recepționeze piei din felurite țări ale globului, spre a fi prelucrate la Tirgu Mureș și mai apoi retrimise în diferite țări de pe glob. Era o dimineață, aproape de ora 5, încă nu se luminase cînd au început să latre cîinii, zice el. Micul lor grup de case s-a trezit ca prin minune și cineva a bătut la o fereastră și a zis eu sint și cînd a zis eu, toți au sărit ca arși, știau care eu și unul a aprins lampa și cînd a aprins-o ceilalți erau deja afară, de gîtul tatălui lor și nu știau ce să zică, ce să întrebe, era numai un gingurit și-un amestec de jumătăți de cuvinte și de interjecții și abia mai tîrziu unul s-a apucat să aprindă focul, celălalt să aducă apă, celălalt să facă de mincare, și primul lucru de care își aduce aminte e că toată familia s-a apucat să-i dezinfecțeze hainele, să i le fiarbă și să le dea cu petrol, de parcă ar fi vrut să scape de ultimele dovezi ale infernului din care se întorcea.

Oarba de Mureș — încă un început de lume

Ba la o primă privire ar fi părut mult. Opt hectare pentru cinci copii, mai apoi pentru patru. Una din fiicele bătrînului agricultor a murit de mică. Cu 10 milioane de antibiotice ar fi scăpat. Dar atunci nu erau antibiotice decît la Paris. Sau cel bătrîn ar fi trebuit să vindă o vacă pentru a-și putea trimite fetița la tratament la Techirghiol. Dar țărănul avea doar două vaci și de pe urma lor trăiau și ceilalți patru copii și tot cu ele lucrau și pămîntul. Așa că bătrînul țărăn n-a avut încotro și a trebuit să-și vadă fetița cum se stînge sub ochii săi. Locuiau cu toții într-o singură încăpăre. Șapte suflete pe 20 de metri pătrați. Inginerul Gheș povesteste cum în vremea războiului, prin anul 1942, tatăl său începuse construirea unei case cu două odăi. A terminat-o de ridicat cu mulți ani după încheierea păcii. Au dus-o greu. Copiii mergeau la școală cu aceeași pereche de ghete. Unul o purta dimineața, celălalt după-amiaza. Bătrînul Gheș cumpărase pămînt pe datorie de la banca Albina. Părea că are chiar mult pămînt. Cînd a decedat, unul dintre copiii săi a mers la notariat pentru niște acte. Abia atunci au aflat că pămîntul nu era al lor, Cei de la notariat i-au spus că pămîntul era al băncii Albina și că bătrînul nu numai că nu reușise să-l plătească dar nu reușise să achite nici dobinzile. Cînd nu le-a putut achita, l-au dat afară și el a plecat ca om de serviciu la o femeie instărită și acolo pe pămîntul alteia „m-am născut eu“. Apoi a venit frontul. În fața era Oarba de Mureș. Zaul de Cimpie era în spatele frontului german. Inginerul Gheș își mai aduce aminte cum părinții săi și una din surorile sale erau luați și duși la săpatul tranșelor. În sat stăteau trupe germane. În plus, din partea ocupată a Ardealului se refugiaseră sute și mii de țărani care așteptau pe sate ca frontul să se rupă și ei să se întoarcă acasă. „Mama era născută în comuna Gheorghe Sîncal. La frontiera vremelnică aveau loc tot felul de ostilități și rudele dinspre mamă veniseră la noi. Luni de zile au stat la noi într-o înghesuială de nedescris. Trupele hitleristo-northyste se dăduseră la atrocități și oamenii așteap-

de o lună, toată viața sa rinduindu-se cele mai importante evenimente cu o lună mai tîrziu), au trimis după el să meargă la Cluj că mai erau locuri pentru că nimeni nu se înghesuise la o meserie despre care se spunea că pute. Și de la Cluj, după patru ani de școală, au fost trimiși care încotro, Văidean și Gabor la Tirgu Mureș, Gheș să dea admitere în învățămîntul superior. Dar el n-a vrut să încerce la industria ușoară, ci la filologie, fiind un om fascinat de literatură. N-a reușit și la o lună după cei doi consăteni a ajuns și el la Tirgu Mureș și a plecat cu Gabor în armată și după armată a lucrat cu ei, toți trei din Barboși fiind brigadierei și oameni de nădejde în vechea fabrică în care duhoarea te sufoca. La 6 ani de la absolvirea școlii Laurean Gheș a dat admitere la Iași și i s-a comunicat că a fost respins și s-a întors la fabrică, puțin mai trist, alături de ceilalți doi consăteni, ca la o lună să fie chemat la Iași, să i se spună că a fost admis și trebuie să înceapă să învețe. Din 1965 Laurean Gheș este inginer la Întreprinderea de piele și mînuși. E un om făcut, care fumează mereu, încercînd să-și ascundă ticurile, dar cel mai adesea micile sau marile dureri pe care i le cauzează reumatismul. Are o discreție impresionantă și preferă să discute despre literatură și despre istorie, încercînd să ocolească discuțiile despre copilărie și mai ales despre tatăl său ca și cînd acesta n-ar fi trăit în istorie, ci undeva afară, într-un cîmp senin care n-a avut nici o legătură cu ea, fără să știe că în acel cîmp, acum senin, s-a desfășurat unul din cele mai zguduitoare momente.

De la Barboși spre țările lumii

Inginerul Puia îmi spune că Gabor e mai greu de găsit. Pleacă în Pakistan. Pînă la urmă inginerul-șef are o idee. Dă niște telefoane și află cam pe unde l-ar putea găsi. În citeva minute în biroul inginerului-șef apare un bărbat înalt, cu halat de culoare albastră, un albastru de vară pe un bărbat solid, spre 45 de ani, cu un aer de avocat sau de diplomat. Omul are o distincție care te obligă să-ți

Un parc pentru tineri

și pentru memorie

Cine a trecut prin Tirgu Mureș în ultimii ani a descoperit un oraș. Uneori ai impresia că îți se spulberă o prejudecată. Parcă nu știam să construim și așa. Parcă putem construi superb. Parcă gîndim curajos. Nu numai centrul. Și cartierele, și străzile noi. Parcă nu este inutilă privire, parcă nu e necesară doar pentru orientare și pentru găsirea adresei. Parcă se bucură. Orașul acesta a ajuns la 180.000 de locuitori. Cam 15.000 de oameni vin zilnic din comunele suburbane și trag în cele peste 40 de întreprinderi. În Tirgu Mureș s-au construit 30.000 de apartamente și dacă socotim că în acest an se vor mai construi încă 2.000, avem imaginea unui oraș care nu s-a grăbit să construiască și să arate oricum. După ce în anul trecut s-a încheiat construcția spitalului cu 1.200 de paturi, în acest an se va încheia podul peste Mureș și un parc al tineretului. Va fi un complex pentru cei tineri în care se va afla o casă de cultură, un hotel și o unitate comercială. Primarul municipiului Tirgu Mureș, Ieronim Buda, spune că felul în care va arăta acest parc va fi grăitor pentru dreapta cinstire a momentelor de eroism trăite pe Mureș în anul de grație 1944. În domeniul locuințelor, dezvoltarea cartierului Tudor, pînă la unirea acestuia cu Dimbul Pietros, profilează o zonă citadină modernă în care vor locui 50.000 de oameni. La Tirgu Mureș primăria și arhitectii au pus la cale un oraș care, cel puțin din acest punct de vedere, nu seamănă cu nici un alt oraș. Dar oricît ai scrie despre înfățișarea lui, cea mai bună mărturie vine tot pe văzute. Și cel care îl descoperă pentru prima dată își poate pune o întrebare cu totul și cu totul neașteptată: Are sau n-are nici o legătură cu Oarba de Mureș?

Neobosit, în slujba progresului și a păcii

VIAȚA ROMÂNIEI

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul ședinței de vineri a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținute sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost dezbătut un raport cu privire la îndeplinirea normelor de consum pe anul 1983. Din analiza prezentată, a reieșit că anul trecut, în condițiile creșterii producției industriale, consumurile la unele resurse principale s-au situat sub nivelul celor din 1982. Cu toate acestea, pe ansamblu, anul trecut consumurile realizate nu s-au încadrat în normele stabilite. Pornind de aici, s-a cerut ca guvernul și ministerele producătoare, împreună cu Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie să ia toate măsurile și să asigure, prin acțiuni de re-proiectare și modernizare a produselor, de reducere a greutateii acestora, încadrarea în consumurile stabilite prin planul pe 1984, pe fiecare produs în parte, și, totodată, să studieze și să găsească în continuare noi căi și posibilități de reducere mai accentuată a acestor consumuri, astfel încât în toate ramurile economiei naționale și în toate unitățile de producție să fie pe deplin puse în valoare marile rezerve care mai există în această privință.

Comitetul Politic Executiv a analizat și aprobat în continuare propunerile de îmbunătățire a Programului de valorificare superioară și creștere a bazei de materii prime minerale și energetice primare, pentru perioada 1984-1990. Elaborate pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, aceste propuneri au în vedere mărirea progresivă a fondului național de rezerve la toate substanțele minerale utile, în special la petrol, gaze și cărbuni.

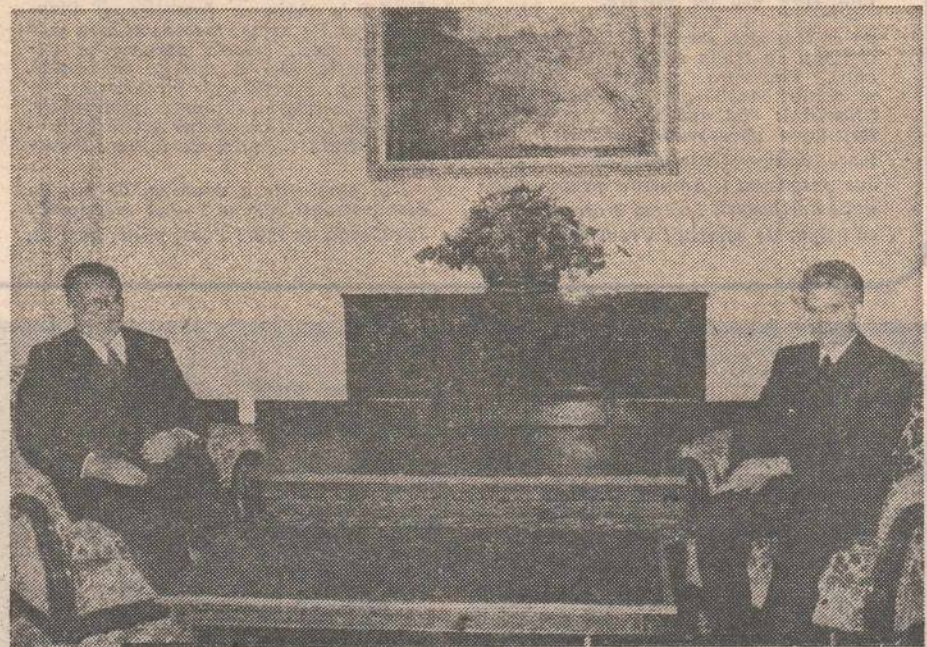
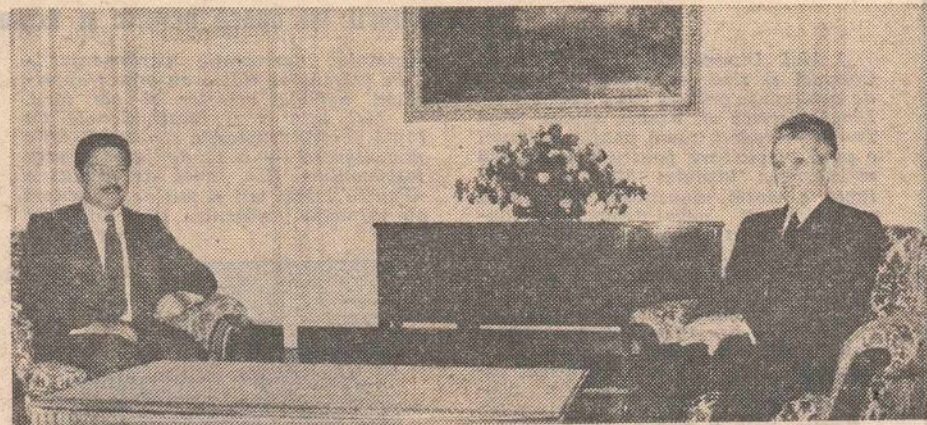
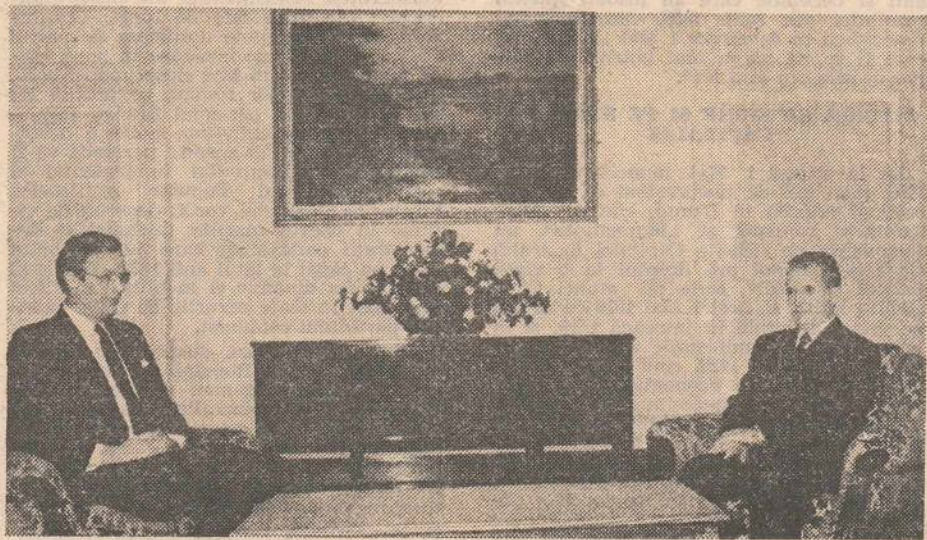
La ședință au fost dezbătute și aprobate și alte documente și măsuri importante: măsuri privind perfecționarea activității în industria prefabricatelor folosite în construcția de locuințe, în vederea ridicării calității acestora, a îmbunătățirii proprietății lor termoizolante, precum și a reducerii consumurilor de energie și materii prime; propuneri privind majorarea suprafețelor camerelor la unele tipuri de apartamente ce urmează a fi construite; un raport privind activitatea pe care au desfășurat-o anul trecut Comisia centrală și comisiile județene pentru îndrumarea și controlul unitar al aplicării legii privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobândite în mod licit.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat în continuare o informare cu privire la vizita oficială de prietenie efectuată în România în perioada 6-9 aprilie a.c. de tovarășul Jose Eduardo dos Santos, președintele M.P.L.A. — Partidul Muncii, președintele Republicii Populare Angola. Comitetul Politic Executiv a aprobat rezultatele dialogului la nivel înalt, româno-angolez, apreciind că el deschide noi perspective dezvoltării relațiilor dintre țările noastre, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat despre vizita de prietenie pe care a făcut-o, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în zilele de 12-13 aprilie a.c., în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, la invitația Președintelui Republicii Socialiste Federative Iugoslavia și a Președintelui Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia. Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere rezultatelor vizitei, care a marcat un nou și important moment în evoluția ascendentă și rodnică a relațiilor dintre România și Iugoslavia, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia. S-a subliniat cu satisfacție că întâlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și conducătorii de partid și de stat al Iugoslaviei, care s-au înscris în cadrul dialogului tradițional la nivel înalt, au dat și expresie dorinței comune de a dezvolta și mai larg colaborarea și conlucrarea dintre țările, partidele și popoarele noastre, în opera de construcție socialistă, în soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale. Aprobând în unanimitate rezultatele vizitei, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a înțelegierilor convenite privind dezvoltarea multilaterală a relațiilor tradiționale româno-iugoslave, a colaborării dintre țările, partidele și popoarele noastre, în folosul reciproc, al cauzei păcii, prieteniei și colaborării în lume.

ION DUMBRĂVA ■

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Printre personalitățile primite în ultima vreme la tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a aflat și Hans van Broek, ministrul afacerilor externe al Olandei, care ne-a vizitat țara. În timpul întrevederii, care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, a fost exprimată satisfacția față de cursul ascendent al relațiilor de prietenie și colaborare româno-olandeze, relevându-se importanța pe care au avut-o în această privință întâlnirile și convorbirile la cel mai înalt nivel. S-a subliniat de asemenea dorința de a se acționa pentru extinderea în continuare a relațiilor dintre cele două țări, întemeiate pe stimă și considerație reciprocă, pentru creșterea și diversificarea schimburilor comerciale și cooperării în producție, precum și pentru lărgirea colaborării în alte domenii de interes comun. În cadrul întâlnirii au fost abordate și o serie de aspecte ale vieții internaționale actuale, o atenție deosebită fiind acordată problemelor privind situația din Europa. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că problema centrală a zilelor noastre o constituie asigurarea păcii, oprirea cursei

înarmărilor, trecerea la măsuri de dezarmare, și în primul rând de dezarmare nucleară. Președintele Republicii Socialiste România a scos în evidență necesitatea intensificării eforturilor pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în unele țări vest-europene și renunțarea de către U.R.S.S. la aplicarea contramăsurilor nucleare anunțate, reluarea tratativelor sovieto-americane în vederea ajungerii la un acord corespunzător, care să ducă la eliminarea de pe continent a acestor arme, a oricăror arme nucleare, a pericolului de conflict.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat, în legătură cu evoluția situației economice din lume, necesitatea de a se întreprinde pași hotărâți în direcția lichidării subdezvoltării, a edificării noului ordin economic internațional. S-a evidențiat că sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în rezolvarea problemelor grave cu care se confruntă corespunde intereselor tuturor popoarelor, asigură stabilitatea economică și politică internațională. În timpul întrevederii s-a relevat conlucrarea activă pe tărîmul vieții internaționale dintre România și Olanda și s-a subliniat că întărirea

în continuare a acestei colaborări — în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al altor foruri internaționale — servește politicii de pace, securitate și înțelegere în Europa, pe întreg globul.

În timpul primirii lui Julio Garret Ayllon, președintele Senatului bolivian, oaspetele a adresat calde mulțumiri pentru întrevederea acordată, pentru invitația de a vizita România și a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu cele mai cordiale salutări, precum și urări de progres și prosperitate pentru poporul român din partea Congresului Național bolivian. El a dat o înaltă apreciere realizărilor obținute de poporul român în dezvoltarea multilaterală a patriei, precum și politicii de pace și largă colaborare între toate națiunile lumii, promovate cu consecvență de România, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mulțumind, președintele României a rugat să se transmită Congresului Național bolivian salutul său călduros, iar poporului bolivian urări de noi succese în dezvoltarea economică și socială a patriei. În cadrul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă cordială, s-a exprimat dorința de a lărgi și diversifica în continuare, corespunzător posibilităților existente, relațiile româno-bolivene, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și securității în lume. În același timp, s-a efectuat un schimb de păreri în legătură cu unele probleme ale situației internaționale. A fost evidențiată necesitatea intensificării eforturilor pentru oprirea agravării situației mondiale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, pace, colaborare și de respectare a independenței naționale a tuturor popoarelor. S-a subliniat că în momentul de față problema fundamentală o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rând la dezarmarea nucleară, asigurarea unei păci trainice în întreaga lume. S-a apreciat că trebuie intensificate în continuare eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, pentru întărirea colaborării și solidarității țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate în lupta pentru dezvoltarea lor liberă pe calea progresului și civilizației. În același timp, s-a relevat necesitatea ca țările din America Latină să fie lăsate să-și rezolve singure problemele interne cu care se confruntă, fără nici un amestec din afară, în interesul păcii și progresului din această parte a lumii, de pe întreg globul.

Fiind primit la președintele României, Datuk Mohamed Zahri Bin Haji Ismail, președintele Camerei Reprezentanților din Malaezia, a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu calde mulțumiri pentru întrevederea acordată, pentru posibilitatea de a vizita România și a transmis, din partea suveranului Malaeziei, Sultan Haji Ahmad Shah Ibnu Al Marhum Sultan Abu Bakar, și a primului ministru Dato Seri dr. Mahathir Mohamad, cele mai bune urări de sănătate și fericire, de prosperitate și progres poporului român. Oaspetele a dat o înaltă apreciere progreselor deosebite înregistrate în țara noastră în industrie, agricultură, în toate domeniile de activitate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a transmis suveranului Malaeziei și primului ministru un salut prietenesc, iar poporului malaezian urări de progres și bunăstare. Cu prilejul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă cordială, prietenească, a fost exprimată satisfacția față de evoluția pozitivă a relațiilor româno-malaeziene, evidențiindu-se marile posibilități existente pentru amplificarea colaborării pe multiple planuri, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și securității în lume.

În cadrul întrevederii a avut loc și un schimb de păreri în legătură cu unele probleme ale vieții internaționale. S-a reliefat necesitatea de a se face totul pentru oprirea agravării situației mondiale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, de pace și colaborare, pentru respectarea independenței și suveranității naționale a tuturor statelor, pentru soluționarea tuturor stărilor de încordare și conflict exclusiv pe cale pașnică, prin tratative. S-a relevat că problema fundamentală a zilelor noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rând la dezarmarea nucleară, asigurarea unei păci durabile în întreaga lume. S-a apreciat că trebuie intensificate eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale, pentru întărirea colaborării și conlucrării țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, în lupta lor pentru dezvoltarea economică și socială de sine stătătoare, independentă. În acest context, a fost pusă în evidență contribuția activă pe care parlamentele și parlamentarii din întreaga lume pot și trebuie să o aducă la dezvoltarea relațiilor bilaterale, precum și pe plan internațional pentru instaurarea unui climat de pace, destindere și colaborare între toate țările și popoarele lumii.

IOAN D. GOIA ■

Mereu prezent în mijlocul clasei muncitoare

● 45 de ani de la măreața demonstrație de la 1 Mai 1939 ●

**În avangarda
luptei pentru
libertate, pace
și independență
națională**

Sărbătorirea în România a acestei zile de afirmare a conștiinței de clasă a proletariatului internațional, a năzuințelor sale organice, permanente spre pace și progres social, a oglindit de deplin, în anii și deceniile care au urmat, spiritul rezoluției din iulie 1889, care îndemna muncitorii să celebreze 1 Mai „după felul cum li se va părea mai potrivit cu împrejurările din țara lor“.

ISTORIA SE SCRIE ȘI PE STRĂZILE CAPITALEI

De la primul 1 Mai muncitoresc din 1890, când mii de bucureșteni cu drapelul roșii și muzică în frunte, cîntînd „Deșteaptă-te, române“ și „Marseilleza“, au demonstrat pe străzile Capitalei („...o altă clasă de oameni are dreptul la o viață politică și socială“, scria pe atunci Constantin Mille) la acel 1 Mai 1916 cu aspect de grevă generală în întreaga țară, și la impunătoarea manifestație a 80 000 bucureșteni de 1 Mai 1920, cînd pe lângă tradiționalele cerințe economice se proclamau noi obiective, necesitatea luptei pentru transformarea partidului socialist în partid comunist („Trăiasă puterea proletară!“), „Viitorul este al comunismului!“), manifestațiile muncitorești deveneau tot mai cuprinzătoare și mai combative, caracterul lor revoluționar accentuîndu-se după înființarea Partidului Comunist Român.

Mereu prezent în mijlocul clasei muncitoare — scria un istoric al sărbătoririi acestei zile în România de-a lungul anilor — Partidul Comunist Român va sintetiza pentru fiecare an, pentru fiecare etapă, dezideratele fundamentale ale clasei muncitoare, direcțiile sale de luptă. Concluziile și învățămintele desprinse de partid au fost deosebit de necesare în noua etapă de luptă cînd în fața clasei muncitoare, a întregului popor român, se profila tot mai amenințător pericolul fascist. Într-adevăr, întreaga activitate politică desfășurată de partid în această perioadă va fi subordonată obiectivului fundamental al creării Frontului Popular Antifascist. Eforturile partidului vor fi deosebit de vizibile în cadrul marilor intruniri și demonstrații antifasciste care au străbătut de la un capăt la latul anii 1934—1940 și al căror suflu dinamic și mobilizator a fost imprimat în toate cazurile de către membrii partidului comunist.

Acțiunile de masă desfășurate de oamenii muncii din România împotriva pericolului fascist, pentru dreptul economic, libertăți democratice și progres social se identificau cu apărarea intereselor naționale fundamentale și vizau, în ultimă instanță, la preservarea inesei existenței României ca stat independent. Dictatura regală instaurată de Carol al II-lea la 10 februarie 1938, în contextul ascensiunii continue a fascismului internațional

și al activizării extremei drepte din interiorul țării, puneau în fața comuniștilor, a tuturor organizațiilor democratice, problema arzătoare de a găsi cele mai potrivite soluții și mijloace de acțiune în vederea făuririi unui front larg de luptă și a mobilizării națiunii împotriva fascismului.

„...PESTE TOT UNDE SINT MASE“

Răsfoim și azi cu emoție „Scinteia“ ilegală din acea perioadă, evocînd fiorul unui moment de răscruce în care atîrna în cumpăna istoriei soarta poporului român. Astfel, într-un număr din preajma zilei de 1 Mai 1939 citim:

Au avut loc greve în industria metalurgică și textilă la București, în Moldova, Ardeal, precum, și lupte țărănești. La Ghermănești, în județul Ilfov, s-au adunat țărani cu tot satul, cu furci și topoare și au pornit la pădure. Împotriva țărănilor au ieșit jandarmii și pădurarii înarmați...

Ar fi o mare greșală să confundăm regimul actual reacționar și antipopular cu fascismul, și Frontul Renașterii Naționale cu o unealtă a acestuia. DUȘMANUL PRINCIPAL ESTE ȘI RĂMINE GARDA DE FIER. ÎMPOTRIVA GARZII DE FIER, A ACESTEI AGENTURI TERORISTE DE SPIONAJ HITLERIST TREBUIE ÎN PRIMUL RÎND ÎNDREPTĂT FOCUL PRINCIPAL.

Sînt date care rămîn adînc împlintite în conștiință ca pietre de hotăr în lupta fără de sfîrșit pentru libertate și demnitate umană. Congresul de întemeiere a Internaționalei a II-a s-a deschis la Paris la 14 iulie 1889, așadar chiar în ziua cînd se împlineau o sută de ani de la căderea Bastiliei, în timpul mării revoluții franceze. Dar la sfîrșitul secolului trecut se ridicau în fața maselor muncitoare noi Bastilii aparent inexpugnabile, ale căror ziduri invizibile și totuși atotprezente, în alte condiții istorice, nu erau mai puțin de temut decît cetatea absolutismului monarhic nimicitor de vilvătăia revoluției din 1789.

Cea mai importantă hotărîre a congresului ținut într-o modestă sală din Paris la sfîrșit de veac XIX a fost fixarea zilei de 1 Mai ca zi de demonstrație a mișcării muncitorești internaționale. „Muncitorii diferitelor națiuni — se arăta în hotărîre — vor organiza această manifestație după felul cum li se va părea potrivit cu împrejurările din țările lor“.

Rezoluția, semnată din partea socialiștilor români de Emil Racoviță (viitorul savant de renume mondial, pe atunci student în capitala Franței) reliefa, așadar, varietatea condițiilor în care își desfășura lupta proletariatul din diferite țări și inscria — după cum aveau să sancționeze hotărîrile congreselor ulterioare ale Internaționalei a II-a — sărbătorirea periodică anuală a zilei de 1 Mai ca un moment de acțiune cu caracter permanent, de relevanță a revendicărilor sale economice și social-politice, a atașamentului la cauza revoluției sociale.

Muncitorii își apără nevoile și neamul

„1 Mai. Dimineața, ora 9. Pe calea Călărași și străzile vecine — grupuri de cetățeni se grăbesc spre sala Tomis. Lîngă biserica sf. Vineri, agenți, lîngă Tomis — agenți, toată poliția capitalei e pusă în picioare pentru a împiedica sărbătorirea întîiului Mai ca zi de luptă a clasei muncitoare. Muncitorii comunisti și social-democrați conștienți au știut însă să mobilizeze masele muncitorești și mica burghezie la luptă contra fascismului și a războiului (...) pentru apărarea independenței naționale a țării, contra agresorilor fasciști. Pentru drepturi egale pentru naționalitățile conlocuitoare cu cele ale poporului român. Pentru cele mai arzătoare revendicări ale maselor. Pentru restabilirea regimului democratic.“

Tomis. Sala și curtea sint arhipline. Iată-i pe sindicaliștii din str. Dristorului, iată-i pe cei din Izvor, Uranus, pe meșteșugari, funcționari particulari și alții și alții — cu greu își fac drumul spre ușa de intrare.

„Contribuiți pentru sală!“, „Ajutați pe antifasciștii închiși!“ Bani mărunți cîștigați cu truda zilnică cad veseli în cutii. Deasupra capetelor mulțimii, muncitori conștienți înalță placarde antifasciste: „Să apărăm granițele țării împotriva agresorului hitlerist! Trăiască independența națională a țării! Jos fascismul! Amnistie pentru deținuții antifasciști! Vrem 8 ore de muncă! Spor de salariu! Vrem restabilirea

regimului democratic parlamentar!“

Pe tribună se ridică un orator exprimînd nevoile maselor și ale țării. „1 Mai este o zi internațională de luptă pentru drepturile și revendicările muncitorești — o zi de luptă contra fascismului!“ (Un tunet de aplauze.) „Pentru 1 Mai mii și mii de muncitori au înfundat pușcările!“ (Un tunet de

voci: „Amnistie pentru deținuții antifasciști!“ Aplauze frenetice și îndelungate.) Pe urmă, incolonați cite șase într-un rînd, masele pornesc în demonstrație. Mii și mii de muncitori, meseriași, funcționari, intelectuali, femei muncitoare, țărance, intelectuale, mase de tineri muncitori antifasciști — o adevărată înfrățire de luptă antifascistă.

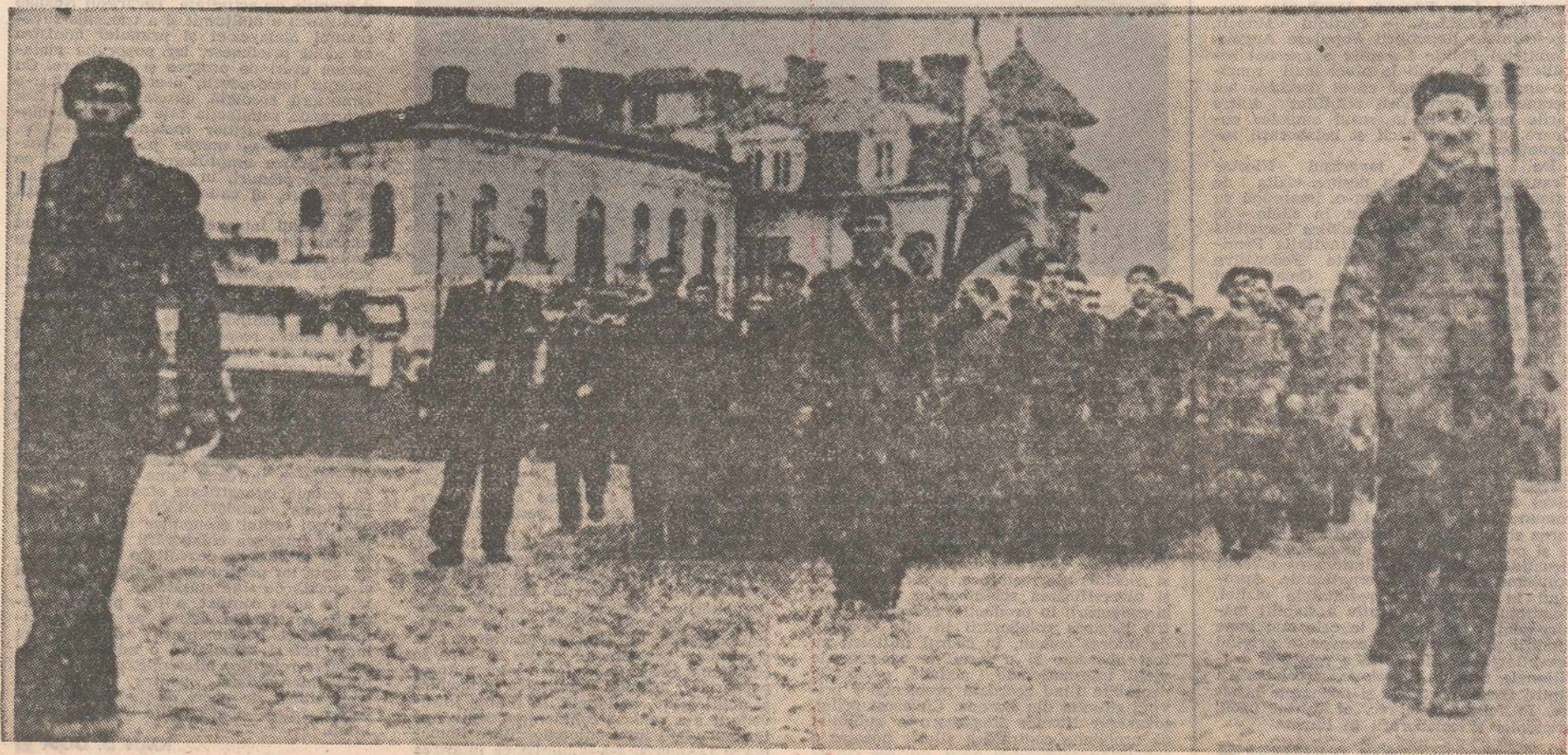
Din piepturile a douăzeci de mii de demonstranți răsună: „Jos fascismul! Jos Garda de Fier! Pace, piine, pămînt,

libertate! Cerem abrogarea pactului economic germano-român de trădare a țării! La muncă egală, salariu egal!“

— strigă femeile, susținute de bărbați. Masele continuă să strige cu entuziasm: „Vrem România liberă și independentă! Jos fascismul! Jos agresorul hitlerist! Vrem amnistie pentru deținuții antifasciști! Arestarea fasciștilor!“ Și asta în fața palatului regal.

Așa au răspuns masele guvernului care a încheiat pactul economic cu Germania cotropitoare de popoare, dușmanul de moarte al României — pact care a și dat rezultate distrugătoare pentru clasa muncitoare și popor, sute și sute de muncitori din uzini și fabrici pierzîndu-și de lucru. Cei douăzeci de mii de demonstranți s-au afirmat pentru alianța cu Franța, Anglia și Uniunea Sovietică... Această demonstrație a dovedit că lozincile partidului nostru sint urmate de mase, a fost o bună trecere în revistă a forțelor muncitorești, meșteșugărești, a femeilor și tineretului contra fascismului. Demonstrația din ziua de 1 Mai a dovedit și o creștere serioasă a activității politice și o creștere a influenței și capacității Partidului Comunist de mobilizare a maselor la luptă în front unic.“

(„Scinteia“, 1 iunie 1939)

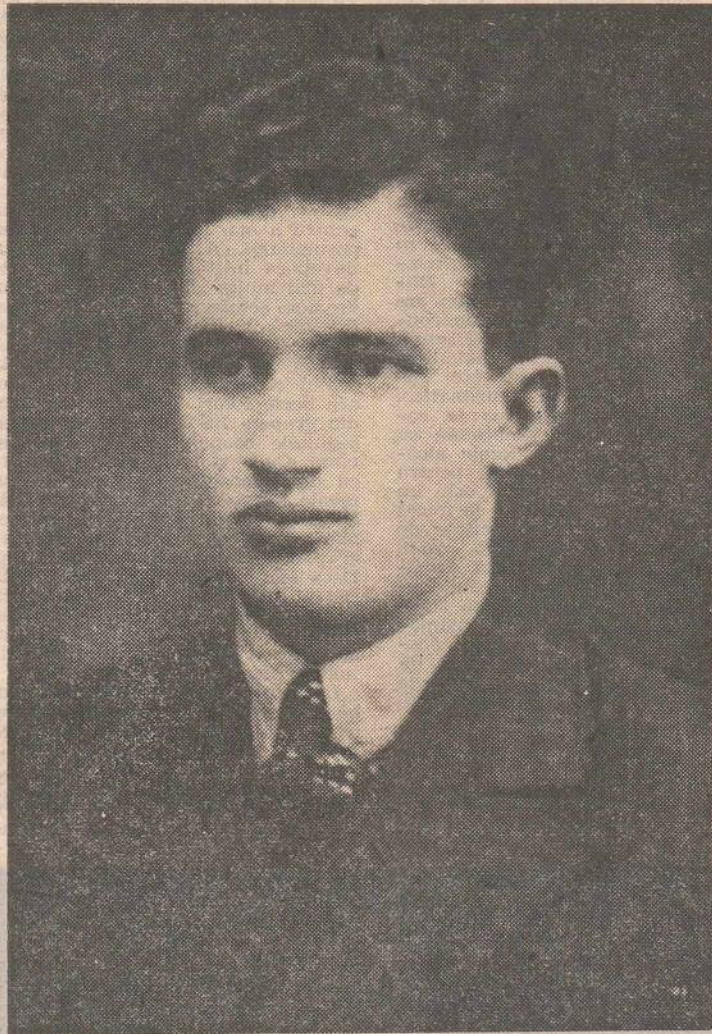

București. 1 Mai 1939 — moment culminant al valului luptei populare împotriva fascismului, pentru apărarea independenței naționale.

Un moment de culme al valului luptei populare antifasciste

ISTORIA NOASTRĂ,
VIAȚA NOASTRĂ

• 45 de ani de la marea demonstrație de la 1 Mai 1939 •

Intreg ansamblul de pregătiri și măsuri organizatorice care au determinat caracterul revoluționar, antifascist și patriotic al întrunirilor și manifestațiilor din București de 1 Mai 1939 este strins legat de activitatea tineretului revoluționar din Capitală, în primul rând a tovarășului Nicolae Ceaușescu, precum și a tovarășei Elena Petrescu (Ceaușescu).

...Lupta pentru distrugerea Găzii de Fier, a organizațiilor hitleriste nemțești, a celor cuziste, lupta pentru lichidarea actualului regim reacționar poate avea succes numai dacă se va realiza frontul unic muncitoresc și frontul popular. Frontul unic muncitoresc și frontul popular trebuie realizate peste tot unde sînt mase...

Astăzi, în aceste zile grele pentru poporul român și pentru naționalitățile concloacuitoare mai mult ca oricînd se pune

chestiunea: NU CE DESPARTE FORTELE DEMOCRATICE, CI CE LE UNEȘTE. Îi unește necesitatea luptei contra fascismului dinăuntru și din afară.

NOBILE TRĂSĂTURI DE REVOLUȚIONAR

Cuvintele-cheie „Frontul unic muncitoresc și frontul popular trebuie realizate peste tot unde sînt mase” dau și sensul profund, istoric, al manifestației de la 1

Mai 1939, organizată din ilegalitate de Partidul Comunist Român, în a cărei pregătire și desfășurare, alături de alți activiști de frunte ai partidului, a jucat un rol hotărîtor tînărul și neînfricatul revoluționar Nicolae Ceaușescu.

Intrat din fragedă tinerete în mișcarea muncitorească, în rîndul căreia s-a făcut remarcant prin energia sa neobosită, prin dirigenția și demnitatea în fața dușmanului de clasă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, devenit membru de partid încă de la vîrsta de 15 ani, a desfășurat o vastă activitate în Comitetul Național Antifascist și alte asociații politice democratice, cîștigîndu-și deopotrivă prețuirea tinerilor și a mai vîrstnicilor tovarăși de luptă. Era mereu prezent în vîltoarea bătăliilor revoluționare, conducînd și dinamizînd tineretul, luînd cuvîntul în întrunirile antifasciste, participînd la ajutorarea deținuților politici, a luptătorilor pentru libertate.

Generalul-locotenent (r) Andrei Ion Neagu, militantul comunist care l-a cunoscut bine pe tînărul Nicolae Ceaușescu în acei ani, își amintește:

„Am avut ocazia să fiu în cîteva rînduri alături de el în munca și în lupta noastră de comuniști, luptă pîndită de nenumerate primejdii, și am avut posibilitatea să mă conving ce nobile trăsături de revoluționar îl caracterizează: plin de speranță și încredere în triumful ideilor noastre, energic și romantic în același timp, cu o sete extraordinară de cunoaștere, instruindu-se permanent, hrînindu-se cu un mare respect și cu o mare concentrare interioară din tezaurul filozofiei și practicii revoluționare, participînd la viața muncitorilor, organizîndu-le activitatea politică, îmbărbătîndu-i în luptă, însuflîndu-le curajul său uimitor, bucurîndu-se împreună cu ei de viață, respectîndu-le opiniile, invățîndu-i cum să-și afirme voința și puterea, dîndu-le conștiința valorii lor și conștiința istoriei. L-am văzut vorbind sau l-am văzut mobilizînd oamenii în plină manifestație, organizîndu-i pentru a pregăti acțiuni de protest antifasciste, printre care și uriașă demonstrație de 1 Mai 1939”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a luat parte activă la desfășurarea tacticilor suplimentare elaborate de partid pentru a imprima acelei demonstrații un caracter combativ, revoluționar menit să însuflețească masele și să le unească împotriva dușmanului comun: fascismul, care, după Mînchen și ocuparea Cehoslovaciei, amenința însăși ființa națională a României.

Demonstrația de 1 Mai 1939 a fost un rezultat al activității revoluționare desfășurate de luptătorii comuniști, de tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu alți activiști comuniști în rîndurile muncitorimii bucureștene, ale tineretului îndeosebi. Încă de la începutul anului 1939, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat activ la numeroase acțiuni cu muncitorii breslelor

din Capitală, demascînd pericolul fascist, însușind muncitorilor hotărîrea de a se împotrivi fascizării țării, de a apăra independența și integritatea națională a statului român.

La ședința lărgită a Comitetului organizației București a P.C.R., care a avut loc în casa conspirativă din strada Corabiei și la care s-a hotărît felul în care trebuia să se desfășoare campania politică de 1 Mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu a produs o puternică impresie prin fermitatea poziției sale, prin justetea și clarviziunea măsurilor preconizate. Iată de ce a primit importante sarcini din partea partidului legate de organizarea zilei de 1 Mai. Remarcabilele sale calități de organizator, devotamentul față de cauza partidului, rolul de frunte jucat în mișcarea de tineret, căreia îi va reveni un rol important la manifestația de 1 Mai 1939, îl desemnau în mod firesc pentru această nouă și însemnată misiune.

La pregătirea manifestației, precum și la acțiunile care i-au urmat, o contribuție deosebită a adus-o tovarășa Elena Petrescu (Ceaușescu), care, din însărcinarea partidului, activa în cercurile culturale ale breslelor muncitorești.

BUCUREȘTI, 1 MAI 1939

Preralele, fuseseră aprobate de guvern două întruniri la București de 1 Mai 1939: în sala „Tomis” pentru muncitorii și funcționarii organizați în bresle, și în sala „Eintracht” pentru meșteșugarii mici patroni, în timp ce la „ARO”, sub patronaj oficial, urma să se deschidă Congresul breslelor. Apoi, conform scenariului cu minuțiozitate pregătit de autorități, muncitorii încolonați trebuiau ca, în frunte cu oficialitățile, să defileze prin fața Palatului regal din Calea Victoriei, unde fusesse regizată apariția la balcon a lui Carol al II-lea spre a primi „saluturile de simpatie” din partea masei de muncitori. Procesiunea avea ca punct terminus Mormîntul Eroului Necunoscut din Parcul Libertății.

Totul fusese cu grijă pregătit pentru a crea o aparență de adeziune muncitorească la regimul dictaturii regale și la politica sa antidemocratică. Fuseseră însă „uitați” Partidul Comunist, organizațiile democratice, forțele vii ale poporului, care, după cum sublinia peste ani tovarășul Nicolae Ceaușescu, au transformat marile demonstrații și întruniri de la 1 Mai 1939 într-un „moment culminant al valului luptei populare conduse de partid în această perioadă împotriva politicii de fascizare a țării și pentru apărarea independenței naționale ... un moment superior în lupta pentru unitatea clasei muncitoare din România”.

Numărîndu-se printre puținele manifestații din Europa care au avut loc în condițiile cînd fascismul se afla în ofensivă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — evenimentele revoluționare prilejuite de sărbătorirea Zilei internaționale a oamenilor muncii în acei ani, și cu precădere

Masele populare spun NU războiului și fascismului.

cele de la 1 Mai 1939, au reprezentat o dovadă a maturității clasei muncitoare: „În aceste împrejurări, partidul a stat în fruntea mișcărilor de masă, grevele, a demonstrațiilor împotriva acestei politici antinaționale, în fruntea puternicei manifestații de 1 Mai 1939, care a demonstrat voința poporului nostru de a spune NU politicii reacționare, de a apăra integritatea și suveranitatea țării”.

Cît de însuflețitoare aceste cuvinte ale conducătorului partidului și statului nostru, cît de vie apare și azi lecția de unitate și combativitate revoluționară, muncitorească, reprezentată de sărbătorirea zilei de 1 Mai în România anului 1939. În prezent, într-un nou moment de răscruce înegurat de amenințarea unei conflagrații mondiale, generația noastră, sub conducerea partidului, a cîrmaciului țării, spune, aidoma înaintașilor, NU imperialismului și războiului, își exprimă voința de a-și continua activitatea pașnică, de a apăra integritatea și suveranitatea patriei, de a-și făuri viitorul.

LIONEL NIȚESCU

Paginile luate cu sprijinul doctorului în istorie Mihai Dogaru

De cealaltă parte a baricadei

Informările secrete ale poliției și rapoartele oficiale privind demonstrațiile de 1 Mai 1939 la București oglindesc deruta în care totdeauna se găsesc, autoritățile, organele de reprimare în fața unei realități: masele acționînd unite pentru apărarea păcii, a democrației și libertății, a drepturilor lor fundamentale.

Iată cîteva extrase din arhivele poliției și alte documente oficiale.

● „Aceste cuvinte au fost aplaudate îndelung” (referindu-se la afirmația din o cuvîntare rostită în sala „Tomis”: „Muncitorimea este baza păcii atît de dorită astăzi”).

● „Calea Victoriei avea aspectul unui cîmp de manifestație revoluționară.”

● „La toate aceste manifestații au fost oprîți (muncitorii care manifestau — n.n.) de către organele polițienești, iar drept răspuns uralele continuau mai tare.”

● „În tot timpul cît muncitorii au defilat nu s-a înregistrat nici o manifestație favorabilă guvernului sau vreunui membru al său și, ceea ce este mai regretabil, nici chiar pentru M.S. rogele.”

Ecouri din presa vremii

● „Izvestia” din U.R.S.S. și „Daily Herald” din Marea Britanie informau la 2 și respectiv 4 mai 1939 că în România la 1 Mai 20 000 bucureșteni au demonstrat sub lozinci antifasciste și anti-războinice.

● „Manifestările de 1 Mai din București și din provincie au relevat intensificarea activității antifasciste a maselor ca și o creștere a influenței partidului comunist, a capacității sale de a mobiliza masele... Numeroase pancarte cereau apărarea independenței și integrității țării, abrogarea tratatului economic cu Germania, alianța cu Franța, Marea Britanie și Uniunea Sovietică.” „Basler Rundschau”, Elveția, 25 mai 1939.

● „Timpul”, într-un reportaj semnat cu inițialele M.R.P. și Gh. D. (Miron Radu Paraschivescu și Gheorghe Dinu), releva că 1 Mai 1939 „s-a împerecheat cu o comemorare: 50 de ani împliniți de cînd muncitorii au hotărît Armîndenul drept zi de popas și veselie în pragul primăverii, drept sărbătoare a muncii pentru toată lumea...” Cei doi autori făceau o legătură între „armîndenul nostru, care pornește, după cum arată istoricul Xenopol, încă din timpul strămoșilor daci” cu „legămîntul” muncitorimii române „pentru apărarea și cimentarea unității naționale... 1 Mai 1939 a arătat, o dată mai mult, că muncitorimea este temelul, paza și substanța națiunii, chezașia prosperității ei în pace și apărarea ei atunci cînd patria o cere.”

● Ziarul social-democrat „Lumea Nouă”: „Masele muncitorești, organizate și conștiente, n-au încetat un singur moment să facă propagandă necesară și să prezeze asupra guvernăntilor în sensul menținerii păcii pe principii de drept public care să asigure popoarelor libertatea și independența lor. Ele reînnoiesc de întii mai 1939 apelul lor cald la colaborarea și solidaritatea popoarelor democratice și pacifiste, pentru ca prin forța lor să poată instaura în toată lumea un regim de cooperare egalitară, economică și politică — chezașia sigură a păcii generale.”

23 AUGUST
40
1944-1984

Bucuria dintre grijile muncii

Ion Stoica, șeful atelierului 1 Utilaj tehnologic complex, locuiește în cartierul Tei, pe strada Doamna Ghica, și în dimineața acelei zile importante a avut, cu toate că era duminică, programul unei zile obișnuite, cu tramvaiul 16 a venit până în strada Ștefan cel Mare, acolo a cumpărat, la ora 6, un ziar și în tramvaiul 24, care are stație chiar în fața întreprinderii, a deschis ziarul și s-a bucurat, bineînțeles, s-a bucurat să vadă că întreprinderea de utilaj chimic Grivița roșie, în care el lucrează de 13 ani, a luat pentru a treia oară, consecutiv, Ordinul Muncii clasa I. Imprejurul lui, oameni cu priviri indiferente, unii se duceau la gară, alții probabil că la aceea oră se duceau la piață, fiecare om are treburile lui și cită a ținut drumul Ion Stoica s-a gândit, mărturisește, la perspectiva ca întreprinderea să obțină încă o dată, a patra oară, locul întâi în întrecerea socialistă și astfel colectivul de la Grivița roșie să primească titlul de Erou al Muncii Socialiste. La întreprindere a ajuns pe la 6,25 și primul pe care l-a întâlnit a fost președintele comitetului sindical, Florea Nicolae, l-a felicitat pentru obținerea locului întâi iar acela a spus „meritul vă aparține vouă” dar se vede că nu prea avea dreptate, meritul aparținând și lui și tuturor celor 5 000 de oameni care muncesc la Grivița roșie, asta e sigur cum este și că munca lor, după cum ne spune Ilie Bologa, secretarul comitetului de partid, înseamnă o producție marfă de mai bine de un miliard.

Spațiile vastelor hale și utilaje produse aici par rupte dintr-o lume a uriașilor, unele utilaje pentru industria chimică au dimensiuni gigantice, într-adevăr, și de mai multe ori pe an, de 10 sau de 12 ori, livrarea unor astfel de utilaje precum fermentatoarele sau reactoarele de lucru unei armate de oameni nu numai din întreprindere ci și din afară, electricieni, șoferi, milițieni. Macaragiul Alexandru Casapu și Nicolae Stan așază uriașele accuturi de metal pe trailere cu câte 108 roți și cind convoiul iese în stradă „incepe spectacolul”, cum zice un alt grivițean, Constantin Sabin, de la secția mecano-sudură. E nevoie atunci să fie întrerupt curentul electric pe firele pentru troleibuze și tramvaie, tocmai de aceea transportul se face numai noaptea și pentru că șoferii Transchim-ului nu au voie să meargă cu mai mult de 5 sau 10 kilometri la oră, cind vine ziua convoiul se oprește în vreun loc unde nu deranjează circulația și așteaptă noaptea următoarele. Utilajele pentru export — întreprinderea exportă în vreo 17 țări — ies pe la Toboc-Tei și de-acolo intră pe șoseaua națională spre Constanța, dar asta se întâmplă, de obicei, cam la trei zile după ce convoiul a ieșit pe poarta întreprinderii. Cit privește întrebarea pe care oricine ar veni la I.U.C. Grivița roșie ar formula-o văzind aceste utilaje imense, „mari, mari, dar bune?”, rămâne de aflat că principala grijă a oamenilor e tocmai calitatea lucrurilor pe care le fac, altfel nici nu s-ar putea, de bună seamă, competiția pe piața externă, pe de o parte, iar pe de altă parte rigorile industriei pentru care Grivița roșie produce utilaje, impun o atenție deosebită de la primele operații ale procesului tehnologic și până la produsul finit, care e supus controlului de calitate cu aparate pe bază de laseri iar sudurile — cam 70 la sută din volumul de muncă al întreprinderii revine sudorilor — sint supuse controlului nedistructiv cu radiații Roentgen și prin ultrasunete. Aici, în cea mai mare întreprindere de utilaj chimic din țară, ca tonaj, și unde se fac nu doar cele mai mari utilaje de acest fel dar și cele mai complexe, din oțeluri placate, rezistente la coroziune, și din oțeluri înalte aliate, care îngăduie lucrul cu presiuni mari și cu temperaturi foarte înalte sau scăzute, de la o vreme au apărut indotrării noi, spune Constantin Sabin, și e nevoie ca oamenii să dovedească, mai mult decât oricind, o competență tehnică deosebită, cam jumătate din volumul lucrărilor din întreprindere în acest an stind sub semnul exigențelor impuse de programul prioritar pentru centralele nucleare electrice. Pentru îndeplinirea în bune condiții a acestor indotrări, întreprinderea dispune de o bază materială solidă, ea aflându-se acum în a patra etapă de dezvoltare și mai păstrind doar puțin, cam un sfert dintre spațiile ei de producție, din moștenirea pe care a primit-o de la fostele ateliere C.F.R. după ce s-a despărțit, în urmă cu vreo 20 de ani, de întreprinderea de material rulant Grivița roșie. Încit, acum, principala grijă a celor de la I.U.C. e creșterea nivelului de pregătire profesională, de la muncitorii cu categoria I bază până la ingineri. Dealtfel, aflăm, toate cadrele de conducere, de la maistrii în sus, până la directorul general Stelian Necula participă în fiecare sîmbătă dimineața de la 6,30 la 7,30 la un instructaj special pentru programul prioritar, acest instructaj desfășurându-se cu concursul unor profesori de la Politehnică și al unor specialiști de la secțiile de proiectare și de la centrul de calcul electronic al centralei. Anul acesta nu va fi un an ușor pentru cei de la I.U.C. Grivița roșie, asta e limpede, însă tot la fel de limpede este și că primul trimestru s-a încheiat cu bune rezultate și că oamenii nu fac nici un secret că se străduiesc să obțină titlul de întreprindere Erou al Muncii Socialiste după cum nu fac un secret că bucuria lor de-a fi primit de curind Ordinul Muncii clasa I vine în urma unei munci care, scurt și cuprinzător, a însemnat îndeplinirea planului de producție marfă cu 101 la sută, al producției fizice cu 102, al producției nete cu 108, al producției pentru export cu 111 la sută. Și e un adevăr că la ei, la Grivița roșie, bucurii se desprinde, cind se desprinde, dintre grijile muncii.

DUMITRU ELIADE ■

Asaltul asupra proteinelor

● Experiența de la Tîrgu Frumos ●

Medicul veterinar Sorin Melinte, directorul Asociației intercooperatiste pentru creșterea vacilor de lapte din Tîrgu Frumos, strînge un cojoc pe el și se gîndește, probabil, cum să înceapă. Avem, zice, o mie două sute de vaci, din care șapte sute cincizeci sint juninci pentru matcă. Am obținut, pentru activitatea depusă anul trecut, locul trei pe țară. Dar nu despre asta vreau eu să vă vorbesc acum, ci despre felul în care fabricăm noi, pentru prima oară în țară în sistem industrial, reitanul, un produs nou, obținut prin cercetare de inginerul chimist Constantin Aldea, de la Institutul de biologie și nutriție animală Balotești, și folosit ca reconstituent al laptelui administrat vițeilor. Am pornit de la ideea de valorificare superioară a unor subproduse din abatoarele de păsări, îndemnat venit din partea conducerii județului. Este vorba de viscerele de pasăre, care pînă acum se aruncau, poluau apele sau terenurile din jur. Mai întâi ne-am amenajat o stație, într-un spațiu nefolosit, cu utilaje casate din unități de industrie alimentară, și prin dotare. Aici, printr-o tehnologie simplă, viscerele de pasăre sint tocate și debalastate prin spălare. Se trec, apoi, printr-un proces de hidroliză ușor acidă, în trei trepte de temperatură: 40 — 60 — 80 de grade și obținem, astfel, o pastă fluidă. Adăugăm, acestei paste, conform unei rețete, grăsime de porc și lecitină, ca în final să obținem un produs de culoare galben-pal, semiviscos, adică chiar reitanul.

— Cum îl consumă vițeii? întreb eu.

— La un litru de lapte degresat se adaugă 50 grame reitan: se încălzește la 50 grade C și se toarnă în fir subțire în lapte sub agitare continuă. Se administrează imediat în furajarea vițeilor.

— Dar de ce scoateți grăsimea din laptele de vacă și adăugați reitanul? Din laptele pentru viței, se înțelege?

— Fîndcă din grăsimea extrasă, și din laptele rezervat vițeilor, preparăm unt pentru populație, aliment mai valoros decît grăsimea de porc pe care o folosim în reconstituirea laptelui pentru viței.

Cum medicul veterinar Virgil Teperdei, șeful laboratorului județean pentru controlul calității nutrienților și alimentația animalelor, ne însoțește peste tot locul, revin la dînsul și întreb:

— De ce folosiți reitan și nu înlavit, produs mai vechi, pentru furajarea vițeilor?

— Pentru că reitanul ne oferă mai multe avantaje: în primul rînd economisim o mare cantitate de energie în industria laptelui, la nivel de județ. Iar pentru unitatea în care ne aflăm, valoarea unei zile furajate la vițeii sugari este cu 40 la sută mai redusă. Apoi, din punct de vedere calitativ, laptele nu mai este supus șocurilor termice din procesul de atomizare (de transformare a laptelui lichid în lapte praf) și astfel vitaminele, glucidele, proteinele rămîn în stare naturală. Aceasta face ca sporul în greutate al vițeilor să fie între 10—15 la sută mai mare față de vițelul-martor sau lotul-martor furajat cu înlavit. Dealtfel, ținem să facem neapărat o corectare: cineva spunea, la o emisiune TV, din 13 februarie 1984, că reitanul este un înlocuitor de lapte. Reitanul este de fapt un reconstituent care se adaugă în laptele degresat pentru a-i reface calitățile, caracteristicile inițiale, naturale.

Acest nou produs se folosește în prezent, în județul Iași, la nu mai puțin de treisprezece complexe de creștere și îngrășare a animalelor, cu rezultate nesperate. La Tîrgu Frumos, stația amenajată de crescători și îngrijitori de animale de aici, asistați de specialiști unității și ai județului, reușește să producă 2 000 kilograme de reitan pe zi, suficiente pentru unitățile de profil din întregul județ. Furajarea cu reitan a vițeilor, mai bine zis administrarea reitanului în alte furaje, mai are, pe lîngă celelalte avantaje, încă unul: reduce spectaculos mortalitățile. La 500 de viței, de pildă, la care s-a administrat în furajare reitan, nu s-au înregistrat decît

trei viței morți. Vițeii devin după scurt timp viguroși, iar scopul în greutate se ridică pînă la 700 grame pe zi.

— Principiul de la care a pornit autorul produsului, ne spune medicul veterinar Virgil Teperdei, a fost creșterea conținutului în proteină de la 8 la sută cit conține porumbul, pînă la 22—24 la sută.

— Cum?

— Tehnologia de fabricație cuprinde o fază de prelucrare fizico-chimică, apoi una enzimatică și în final are loc un proces de fermentare cu drojzii selecționate. Materia primă de bază este, cum am spus, făina de porumb cu un conținut de opt la sută proteină brută. Trecînd prin fazele procesului tehnologic, făina de porumb este supusă unei hidrolize enzimatică. Amidonul este descompus în zahăruri simple care împreună cu cîteva ingrediente minerale alcătuiesc mediul de cultură pentru drojzii. Produsul obținut este un lichid de culoare galbenă, cu miros plăcut de drojdie care conține de trei ori mai multă proteină. Aici, la Iași, noi am făcut însă următoarea îmbunătățire procesului tehnologic: am înlocuit hiroaliza acidă a autorului cu o hidroliză enzimatică, sugerată, ce-i drept, de specialiștii de la întreprinderea de antibiotice Iași. Astfel tehnologia devine mai ieftină, reducîndu-se una din fazele tehnologice.

— Unde s-a mai experimentat acest nou produs?

— La întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor

grame la hectar. În anul acesta vremea a venit tot cu necazuri. Ba n-a plouat în toamnă, ba a fost zăpadă și-a plouat, ba nu se mai oprește ploaia și frigul nu dă semintelor nici o speranță de încolțire. Cei din Bălești n-au mai așteptat vremea bună, cum o așteptau altădată. Alarmați de ploaie și de frig, au încercat să semene și pe vreme mai puțin prielnică. Și au izbutit. Săptămîna trecută cei din Bălești așteptau liniștirea vremii pentru a mai intra și la semănăturii porumbului. Așa-zisele semănături de epoca întâi le aveau terminate de mai multe zile. Nici anul trecut vremea semănăturii n-a fost mai prielnică. În 5 mai încă se mai pune porumb. Îngrîșorarea inginerului Sever Giurcău vine și de la faptul că C.A.P.-ul din Bălești nu are decît soiri tîrzi de porumb, din grupele HS 370 și HS 400. Președintele cooperativei plecase în cîmp. Cu o zi înainte semănaseră cu două mașini și-n ciuda solului moale reușiseră să acopere 30 de hectare. Dar la Bălești trebuie semănate 623 de hectare cu porumb și pentru asta e nevoie de timp. Dacă luăm în calcul și faptul că la Bălești 137 de hectare semănate cu rapiță și griu vor fi calamitate, adică vor fi arate și semănate cu altceva, avem imaginea unei primăveri aspre.

Inginerul Sever Giurcău e un bărbat zdravăn, cu o voce subțire, puțin agitat, împărțindu-se între tot felul de discuții, hirtii și telefoane. Ca inginer șef al acestei cooperative a încercat că deschidă și să ducă la bun sfîrșit o campa-

Bătălia pentru piine.

a început de aproape două luni acest experiment: produsul se testează pe 700 porci grași, în proporție de 3:1 cu nutreț combinat. Am constatat că animalele agreează furajul și după două săptămîni de consum a acestui produs am efectuat unele cîntăriri de control. Un spor ușor în greutate se înregistrează, el fiind, după o lună, la animalele care au consumat foarte bine amestecul cu protamid, de 485 grame pe zi față de 410 grame pe zi obținut la lotul martor. Deci un spor de 10 la sută zilnic. La aceleași boxe, consumul specific de furaje pe kilogram de spor a fost de 3,6 kilograme față de 4,2 kilograme la lotul martor, ceea ce înseamnă o reducere de 12 la sută a consumului specific.

Să menționăm în final că avantajul cel mai important al protamidului este acela de a produce proteină în complexe de porci, în țară deci, și că în curînd vom fi în măsură să renunțăm la importurile de proteine. Ar fi un merit al autorilor, al inteligenței românești.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Oameni și semănături

Un grup de oameni stă pe trotuarul din fața sediului cooperativei agricole din Bălești. Se satură de plouat sau nu, o ține tot într-o apă? se întreabă unul. Două zile a fost soare de primăvară. Toată lumea a lepădat hainele groase și-a trecut la mincă scurtă. Parcă s-ar fi trezit un stup de albine. A treia zi de dimineață s-a făcut frig și-a început să plouă. Tractoarele n-au mai putut intra în cîmp. Se încărcău roțile și arătau mai ceva ca în desenele animate. Aici vremea e mai capricioasă decît în alte părți. Vara, o secetă nemiloasă îți usucă pămîntul, de parcă ar fi o cărămidă pusă la ars. Și pe urmă se pune o ploaie de zici că nu-i adevărată și că nu se mai sfîrșește niciodată. Anul trecut cei de la Bălești au avut un griu de toată frumusețea. Au intrat în recoltă și au ieșit 5 000 de kilograme la hectar. Aiurea e puțin. Pentru cită dă pămîntul de aici e mult, tare mult. E chiar o admirabilă izbîndă. Dar n-a ținut decît o singură zi. A doua zi s-a pus pe plouate. O săptămîna nu s-a putut intra în lan. Cînd a stat ploaia și s-au apucat de recoltat, n-au mai ieșit decît 2 600 de kilo-

nie a rentabilității. De la o fermă zootehnică inginerul Giurcău a fost adus la cooperativă pentru a pune umărul la redresarea unei unități despre care mai toți credeau că se află în derivă. Dacă n-ar fi fost vremea potrivnică, anul trecut ar fi însemnat primul an bun. Dar n-a fost să fie. Și anul acesta se arată mai puțin generos. Dar cei de la Bălești nu mai au timp să aștepte vremea frumoasă. Oamenii au nevoie de recoltă și de cîștig indiferent de vreme. Fac orice ca să remonteze handicapul timpului. Ară și discutesc noaptea, seamănă chiar și în condiții vitrege, lucrează din plin spre a repune primăvara în drepturi. Frigul le împiedică pe toate. Cerealele păioase au intrat în primăvară neînfrățite. Densitatea plantelor pe metru pătrat e mai mică decît cea normală. Zile întregi suprafețele de griu din Bălești au fost fertilizate și cantitatea de îngrășăminte poate însemna ceva, dar nu ce ar fi trebuit să însemne miraculoasa înfrățire a griului.

La Bălești totdeauna e mai frig decît prin împrejurimi. E un C.A.P. din sud care din punct de vedere al cliimei e trecut între cele din nord. Ei sint totdeauna cu două săptămîni în urma celorlalți. Și atunci primăvara vine tot cu frig, cu multe necazuri, cu grabă și cu tot felul de nevoi. Semănăturii porumbului e cuvîntul de ordine. În zootehnie și bătălia pentru hrana animalelor. La pămînt mai este un fapt care „arde”: redarea celor 100 de hectare, suprafața de pe care a fost dislocat satul Ceauru. Apoi „arde” problema mijloacelor de transport. La fermele de cîmp nu sint atelaje. Abia acum cei de la Bălești revin la experiența de acum 45—50 de ani. Fac eforturi pentru a crește 50 de perechi de boi, poate nici jumătate din ciți erau înainte în sat, dar oricum mai mulți față de nici unul de acum.

La Bălești, pe trotuar în fața cooperativei oamenii spuneau cu ciudă că aici primăvara vine totdeauna mai tîrziu. Cînd se grăbește, întîrzie doar două săptămîni. Dacă nu, cine știe cit.

BOGDAN NISIPOIU ■

Griul de la poarta orașului

Sintandrei nu e comună a cărelor faimă să meargă doar pînă-n comunele vecine. Faima acestei comune este, s-ar putea zice, de nivel

din fabrici și din brazde!"

● Reltanul — un produs util ● Proiecte mărețe la Grivița Roșie ●

județean, fiindcă anul trecut țărani din Sintandrei au obținut cea mai mare producție de porumb din județul Bihor. Președintele C.A.P.-ului, inginerul Ioan Pop, a venit la Sintandrei în urmă cu aproape doi ani și isprava de-a obține aproape 9 000 de kilograme de porumb boabe la hectar îngăduie să credem că el a călcat cu dreptul pe pământul acestei comune, cu toate că abia de-acum încolo urmează să se vadă că la mijloc n-a fost doar o întimplare norocoasă. Ioan Pop are 39 de ani, de fel este din satul Mititei, comuna Nimigea de Jos, din județul Bistrița-Năsăud și după ce-a terminat facultatea la Cluj a lucrat o vreme prin județul Sălaj, la Someș — Odorhei, iar apoi la Diosig, în Bihor. Soția sa, Laura, este medic și obținând prin concurs un post la Spitalul de copii din Oradea a fost nevoie ca Ioan Pop să se transfere și el mai aproape, comuna Sintandrei fiind doar la 4 kilometri de oraș. De aici, spune el, nu va mai pleca niciodată. Și pentru că a intrat în Sintandrei cu un astfel de gând de temeinicie, dorința lui de-a face să se vorbească despre cooperativa agricolă din această comună este de înțeles. Ioan Pop nu se dă în lături să facă mărturisirea că are „ambii serioase” în această privință. Așa că întimplările norocoase sînt binevenite, dar nu pe ele se contează în primul rînd la Sintandrei, în această comună suburbană pe ale cărei pămînturi, atunci cînd ies la muncă, țărani pot să vadă blocurile din Oradea. Cît a ținut iarna, pămînturile astea au fost îngrășate, cam un sfert din ele, cu

ului, primăvara asta capricioasă, fără ploi doar cu vînt și cu soare puțin, nu-i ține pe oameni în loc ci grăbește parcă munca unor femei harnice precum Lina Torje, Vereș Ilka, Florița Căvăjdan, Elisabeta Maghiar, Floare Hora, Maria Moldovan, Floare Potra. Aflu că în anul trecut C.A.P.-ul a vîndut legume de 1 milion de lei și n-a fost nevoie ca veniturile astea să le împartă cu nici un intermediar, cei din Sintandrei au aproape 100 de cai și au dus legumele singuri, cu căruțele, și le-au vîndut în cele două chioșcuri ale lor din piața „23 August” și din piața Zonei de vest. „Intenția noastră, zice inginerul Ioan Pop, este să mărim grădina de legume, pentru că în ciuda apropierii de oraș nu ne plîngem că n-avem forță de muncă. Și mai vrem să contribuim la aprovizionarea orădenilor și cu altceva decît cu legume. În primăvara asta plantăm 5 hectare cu căpsuni, de exemplu. Cînd am venit aici, am găsit un sector zootehnic în care erau adunate toate animalele bolnave din județ, toate ciurcurile, bineînțeles că sectorul era nerentabil și că asta nu-i bucura nici pe țărani din Sintandrei, însă am fost ajutați, am scăpat de această povară și am modernizat grajdurile în care vrem să creștem 400 de vaci cu lapte, ca să putem fi mai aproape de rostul agriculturii făcute lingă un mare oraș, adică să putem aproviziona orașul, vrem noi, și cu lapte. Aceeași înțelegere am găsit-o și în ce privește schimbarea unora dintre cele 1600 de oi, unele cam degenerate, am început să mai cumpărăm și vrem să ajungem la 2 500. Doar

unii vin la treabă, își fac datoria și primesc și răsplată bună. Alții, mai trebuie împinși de la spate. Acum, e tot atît de adevărat, nu se simte nevoia de prea mulți oameni. Va sosi în curînd însă vremea întretinerii culturilor și atunci vom avea nevoie de mulți oameni la treabă. Ce zic eu acum nu înseamnă altceva decît o invitație făcută cooperativelor noastre la treburile care ne așteaptă. Să nu mai fim nevoiți să aducem muncitori agricoli „din afară”. Suprafața pe care o deține cooperativa noastră nu e mare și, dacă toți cei din sat ar veni la treabă, ne-ar da o mină de ajutor, n-am avea ce face aproape cu pămîntul ăsta.

Ideea pe care o subliniem aici este, desigur, un fapt de prevedere mai mult. Oamenii care răspund de gospodărirea pămîntului vor să-l gospodărească bine, să adune rod bogat, și pentru asta sînt nevoia de a fi și prevăzători. La urma urmei fiecare om simte plăcerea de a lucra o palmă de pămînt, mai ales primăvara. Chiar dacă unii dintre ei au devenit între timp muncitori pricepuți în industrie. Fabricile ca și pămîntul fărăi sînt bunuri comune de care trebuie să ne îngrijim în egală măsură.

Inginera Mihaela Manu este (inginer-șef) de 16 ani aici, la C.A.P. Cernica, unde am poposit acum. Suprafața cooperativei atinge aproape o mie de hectare. Vreo două sute sînt cu griu, alte două sute cu orz, 50 hectare cu floarea-soarelui, 40 cu soia, 160 cu furaje (cooperativa avînd și un important sector zootehnic), 335 hectare cu porumb, din care 50 hectare folosite intensiv, și altele. La data rîndului nostru se semănasera cu furaje, în principal, și porumb circa 60 hectare. Îngrijorarea inginerului era deci justificată, cooperativii din Cernica aveau încă mari suprafețe de însămîntat. E adevărat, aveau și „toate forțele” pregătite: șapte tractoare pentru pregătirea terenului, cinci pentru discuit, două tractoare cu combinatoarele, trei semănători pentru porumb și una pentru soia. Putem termina, dacă ne lasă vremea asta, în șase zile bune, e de părere inginer-șefa Mihaela Manu. De la data efectuării rîndului nostru n-au trecut „șase zile bune”, așa încît atît inginerul cit și ceilalți cooperativii din Cernica sînt apăsați de grija semănăturii. Cu atît mai mult cu cît în ultimii ani nu s-au prea bucurat de recolte mari. În 1982, de pildă, un an, din punct de vedere al precipitațiilor, normal, au obținut 2 200 kilograme de floarea-soarelui, 5 000 kilograme porumb boabe, 4 100 kilograme orz la un hectar. Anul acesta sînt îndreptățiți să speră la mai mult: 658 de hectare, din cele 680 situate în jurul satului Tinganu, vor fi irigate. Apa va fi adusă, printr-un sistem de irigații local, din Balta Pasărea, de la o distanță de trei kilometri. Au lucrat la acest sistem de irigații atît cooperativii cit și muncitorii din întreprinderi ale Sectorului 4 al Capitalei. Un exemplu de intrajutorare demn de toată lauda. Inginera ne mai arată și un dosar cu vreo 900 de contracte încheiate tot cu muncitorii din întreprinderile sectorului, care se obligă să lucreze diferite suprafețe de terenuri. Suprafețele sînt repartizate în acord global. Oamenii sînt organizați, cite 25 pînă la 30, în echipe, pe ulițe, după grade de rudenie sau prietenii. Marea majoritate a acestor muncitori lucrează în întreprinderile: de cabluri și materiale electroizolante, Neferal. Acumulatorul, Electroaparataj, 23 August, Triotextil și altele.

Un nezac tulbură totuși liniștea cooperativilor din Cernica, o tulbură adine: pe șoseaua București — Brănești, terenurile agricole sînt poluate cu plumb mai ales de la Neferal, cit și de la Întreprinderea Acumulatoarelor. Plantele cresc, dar nu mai rodesc, devin sterile. Am să trimit probe la laborator, zice inginer-șefa, să se constate conținutul în plumb. Faptul trebuie însă să neliniștească și pe specialiștii acestor întreprinderi, pe toți cei care, voit sau nevoit, poluează terenurile din jur. Fiindcă pe aceste suprafețe se cultivă griu pentru pîinea noastră, furaje pentru animale și alte produse consumabile! Specialiștii sînt datori cu soluții depoluante, eficiente, neagresive pentru solumile și viața din jur. Îndatorirea aceasta a lor se impune.

În rest, la C.A.P. Cernica sînt motive, anul acesta, pentru mai multe speranțe și bucurii. O spune parcă și cerul care a început să se însemineze, o susține și un buchet de zambile care ridă pe biroul inginerului.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Zootehnia ca devotament asumat

Pătrundem într-o încăpere în care nu ne așteaptă nimeni. Sîntem oarecum uimiți dar mai ales epotați de înfățișarea acesteia. E decorată cu grijă, chiar cu un rafinat gust estetic și organizată ca pentru tratative de protocol, cu o masă imensă, circulară, cu fotoliile comode, adînci și cu un alt pupitru într-un colț, ca pentru secretariat. O voce dintr-un interfon își cere scuze de întîrziere și ne anunță că ne va sta la dispoziție dispecerul Cantemir Răsădean. Peste cîteva clipe apare. Vom afla că sala n-are nici o legătură cu protocolul ci, dimpotrivă este una dintre cele mai dure camere de lucru, este chiar tabloul de comandă, timona marii industrii numită pe scurt cu numele ei de marcă prestigioasă, COMTIM, COMTIM — distinsă „doua oară cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste” și Medalia „Secera și Ciocanul” — care se traduce și este egal cu o imensă uzină vie ce produce anual 1 milion de porci și livrează 100 000 tone de carne, de proporții unice în zootehnia mondială dar și prin numeroase soluții originale de organizare și cercetare tehnologică.

Zilnic, fără excepții și fără derogări, la ora 12 fix, camera aceasta intră în funcțiune, se umple de voci și de comenzi. Vocile vin prin radio, pe o anumită lungime de undă, vin din 68 de colțuri ale județului, de la distanțe pînă chiar la 150 de kilometri, pentru a transmite totul despre munca, viața, întimplările, cerințele, urgențele, ideile de ultimă oră ale celor peste 5 500 de oameni care fac din acest colos un organism ce funcționează la cea mai înaltă precizie. Șefii de unități raportează. Succint, la obiect, esențial. Informația este preluată de creierul unui om, al inginerului Florentin Cârpanu, directorul general, care nu lipsește o zi, o zi din 365, de la această întîlnire de lucru. (Cînd, totuși, trebuie, cînd e nevoie să plece din localitate, i se comunică sinteza prin telefon, la orice oră din zi ori din noapte, cînd e posibil, cînd poate să reflecteze, cînd se poate concentra nestîngherit, asupra ficcării fapt, cînd judecata și decizia pot fi cumpănite). Nu l-am cunoscut personal — i-am auzit doar vocea, un glas cald și măsurat tot prin radio, din drumul său zilnic pe la unități —, dar inginerul Cantemir Răsădean ni-l prezintă cu lux de amănunte pe „marele stîlp de rezistență” al combinatului, pornit din nucleul și pe modulul de la I.S.C.I.P. Beregsău pe care l-a condus ani mulți și care s-a aflat mereu în avangarda producțiilor și a gîndirii în domeniul acestui sector zootehnic deosebit de pretențios, ce poate aduce extraordinare beneficii dar și eșecuri catastrofale. Un specialist de valoare dublat de o capacitate organizatorică, talent de conducător și o putere de muncă cu totul excepționale. Unificarea a numeroase I.S.C.I.P.-uri și sectoare de creștere a porcilor de pe teritoriul agriculturii de stat din județul Timiș s-a realizat în 1978, la inițiativa secretarului general al partidului, în urma unei vizite de lucru efectuate în Beregsău. Din 1978 și pînă acum, s-a petrecut aici una din cele mai interesante experiențe românești pentru zootehnia de tip industrial, s-au verificat și validat posibilitățile acesteia pe baza unor soluții originale și creații ale specialiștilor noștri, majoritatea avînd prioritate și competitivitate pe plan internațional. Aspectele de originalitate constînd, pînă la urmă, în totalitatea modulului de organizare și funcționare a acestei industrii agricole, integralitatea sa, combinatul deținînd nu numai sectoarele de creștere a animalelor dar și fabricile pentru producerea furajelor combinate, abatoare pentru industrializarea cărnii, fabricile pentru preparatele din carne, ca și pe cele de valorificare a subproduselor prin făinuri proteice de origine animală.

Intr-un parc de conifere, de pînă și mîlîz argintați de razele de dimineață ale unui soare de primăvară triumfătoare, parc întretăiat de alei largi asfaltate, într-o geometrie impecabilă și de o curățenie exemplară, se află desenate și chiar trăiesc cu realitatea lor, imense hale de producție și clădirile ce adăpostesc laboratoarele de cercetări, clădiri și interioare ce emană aceeași stare de confort și grijă pentru climatul muncii ca și sala-ca-de-protocol. Inginerul Doru Minulescu, șeful complexului, este de peste un deceniu aici, un deceniu din aproape sfertul de veac, de cînd slujește această profesiune grea și anonimă în slujba hranei noastre. Deceniu în care, zice, s-a simțit cu adevărat specialist, preocupat și solicitat de chestiuni și idei profesionale. A putut astfel iniția, gîndi și experimenta diverse soluții tehnologice pentru a obține randamente cit mai ridicate sub toate aspectele. Numai cîteva experimente și cîte variante s-au încercat pentru „simplele paturi calde”, pentru pardoselile încălzite — „tip Comtim” destinate purcelilor în prima perioadă de viață.

Studiindu-se cu atenție reflexiv condiționat ca și alți parametri biologici și, da, psihologici ai porcilor, s-a pus la punct un nou sistem de hrănire individuală, diferențiat printr-un sistem de dozatoare automate... În numeroase alte laboratoare, alți specialiști efectuează cea mai migăloasă și mai anonimă, fantastică însă, atît pentru producție cit și pentru știință, muncă de cercetare pentru realizarea celor mai rentabile și îndrăznețe încercări de rase, pentru a ameliora, a estompa defectele uneia și a menține, a ridica potențialul alteia... Pe lingă productivitate, gîndiți-vă, se urmărește, se studiază și se măsoară pînă și suprafața ochiului de la cotlet (pentru a fi cit mai mare, în raport cu osul) și culoarea acestuia (pentru a nu fi albă, ceea ce înseamnă un conținut prea ridicat de apă, dînd o friptură tare, mai puțin savuroasă)... Se lucrează, cum ne dovedește șefa sectorului de cercetare științifică, ing. Covăsăntan Rodica, după cele mai noi cuceriri ale ingineriei zootehnice, ale bioingineriei și ingineriei genetice, beneficiind de colaborarea și aportul universitarilor de la Facultatea de zootehnie din Timișoara. Însăși inginerul Covăsăntan a fost repartizat, acum 9 ani, în învățămîntul superior, unde trebuia să se întoarcă după efectuarea celor 3 ani obligatorii de producție. Iată, nu s-a mai întors. „Să asiguri matca pentru 1 milion de porci anual, nu-i puțin — zice. Și, în plus, să realizezi, să participi la stabilirea unei scheme de hibridare de o incontestabilă valoare, dovedită în producție ca un modul de reproducție optim, la condițiile actuale pe care le avem, și care deschide posibilități nelimitate de încercări și studii, practic lucrăm acum la îmbunătățirea și acestui patent biologic, nu poate să nu-i dea satisfacții oricărui specialist”.

Aceasta este clasa de muncă de la Comtim, clasa devotamentului asumat.

CICI IORDACHE-ADAM

bătălia pentru belsug

bălegar, pentru fiecare hectar vreo 60 de tone, acesta fiind începutul unui plan pe care se rezimă, în bună parte, optimismul inginerului Ioan Pop: în patru ani vrem să fertilizăm astfel tot pămîntul C.A.P.-ului și să continuăm apoi această operație în ritmul pe care l-am stabilit, a patra parte din întreaga suprafață să fie fertilizată în fiecare an. Pe urmă, înțelegem, țărani din Sintandrei or să aibă mai mult chef să stea de vorbă cu oricine i-ar întreba cit griu sau porumb au scos.

Pînă atunci ar fi de spus că griul a răsărit frumos aici, la porțile orașului — chiar dacă primăvara se anunță a fi secetoasă în Cimpia de vest — iar porumbul a fost semănat și el, la timp, de mecanizatorii Gavrilă Moldovan și Debrezeny Iosif sau Alexandru Parjec și Ioan Boitor, ca să amintim doar cîteva dintre cei 20 cîți sînt cu toții. Distanța dintre rînduri a fost micșorată pînă la 50 de centimetri iar densitatea a crescut în așa fel încît să poată rămîne, la vremea potrivită, în jur de 70 000 de plante recoltabile la hectar. Cel care a hotărît să se semene astfel este, bineînțeles, inginerul Ioan Pop. Hotărîrea asta, adaugă el, ținteste ca în toamnă să poată fi culese, dacă lucrurile vor merge bine, vreo 20 de tone de stiuțele la hectar de pe trei sferturi din suprafața semănată cu porumb în acest an. Iar hotărîrea asta s-a născut dintr-o cumpănire și chibzuință asupra căroră ne vom lămuri dacă vom mai spune că în iarna care a trecut, în urma unor discuții pe care le-a avut cu conducerea municipiului Oradea, cu primarul Alecu Paraschiv, inginerul Ioan Pop a văzut că ambițiile lui se vor întemeia pe tot sprijinul care va fi posibil din partea forurilor locale și a plecat prin județele Timiș și Arad ca să vadă cum reușesc unele C.A.P.-uri de acolo să obțină producții foarte mari. Pentru a se interesa asupra unor tehnologii cit mai eficiente a ajuns în cele din urmă și la Stațiunea de cercetări agricole de la Fundulea. În drumurile lui a fost însoțit, uneori, de șeful secției de mecanizare a C.A.P.-ului, Aurel Abrudan, și de inginerul Nagy Alexandru, șeful Oficiului județean de pedologie. Așa că, dacă tot vorbim despre ambiții, ar mai trebui înțeles și că inginerul Ioan Pop, împreună cu oamenii din preajma lui, nu sînt nicidecum dintre aceia care să nu se gîndească mai întîi ce e de făcut pentru ca ambițiile astea să treacă dincolo de pragul cuvintelor, al angajamentelor formale.

Intr-o latură a satului, acolo unde pe malul Crișului Repede se întinde grădina de legume a C.A.P.-

ăsa, legînd mai strîns munca noastră și de interesele cetățeanului de la oraș, vom izbuti să-i plătim și pe oamenii noștri mai bine, să trecem adică de cei 70 de lei cit le plătim acum pe zi. Condiții avem, pămîntul nostru e bun, numai cernoziom, iar oameni care să-l muncească avem aproape 300, care-și ciștigă existența numai de pe urma agriculturii, plus vreo 800 care sînt muncitori în oraș și lucrează și acasă, în acord global. Astă toamnă au ieșit la cîmp ca furnicile, am strîns tot porumbul cu mina, n-am pierdut, aș zice, nici un bob.

DUMITRU ELIADE

In cîmp, soare!
În birou, ride un
bucet de zambile!

Raidul acesta, peste cîmpurile din preajma Bucureștiului, l-am efectuat între două ploii. Și între două ploii, acum la semănat, liniștea nu încolțește în inima omului. Fiindcă se uită pe cer și, cînd întrezărește speranța unei raze de soare, stă cu semănătoarea la capătul tarlalei gata să arunce sămînța sub brazdă. Astfel i-am găsit cu cîteva zile în urmă și pe cooperativii de la C.A.P. Pantelimon: semănasera ei ceva, furajele mai ales, dar mai aveau la data raidului nostru circa o sută hectare pe care trebuiau să semene porumbul. Cum se zvință, ne spunea contabilul șef Iancu Iuruc, cum intrăm la semănat și într-o zi două terminăm. Cînd nu putem semăna însă, lucrăm la grădină, fiindcă avem 40 hectare cultivate cu legume, din care două hectare sînt solarii. Acolo lucreau echipele lui Mitică Banu și Anton Ioniță: vreo opt hectare erau cultivate cu verdeturi, pe alte două plantaseră ridichii. Se îngrijeau însă și de tomate, aveau vreo zece hectare de pregătite, pentru care contractasera răsădurile cu Sercele Popești-Leordeni. Cu forța de muncă stăm și nu stăm bine, e de părere contabilul șef Iancu Iuruc; avem la lucru vreo 40 de muncitori permanenți și cu alții din comună. Locuitorii comunei noastre care sînt angajați la unele unități economice din București, sînt mobilizați, prin contracte chiar, să lucreze și pămîntul lor din cooperativă. E un lucru bun ăsta, fiindcă e doar pămîntul nostru, o avuție ce trebuie gospodărită cit mai bine. Și

Un avanpost al luptei pentru sănătate

● „Rezultatele autorilor români au depășit și precedat cu mult cercetarea din Occident” ●

NOI DOVEZI ALE VALORII ȘI PREȚURII ȘCOLII NOASTRE DE DIABETOLOGIE

Cinci dialoguri pe tema noului în cercetarea și terapia bolilor metabolice și de nutriție, a prestigiului specialiștilor noștri din acest domeniu.

Invitații revistei:

Acad. prof. dr. Constantin Arseni, președintele Academiei de Științe Medicale din R.S.R.

Prof. dr. Iulian Mincu, șeful Clinicii de nutriție și boli metabolice

Conf. dr. Constantin Dumitrescu

Șef de lucrări dr. C. Ionescu — Tirgoviște

Dr. Dan Cheța

Interviuri realizate de Ovidiu Ioanițoia și Liviu Timbus

A înființa, a susține, dar mai ales a perpetua bunul renume al unei școli medicale înseamnă înainte de orice a promova o activitate de grup. Înseamnă, ca să folosim alegoria unui ilustru savant contemporan, a privi viitorul de pe umerii celui ce se înalță ca mentor și șef de școală. Amintim acest adevăr, îndoașt de cunoscut, deoarece, spre regretul multora, valoroasele tradiții ale unor discipline medicale, conturate și prin școli universitare, nu au fost preluate întotdeauna în spiritul acestor deziderate, al activității colective, al colaborării dezininteresate dintre dascăli și discipoli. Problema a mai făcut obiectul unor dezbateri în revista noastră. Aprecieri tocmai de aceea că readucerea în discuție a menirii și importanței școlilor medicale va fi spre interesul multor specialiști și nespecialiști. O vom face poposind de data aceasta în Clinica de nutriție și boli metabolice, condusă de eminentul om de știință, profesorul dr. Iulian Mincu, unitate sanitară reprezentativă și pilduitoare prin însemnele și atribuțiile unei veritabile școli medicale, caracterizată prin activitate de grup și confrerie de idei.

C. IONESCU-TIRGOVIȘTE:

„Colaborarea, unul dintre secretele reușitei”

— Cititorii noștri vor fi interesați desigur să afle în primul rând ce înseamnă la ora actuală activitate curativă și de cercetare, în domeniul bolilor metabolice și de nutriție.

— Este vorba de o activitate complexă. Terapia și activitatea de cercetare au adoptat în ultima vreme direcții noi. Un specialist în diabetologie trebuie să poasă deopotrivă cunoștințe profunde de medicină internă, biochimie, fiziologie, fiziopatologie, patologie hidroelectrolitică, neurologie, endocrinologie și, evident, pe cele privind alimentația normală și dietoterapia. Șeful școlii, profesorul Iulian Mincu, este doctor docent în științe medicale și doctor în chimie-biochimie. În ceea ce mă privește, vă mărturisesc că, la început, am vrut să mă dedic medicinei interne. Am scris împreună cu profesorul dr. Nicolae Ursea monografia „Hipertensiunea de origine renală” și mi-am dat doctoratul în medicină internă. Ulterior, un curs de perfecționare efectuat în 1971 la Clinica de nutriție mi-a deschis în fața ochilor dimensiunile specialității „nutriție și boli metabolice”. Vastitatea și nouțatea domeniului m-au atras imediat, m-au captivat. Am înțeles atunci că specialitatea se referea în primul rând la patologia biochimică, că reclama investigații pe care, în calitate de medic internist, nu le-aș fi putut face. Noua direcție de cercetare reprezenta de altfel visul marelui diabetolog, profesorul francez Dérôt, al cărui elev preferat a fost apoi la rând doctorul Iulian Mincu. M-a impresionat apoi extrem de favorabil faptul că la catedra de nutriție și boli metabolice, înființată în 1967, se promova o muncă de grup, a colaborării pe toate planurile dintre titularul catedrei și restul medicilor.

— Care sînt, după părerea dumneavoastră, principalele realizări ale școlii de nutriție și boli metabolice din București? Să ne referim la început la asistența medicală propriu-zisă.

— În terapia diabetului, voi nota în primul rând scăderea mortalității prin comă diabetică de la 12 la sută, cit era în 1957, la sub 1 la sută începînd cu anul 1974. Este o performanță neegalată pe plan internațional. Chiar cele mai renumite centre de diabet din lume dau o mortalitate în jurul a 3—5 la sută. Așa se explică de ce la Congresul Federației Internaționale de Diabet de la Viena, în 1979, școala de diabetologie din București a fost invitată să susțină raportul privind tratamentul cetoacidozelor diabetice. Căru fapt se datorează aceste rezultate? În primul rând creării secției de terapie intensivă pentru urgențele metabolice în cadrul Clinicii de nutriție și boli metabolice, secție care funcționează în paralel cu un laborator de urgență 24 de ore din 24 și în care toți medicii clinicii lucrează prin rotație sub conducerea șefului de catedră. Se poate vorbi apoi de aplicarea unui tratament cu multe elemente originale, fundamentat pe o bună cunoașterea fiziopatologiei urgențelor metabolice amintite: folosirea

unor doze mici de insulină, a administrării de potasiu, a tratamentului cu glucoză și, în special, utilizarea unor soluții electrolitice pentru combaterea acidozei metabolice, metoda la brevetarea căreia am lucrat împreună cu profesorul Iulian Mincu. În sfîrșit, mai doresc să amintesc preo-uptarea colectivului nostru pentru instituirea unei concepții noi în tratamentul copilului și adultului diabetic, astfel încît a.e.știa să poată duce o viață apropiată de cea a individului normal.

— Am dori să informăm cititorii despre noua, în care un ilustru diabetolog un Anglia, profesorul dr. George Alberti, a înțeles să aprecieze aceste rezultate. Voi cita un pasaj din articolul cu care medicul englez a ținut să prefăce lucrarea „Echilibrul acidobazic”, semnată de profesorul Iulian Mincu și C. Ionescu-Tirgoviște: „Ei (prof. I. Mincu și C. Ionescu-Tirgoviște — n.n.) au efectuat numeroase studii clasice în cetoacidoza diabetică incluzînd o experiență îndelungată cu tratamentul insulinei în doză mică, procedeu care nu a fost popular în Europa de vest și S.U.A. pînă în 1974. Ei au efectuat de asemenea studii clasice asupra bilanțului potasic, în diabetul de compensat, necunoscut de mulți cercetători. Mai recent, ei au comunicat studii importante privind efectele aportului intensiv de glucoză asupra cetoacidozei în a doua parte a tratamentului cetoacidozei, aspect căruia trebuie să i se acorde o atenție largă”. În continuarea discuțiilor noastre, vă rugăm să ne informați care este la ora actuală media de supraviețuire a bolnavilor cu forme grave de diabet și cum a scăzut frecvența complicațiilor cronice?

— În diabetul zaharat de tip I, adică în diabetul insulino-dependent ce apare la vîrste tinere, media de supraviețuire este de peste 30 de ani, față de numai 7 ani în 1970.

— Cum s-a realizat acest lucru?

— În primul rînd printr-un sistem de dispensarizare a bolnavilor diabetici. Se știe că diabetul afectează în prezent 3,2% din populație, dislipidemiile 15%, iar obezitatea 25%. Pentru instituirea unui tratament adecvat a fost nevoie de înființarea unui sistem de dispensarizare la întreg nivelul țării. În 1973 a fost creat, la București, Centrul de nutriție și boli metabolice, iar în 1981 a luat ființă „Programul național de combatere a diabetului”.

— Clinica de nutriție și boli metabolice din București este cunoscută și prin numeroasele monografii și tratate apărute în ultimii 17 ani.

— Colectivul clinicii a încredințat tiparului peste 30 de lucrări monografice. La acestea se adaugă cele aproximativ 430 de comunicări făcute cu diverse ocazii. Între acestea, „Dislipidemiile” (I. Mincu și N. Hîncu), distinsă cu premiul „Victor Babeș” al Academiei R.S.R., sau mai recenta lucrare, „Lipidologia clinică”, datorată aceluiași autor. Multe din lucrările apărute au fost deja traduse în limba engleză, rusă, germană. Ele se caracterizează prin utilitate practică, originalitate și folosirea celor mai recente descoperiri și invenții pe plan mondial. Ele continuă să fie extrem de solicitate dar din păcate tirajul lor redus îi obligă pe medici să recurgă la serviciile de xerografiere.

DAN CHEȚA:

„Pe primul plan, îngrijirea bolnavilor”

— Clinica de nutriție și boli metabolice din București s-a bucurat de numeroase aprecieri elogioase din partea unor reputați diabetologi din lume. Originalitatea și eficiența metodelor de tratament practicate la București au fost subliniate de profesorii Jean Phillin Assa și Jean Mirouze (Franța), de prof. dr. George Cahill, directorul Centrului de cercetare Harvard (S.U.A.). Recent, am aflat, clinica dumneavoastră este pe cale de a institui o colaborare de lungă durată cu Clinica de diabetologie din Düsseldorf.

— Anul acesta, profesorul Michael Berger, editorul șef al revistei „Diabetologia” (în al cărui colectiv de redacție figurează și profesorul Mincu) și secretarul general al Grupului european de educație a diabeticilor, ne-a făcut o propunere extrem de onorantă. Este vorba de efectuarea unui studiu privind eficiența unui program de educație intensivă a diabeticilor, vizînd calitatea îngrijirii acestor bolnavi.

Voi face parte din grupul care va pleca în curînd în R.F.G. pentru perfectarea metodologiei ce urmează a fi adoptată. Colaborarea dintre clinica noastră și cea din Düsseldorf, organizată sub egida Asociației europene de diabet, răspunde în totalitate dezideratelor înscrise în Programul național de prevenire și combatere a diabetului zaharat, întocmit de Ministerul Sănătății. De notat că materialele ce urmează să fie furnizate clinicii din București pentru acest important studiu se ridică la o sumă importantă. Costul studiului va fi suportat de Asociația Europeană de Diabet. Toate acestea, evident, ca urmare a interesului deosebit acordat de specialiștii din străinătate școlii românești de diabetologie.

CONSTANTIN DUMITRESCU:

„Simptomul metabolic înaintea celui clinic”

— Stimată tovarășe conferențiar, sinteți și dumneavoastră unul dintre „veteranii” școlii românești moderne de nutriție și boli metabolice. Părerea pe care o aveți e, deci, cu atît mai autorizată.

— Lucrez cu Iulian Mincu din perioada anilor '60—'61, pe cînd era șef de lucrări, iar eu asistent, în vocea clinicii de nutriție și dietetică aflată sub conducerea profesorului Ion Pavel. În vremea aceea, era deja doctor în științe medicale și medic primar, dar urma, domnic să se formeze multilateral, să învețe cit mai mult, și cursurile Facultății de chimie-biochimie, pe care le-a absolvit în 1964. Au urmat pentru el cîteva stagii de perfecționare în străinătate, de care s-a achitat cu mult succes. A intrat în contact, firește, cu mari personalități ale disciplinei noastre și toți au intuit perspectivele sale deosebite. Mi-aduc aminte că, încă în 1967, an în care profesorul Mincu a preluat șefia catedrei, ne-a vizitat una dintre somitățile diabetologiei mondiale, profesorul francez Dérôt. Oaspetele s-a exprimat mai mult decît măgular la adresa profesorului Mincu. Speranțele sale în ceea ce privea cariera științifică a confratelui român au fost, pe deplin, confirmate și, în prefața la „Diabetul zaharat” al lui Mincu, în 1977, Dérôt a scris, printre altele, că „sînt fericit că la sfîrșit de carieră las în urmă succesori ca dînsul, pentru că știu că ei vor contribui serios la progresul disciplinei care mi-a fost atît de dragă”.

— Frumoase cuvinte. Ce reprezintă azi catedra?

— Ea exprimă concepția cea mai modernă a patologiei metabolice. Laboratorul de cercetări, pus în slujba clinicii, ne-a fost de mare folos, permițîndu-ne să ne plasăm, neîntîrziat, în avanposturile disciplinei. Concepția biochimică vizînd simptomul metabolic înaintea celui clinic ne-a schimbat sistemul de gîndire. Am abordat și abordăm azi cercetarea biochimică fundamentală și aplicativă ținînd pasul cu cele mai noi cuceriri ale științei de specialitate. Prevenirea bolilor și a complicațiilor declarate au fost și au rîmas pentru noi sarcini prioritare. O dată cu șeful catedrei, am crescut și noi, ceilalți. Am devenit, în ceea ce privește calificarea mea profesională, conferențiar și medic primar gradul II. Sînt doctor în științe medicale. Clinica a urcat, și ea, treaptă cu treaptă. În locul celei vechi, cu 70 de paturi, a fost datul în folosință, ca expresie a griii partidului și statului față de sănătatea cetățenilor patriei socialiste, o clinică nouă, cu 150 de paturi, dotată, între altele, și cu un laborator utilat la cel mai înalt nivel. Centrul de nutriție și boli metabolice, creat în 1973, una dintre realizările de frunte ale „epocii Ceaușescu” în domeniul sanitar, înseamnă o unitate model, de referință pentru medicina românească și mondială. Cercetările efectuate aici au stat la baza unora dintre programele naționale inițiate de Ministerul Sănătății la indicația conducerei de partid și de stat.

— Din cîte cunoaștem, începînd din 1975 s-au organizat, sub egida centrului de care aminteați, simpozioane naționale anuale de nutriție și boli metabolice. Ce ne-ați putea spune în această privință?

— Plecînd de la aceste simpozioane, am mers chiar mai departe și, în 1980, am organizat, la București, cel dintîi Congres național de nutriție și boli metabolice, la care au luat parte, alături de specialiști români din întreaga țară, și peste 50 de

personalități științifice din străinătate, între care profesorii George Cahill, președintele Asociației diabetologilor din Statele Unite, Bjorn Isaksson din Suedia, fost președinte al Societății internaționale de nutriție, Jean Mirouze din Franța, Eleazar Shaffir din Israel ș.a. Congresul, dedicat descoperirii insulinei de către savantul român Paulescu, a subliniat, și prin luările de cuvînt ale prestigioșilor oaspeți, contribuția permanentă a școlii noastre medicale la îmbogățirea zestrei de valori a umanității. Al doilea congres se va ține în 1985, la Timișoara. Sîntem siguri că va fi și el o reușită. Pînă atunci, între 25—26 mai anul curent, se va ține la Tîrgu Mureș al X-lea Simpozion național „Zilele de diabetologie”.

— E prezentă, azi, școala românească de diabetologie în marile tratate, în revistele de circulație internațională?

— E prezentă și, încă mai mult, elogiată. Am să aleg, dintre multele exemple, cîteva. Bunăoară, „Advances in Metabolic Disorders”, editat de Academic Press New York, realizat de profesorul Goto și colaboratorii, subliniază în volumul 9, începînd cu pagina 185, valoarea cercetărilor profesorului Mincu în problemele angiopatiei diabetice, luînd rezultatele obținute la București drept puncte de referință. Foarte recent, în cunoscuta revistă americană „New England Journal of Medicine”, profesorul Camerini-Davalos, unul dintre clasicii diabetologiei moderne, a adus în sprijinul criticii sale referitoare la noua clasificare a diabetului zaharat una dintre concluziile școlii noastre, expusă de profesorul Mincu la congresul european al Asociației de diabet, ținut în 1982. De asemenea, lucrări elaborate la București au apărut și apar, cu regularitate, în publicații de mare prestigiu, ca „Diabetologia”, „Diabete et Metabolism”, „Hormones and Metabolic Research” etc. Ar fi, vă asigur, multe de spus. Inchei amintînd că la Congresul Asociației Europene de Diabet, desfășurat în această toamnă la Oslo, clinica noastră a fost prezentă cu 3 lucrări care au suscitat un larg interes.

IULIAN MINCU:

„Continuu să mă simt un simplu soldat”

— Am discutat, tovarășe profesor Mincu, cu cîteva dintre colaboratorii dumneavoastră. Cu toți au subliniat, sub o formă sau alta, că realizările școlii românești de diabetologie se datorează condițiilor de care aceasta s-a bucurat și se bucură, dar și unei munci asidue, unei cercetări competente, unei, să-i zicem așa, stări de spirit. Tocmai despre acest ultim aspect v-am invitat să ne vorbiți.

— Toți cercetătorii colectivului nostru, mai vîrstnici sau mai tineri, colaboratorii apropiați, sînt formați la o disciplină a muncii fără eșur. Ei n-au urmărit decît un țel: promovarea științei medicale românești în temelii unei îngrijiri cit mai calificate a bolnavilor și, totodată, a prevenirii apariției bolilor metabolice și de nutriție, a complicațiilor acestora. Am realizat, pe acest drum, multe, am deschis sau continuat drumuri, bazîndu-ne pe forțele noastre, pe care nu le-am precupețit nici un moment, dar neuitînd cît datorăm marilor înaintași din domeniul nostru de activitate.

— Amintîți cîteva nume.

— Mă gîndesc, în primul rînd, la profesorii Paulescu, descoperitorul insulinei în 1921, Litareczek și Pavel, cărora diabetologia românească trebuie să le păstreze amintirea cu respect. Newton spunea că „pentru a vedea departe trebuie să te cațeri pe umerii înaintașilor”, iar eu am crezut și cred în această deviză. Am muncit mult, dar am și avut, e de datoria mea să recunosc, îmbolduri puternice și frumoase satisfacții în activitatea noastră. La inițiativa conducerei de partid și de stat, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, am elaborat două programe naționale, unul vizînd combaterea și prevenirea diabetului, celălalt privind alimentația științifică, rațională, care se află în plină derulare, România gîsîndu-se, și în această direcție, între țările cu o orientare precisă, lîmpede, cu bătaie lungă. De ce să n-o spun, atîția și atîția bolnavi, nu doar din Capitală, care trăiesc și muncesc azi și datorită strădaniilor noastre au însemnat și înseamnă tot atîtea stimulente. Am redat familiilor și școlii sute de copii cărora diabetul părea să le umbrească viitorul. Cu toate astea, vreau să fiu bine înțeles, n-am ajuns la capătul drumului pe care ne-am angajat și nici nu știu dacă vom ajunge vreodată! Sperăm, de pildă, să descifrăm tainele dislipidemiilor, factori majori de risc ai bolilor cardiovasculare, ca și ai altor maladii așa-zise ale civilizației. Chiar dacă e nevoie de timp, noi căutăm să-l scurtăm, spre a fi, prin terapiile noastre, multe dintre ele originale pe plan mondial, cit mai utilii oamenilor, societății.

— S-ar fi eveniment să începem această discuție prin a vă felicita pentru alegerea dumneavoastră ca membru al Grupului european de studii al nutriției.

— E adevărat, vă mulțumesc. Consider această alegere, făcută la propunerea profesorului suedez Bjorn Isaksson, fost președinte al I.U.N.S., drept o recunoaș-

Binele suprem este știința sau cunoașterea adevărată a naturii

Spinoza

**INTELIGENȚA
ROMÂNEASCĂ
IN ACȚIUNE**

• O descoperire după 18 ani • Rolul forței de deviere laterală •

teră nu a unor merite personale, atâtea câte sint, ci a prețurii de care se bucură azi, pretutindeni în lume, școala românească de diabetologie. Pe acest front al luptei împotriva diabetului, eu continui să mă simt un simplu soldat.

CONSTANTIN ARSENI:

„Să fim și mai conștienți de faptul că avem ce arăta lumii!”

— Stimate tovarășe profesor Constantin Arseni, sintezi unul dintre marii neurochirurgi ai lumii, dumneavoastră înșivă înțelegător de școală. În această calitate, de savant român, ca și în aceea de președinte al Academiei de Științe Medicale, v-am solicitat câteva păreri privind activitatea a ceea ce numim, credem cu deplină justificare, școala românească de nutriție și boli metabolice.

— Școlile medicale românești continuă și astăzi să se impună nu numai pe plan național, ci și internațional. Exemplele sint multiple și ele ne onorează. Școala de nutriție și boli metabolice, este una dintre cele mai valoroase, atit prin faptul că a deschis un drum nou, neumblat la noi în țară — însăși specialitatea așa cum e concepută de profesorul Mincu abordează probleme și relații patologice noi: patologie biochimică, care era vag cunoscută, ca să nu spunem de-a dreptul necunoscută, în urmă cu 30—40 de ani — cit și prin acela că este recunoscută de forurile internaționale. Din cite știu, șeful ei este membru în conducerea a 11 societăți internaționale, recent fiind ales membru al Grupului european de nutriționiști (G.E.N.), for unde sint aiese numai figuri științifice consacrate și nume cunoscute. De asemenea este de menționat contractul de cercetare, de peste 150 000 dolari, încheiat prin Academia de Științe Medicale, cu parteneri străini, sub patronajul Societății europene de diabet (E.A.S.D.). Nu mai menționez monografiile și tratatele valoroase scrise de specialiștii români, unele dintre ele premiate atit în țară cit și în străinătate cu premii de renume. După mine, un profesor care nu scrie, nu decide drumuri noi în specialitatea sa și nu creează școală, nu-și îndeplinește, într-un cuvânt, menirea.

— Există, ca să rezumăm, motive de satisfacție privind activitatea școlii românești de diabetologie.

— Fără îndoială. Cind oameni de valoare profesorului Isaksson spun că Mincu este o „valoare de talie internațională”, cind profesorul Cahill (S.U.A.), directorul unuia dintre cele mai mari institute de cercetări metabolice din S.U.A., afirmă că „valoarea cercetării medicale românești am cunoscut-o prin Mincu”, cind un alt profesor celebru, englezul Alberti, scrie negru pe alb că „rezultatele autorilor români au depășit și au preceat cu mult cercetarea de specialitate din occident”, cind Camerini-Davalos (S.U.A.) și Goto (Japonia) iau cercetările școlii românești ca termeni de referință pentru cercetările lor, cind demonstrezi și publici într-o limbă internațională, cu 10 ani înainte, un fapt științific de o deosebită semnificație reconfirmat ulterior de alții, dați-mi voie să cred că tot ce am afirmat despre această tânăra și viguroasă școală este cu mult mai puțin decit se poate spune.

Asta mă determină, justificat, să consider că ecoul realizărilor ei ar fi și mai mare dacă am avea obiceiul altora de a publica cit mai des cărțile și lucrările valoroase în limbi de circulație internațională. Ne bucurăm cind un tenisman, o echipă de fotbal sau de gimnastică fac, prin succesele lor, ca tricolorul românesc să fie cunoscut în întreaga lume. Acestea au o valoare deosebită, ne creează un nume deosebit. Știința, arta, muzica etc. împinse înainte, creația care fe consacra pe tine și țara ta, sint lucruri mult mai greu de impus în lumea exteroară, dar și mai greu de uitat. Paulescu trăiește și azi în memoria lumii, la 60 de ani de la descoperirea insulinei, prin marea lui izbândă științifică. Descoperirea lui, nerecompensată nici pe plan național și nici internațional, își lasă însă gura amară. Poate că pornind de aici, va trebui să milităm cu și mai mult curaj, cu și mai multă vigoare, pentru impunerea valorilor noastre contemporane pe plan internațional. Pentru că avem ce arăta lumii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a dat un exemplu creator: dintr-o țară mică, abia știută, a creat prin personalitatea sa un coloz de gândire politică și umanistă, recunoscut, stimat și apreciat de o lume întreagă, exemplu viu în fața multor popoare. Să avem în vedere tocmai acest lucru.

— Ne spuneați că ați văzut în clinica de diabetologie, scris pe perete, un citat care v-a impresionat în mod deosebit. El aparține lui Jean Jaurès. Vreți să ni-l împărtășeți și nouă?

— „Nu înveți pe cineva ceea ce vrei și nici ceea ce ști, ci ceea ce ești”. Așa se face școală, prin exemplu și dăruire personală.

Gravitația dintr-o parte!

La 300 de ani după Newton, un inginer român corectază legea gravitației universale

Cutezătorul om de știință este prof. dr. ing. ALEXANDRU A. VASILESCU, șeful catedrei de mecanică aplicată și instalații navale a Universității din Galați. S-a născut la 10 martie 1926 în satul Podu-Broșteni din jud. Argeș, și-a făcut liceul în orașul Pitești iar facultatea (de Electrotehnică) la Institutul Politehnic din Timișoara. Este autorul mai multor lucrări publicate în țară și străinătate — *Analiza dimensională și teoria similitudinii*, Ed. Academiei R.S.R., *Similitudinea sistemelor elastice* (în colaborare cu G. Praisler), Ed. Academiei, *Curs de hidromecanică, Mecanica fluidelor, Sur le calcul de la vitesse de l'eau dans les canaux découverts*, C.R. de l'Académie des Sciences, Paris, *Sur le calcul de l'effet tangentiel supplémentaire dans le courant plan turbulent*, C.R. de l'Acad. des. Sci., Paris, *Des nouvelles conséquences résultant de l'équation d'Euler*, The Third Congress of Mechanics, Varna, 1977, *Speed distribution in the pipes under pressure with equilateral triangle and rectangle cross section in the laminar flow*, Published by The American Society of Mechanical Engineers, 1979 — și bibliografiat în numeroase publicații de reputație internațională din Statele Unite, Anglia, Franța, Italia... În ultimii ani a redactat și publicat 5 noi lucrări privind teoriile și concepțiile sale originale, prioritare în știință.

— Despre ce este vorba, tovarășe profesor, și cum ați ajuns la această tulburătoare concluzie?

— Ce formație aveți?

— Umanistă.

— Atunci să încep a vă explica mai simplu. Ați fost vreodată atentă la felul cum curge un lichid dintr-un vas, un recipient oarecare, un rezervor, printr-un orificiu? Dați unui butoi, de pildă, un cep în formă de triunghi sau dreptunghi sau oricare altă formă geometrică veți dori și observați că lichidul nu ia forma orificiului prin care curge. Nici un muritor n-a văzut și nu va putea să vadă vine de lichid de formă dreptunghiulară, să zicem. Lichidul turbionează, se răsucesce. Grație cărei forțe? Aici va trebui să intrăm în aspectele științifice ale fenomenului. Specialitatea mea este mecanica fluidelor și de la mecanica fluidelor am ajuns la gravitație. Analizând ecuațiile fundamentale ale mecanicii fluidelor, deduse de Euler, în anul 1755, constatăm că marea matematician — studiind mișcarea unei particule de fluid, fără viscozitate, aflată numai sub acțiunea forțelor masice și de presiune — a predestinat particula la o mișcare plană în cimpul forțelor de gravitație și de presiune. Același lucru l-a făcut Daniel Bernoulli (unul dintre fondatorii hidrodinamicii și al teoriei cinetice a gazelor), în anul 1738, cind a obținut ecuația care-i poartă numele. Se cunoaște, totodată, fenomenul de răsucesce tridimensională a vinelor libere de lichid care se scurg prin orificii, prezentând, la diferite distanțe de planul orificiului, secțiuni transversale diferite și care se deosebesc fundamental de forma orificiului de scurgere. Am făcut la Galați experiențe privind răsucesca tridimensională a două fire de lichid, colorate diferit, care se scurg în atmosferă prin două ace de seringă adiacente; imaginea jetului rezultat aminteste de reprezentarea unei unde electromagnetice staționare, cind nodurile și ventrele intensității cimpului electric — E — sint defazate cu un sfert de lungime de undă în raport cu nodurile și ventrele inducției magnetice B. Am făcut, de asemenea, experiențe cu mișcarea în interiorul tubului de sticlă al aparatului Reynolds a unei lamele plane sau curbe de lichid colorat. Avind în vedere că toate firele lichidului respectiv ar trebui să aibă tot o mișcare rectilinie, am constatat că lamela de lichid colorat, îndată ce lese din ajutorul dreptunghiular, cu lățimea egală cu diametrul acului de seringă, este deviată de la direcția rectilinie, executind o mișcare elicoidală.

— Și astfel v-ați pus problema existenței unei alte forțe, în afara celor cunoscute în univers, care ar determina curgerile turbionare, elicoidale ale lichidelor? A presupune nu înseamnă a și demonstra!

— O clipă, nu mi-am terminat demersul. Dacă m-ați abordat, trebuie să aveți răbdarea, și să găsiți și spațiul necesar, pentru a-mi da posibilitatea a explica — și o voi face cit pot mai pe înțelesul unei reviste pentru marea public și nu de specialitate — punctul de vedere și teoriile la care am ajuns și le-am formulat. Încredințez revistei dumneavoastră, care și-a făcut atita popularitate și onoare din a susține și incuraja valorile românești din toate domeniile, cu toată seriozitatea concluziile muncii mele științifice, în jurul cărora se așterne un fel de conjurație a tăcerii. Nimeni dintre specialiștii din țară nu le-a infirmat, dar nici nu se pronunță asupra lor, deși le-am prezentat în câteva reuniuni științifice naționale, la Institutul Politehnic din București.

— Dar, de publicat, unde au fost publicate cele 5 lucrări în care v-ați concentrat teoriile și concepțiile privind noile forțe

și legi existente în univers și nedescoperite, necercetate încă de oamenii de știință, pentru a asigura protecția paternității lor, intietatea lor internațională?

— Deocamdată, în Analele Universității din Galați, din anul 1982, publicație în limbi străine care merge, prin schimb, la peste 230 de instituții științifice și universități din întreaga lume. Ele se referă la teoria gravitației și se concentrează „Asupra legii gravitației universale”, „Noi legi ale sistemului planetar solar”, „Asupra raportului dintre masa inertă și masa gravifică”, „Mișcarea de precesie a periheliului planetei Mercur confruntată cu o problemă de similitudine”, „Studiul mișcării Lunii pe baza corecției aduse legii gravitației universale”.

— Să revenim atunci, unde rămăsesem, la demersul dumneavoastră științific care v-a adus la ineditetea teorii.

— Timp de peste 18 ani am analizat deci ecuațiile fundamentale ale mecanicii fluidelor, pe care le-a stabilit Euler, și am observat că aceste ecuații sint compatibile cu un regim de mișcare, nepermanent, — nesensizat pînă în prezent de nimeni — în care vectorul derivatei locale în raport cu timpul este perpendicular pe vectorul vitezei și egal cu produsul vectorial dintre viteza și, rătorul vitezei. Ținînd seama că orice variație de viteză este rezultatul acțiunii unei forțe, am tras concluzia că dacă regimul nepermanent, pe care l-am pus în evidență, este o realitate, atunci asupra particulei de masă „m”, care înregistrează această variație de viteză, acționează un nou tip de forță, care este forța de deviere laterală, dată de interacțiunea dintre masa particulei și rătorul vitezei ei. Și, cum arătam mai sus, se știe că traiectoria unei vine de lichid, care se scurge printr-un orificiu dintr-un rezervor, sub acțiunea forței sale de greutate și a forței de presiune, este o curbă plană, o parabolă. Dar dacă la forța de presiune și la forța de greutate adăugăm forța de deviere laterală, traiectoria descrisă de particula de lichid devine tridimensională.

— Cum ați extrapolat existența și acțiunea acestei forțe de deviere laterală asupra mișcării universale și mai ales asupra mișcării planetelor? În ce raport stă ea cu incontestabila lege a gravitației?

— Limitîndu-ne la aceste exemple, este evident că, dacă forța de deviere laterală acționează asupra oricărei particule, care se mișcă într-un cimp gravific, atunci această forță trebuie să acționeze — într-un fel oarecare — și asupra planetelor sistemului nostru solar. Aceasta era ipoteza pe care mi-am propus s-o demonstrez. Și, așa cum spunea Galilei „este mult mai ușor să studiezi mișcarea astrilor, aflați la distanțe enorme față de noi, decit mișcarea unui pîriu, care curge la picioarele noastre”, mi-am propus să arăt că asupra fiecărei planete — simultan cu forța de atracție a Soarelui, exprimată de legea gravitației universale a lui Newton —, mai acționează încă o forță, al cărei modul este dependent de o forță de deviere laterală, proprie structurii Universului. Pentru aceasta am părăsit concepția heliocentrică și, abordînd pentru prima oară concepția vega-centrică, am efectuat studiul mișcării sistemului nostru solar, ținînd seama că Soarele, împreună cu planetele sale, se deplasează spre steaua Vega cu o viteză constantă, egală, aproximativ, cu 20 km/s.

— Un moment, nu se cuvine să reamintim concepția newtoniană asupra mișcării planetelor și să vă raportați descoperirea dvs. la aceasta, pentru a înțelege orice om, chiar fără a fi de specialitate, în ce constă noutatea absolută a concepției dumneavoastră pe care ați numit-o vega-centrică?

— Dacă se simte nevoia, s-o facem! Ca și Kepler, Newton ne învăță că planetele descriu în jurul Soarelui elipse, cu Soarele situat într-unul din focare. Analizînd această afirmație, care constituie prima lege a lui Kepler, constatăm că este incompatibilă cu mișcarea Soarelui și a întregului sistem solar spre steaua Vega (direcție apex), care se face, după cum se știe, cu o viteză de aproximativ 20 km/s. În adevăr, traiectoriile planetelor în

jurul Soarelui ar trebui să fie plane numai dacă „centrul sistemului lumii ar fi în repaus”, cum spunea Copernic. Dacă însă „centrul sistemului lumii” nu este în repaus, ci în mișcare uniformă spre steaua Vega, atunci această mișcare, care este perpendiculară pe planul eliptic, se compune cu mișcarea planetelor din planul orbitei eliptice — studiată de Kepler și Newton — obținîndu-se în acest caz o mișcare rezultantă tridimensională, în care traiectoriile planetelor sint curbe elicoidale situate pe suprafețele laterale ale unor cilindri eliptici. Este evident că traiectoriile tridimensionale, descrise de planete în jurul Soarelui, sint incompatibile cu concepția copernicană. Dar Kepler și Newton, ca adepți ai sistemului heliocentric, nu sint singurii care au predestinat corpurile libere la o mișcare plană în cimpul gravitațional, ci mulți alți savanți cum îi aminteam mai sus pe Euler și Bernoulli.

Revenind însă la teoria mea, sint dator să răspund la un principiu fundamental al cunoașterii: cum cunoașterea exactă este de natură cantitativă și se exprimă matematic, ecuația de la care am plecat a fost confruntată cu valorile rezultate din observațiile și determinările astronomice, care au confirmat pe deplin corecția adusă de mine legii gravitației universale. Deci această forță nu este ficțiune (altfel ea nu ar rămîne constantă) și se exprimă matematic...

$$\frac{d\vec{v}}{dt} = K \frac{Mm}{r^2} \vec{r}_0 - [(Cm \vec{v} \times \text{rot. } \vec{v}) \vec{r}_0] \vec{r}_0$$

Prima parte a ecuației fiind expresia legii gravitației newtoniene, cealaltă fiind stabilită de mine. Și în felul acesta scot că pot fi luat în discuție. Trebuie să subliniez că legea gravitației universale, scrie sub această formă, descrie cu mare precizie mișcarea tuturor planetelor sistemului solar, inclusiv mișcarea Lunii.

— Ce consecințe, mai exact ce deschideri sugerează științei noua lege a gravitației universale formulată de inginerul român Alexandru A. Vasilescu?

— Nenumărate, personal am să mă refer tot la cercetările proprii. Am putut stabili noi legi ale mișcării sistemului planetar solar și am arătat că nu are loc mișcarea de precesie a periheliului planetei Mercur, așa cum se stabilise pînă acum, ceea ce nimeni n-a infirmat încă, de la 1830 încoace, cind Le Verrier a semnalat că periheliul planetei Mercur se deplasează cu 38 secunde de arc pe secol. Astronomul francez calculase perioada planetei în conformitate cu teoria gravitației newtoniene și, observînd că după scurgerea întregii perioade de timp poziția planetei nu corespunde cu poziția periheliului, a tras concluzia că periheliul se deplasează și el, în timp de un secol, cu 38 secunde de arc, în același sens cu planeta. Le Verrier, și toți cei care au studiat acest fenomen, au scăpat din vedere că în fenomene periodice, perioada „mișcării pe model” (dedusă din teoria mișcării plane a planetelor) nu este egală cu perioada „mișcării pe natură”, dedusă ținînd seama de mișcarea tridimensională a planetelor. Subliniem, în consecință, că dacă pe orbita model Mercur revine la periheliu după 1m secunde, pe orbita reală planeta va reveni la periheliu, în conformitate cu teoria similitudinii, după un interval de timp mai mare — Tm —, care este dată de perioada corespondentă în natură. Așadar, în conformitate cu teoria similitudinii confruntarea dintre „model” și „natură” trebuie să se facă în punctele corespondente numai la momentele de timp corespondente.

— Ați ajuns la această extraordinară teorie macrocosmică de la studiul unei particule, cum spuneți, n-ați fost tentat să vedeți, să verificați dacă această forță acționează și în microuniversul materiei, în lumea atomului?

— Cum să nu, cu atit mai mult cu cit există afirmațiile profesorului Eyvind H. Wichmann, de la Universitatea Berkeley — California, S.U.A., cum că „fenomenul gravitației rămîne complet de-o parte de interacțiile care guvernează structura materiei la scară microscopică” și că „gravitația se prezintă ca neavînd nici o legătură cu microfizica”. Astfel am extins și la atomul de hidrogen, cuantificat de N. Bohr, în 1913, și am constatat că este valabilă și la mișcarea electronului în jurul nucleului. Această forță necunoscută pînă acum, iată, face legătura dintre macro și microunivers, apărînd astfel depășite afirmațiile profesorului american, reprezentînd un puternic imbold, o vastă deschidere, către studiul în continuare a teoriei gravitației.

— Supunem, deci, atenției specialiștilor, atit tezele profesorului român, cit și generoasele sale propuneri.

CICI IORDACHE-ADAM

*) — Eyvind H. Wichmann, Cursul de fizică Berkeley, vol. IV, Fizică cuantică, p. 89, Ed. Did. și Ped. Buc. 1963.

„Făptuitorul de operă să fie înțeles ca făptuitor“

V. Pârvan

● Invenții brevetate, invenții aplicate ● Spre triumful ideii de valoare ●

E dificil să oferi o imagine cit de cit apropiată de realitate a activității pe care o desfășoară de mai mulți ani într-un cunoscut dispensar din Cimpina medicul Florea Dinu și colaboratorii săi. Dacă n-ar fi paradoxal să comparăm o muncă febrilă și entuziastă cu un aisberg, am spune că, și în acest caz numai o parte, și nu cea mai mare, se vede la suprafață. Într-adevăr, colectivul condus de doctorul Florea Dinu își împarte săptămâna de lucru în două: trei zile asistență, deci consacrate bolnavilor, trei zile cercetare. În plus, cine poate măsura câtă cantitate de suferință a fost învinsă de acest om în halat alb care nu se crută cînd e vorba să-și facă datoria de medic și de cercetător, dar te ascultă vag absent dacă-l lauzi? El are defectul superb al tuturor celor care nu pot lucra altfel decât cu întreaga lor pasiune: preferă să facă un lucru decît să discute despre el. Cînd îl întrebi: citi bolnavi ai tratat în ultimii șapte ani? îți răspunde simplu: „Peste o sută de mii“. Nici un cuvînt despre faptul că acești bolnavi sufereau în multe cazuri de maladii ce nu puteau fi vindecate prin metodele obișnuite. Nici un cuvînt despre faptul că unii au venit la Cimpina într-o situație disperată și acolo și-au regăsit sănătatea.

Poate am fi renunțat noi înșine să facem un bilanț sumar după ultimii șapte ani dacă n-ar fi existat atîta scepticism care au privit la început cu neîncredere metodele de tratament noi folosite la Cimpina; și dacă n-ar fi fost atîtea obstacole birocratice de înfruntat. Din fericire, a existat sprijinul autorităților științifice competente și astfel nici scepticismul, nici obstacolele (cite au fost învinse, căci mai sînt) n-au avut cîștig de cauză. Din contră, iar rezultatele o dovedesc cu prisosință.

Ce spun ele, deci? Să reamintim, dacă mai e nevoie, că domeniul de asistență și cercetare atacat de doctorul Florea Dinu și colaboratorii săi cuprinde afecțiunile din sfera buco-maxilo-facială, de la parodontoză la cariile dentare și de la nevralgia la paralizii faciale. Analiza statistică a celor peste o sută de mii de bolnavi tratați în acești șapte ani, mai exact 111403, evidențiază adevăruri care spulberă după părerea noastră orice urmă de scepticism. Parodontoză, care face atîtea ravagii, socotită de mulți o boală fără întoarcere, a fost serios limitată; cea de gradul I și de gradul II a fost vindecată în proporție de sută la sută, cea de gradul III în proporție de 87%. Rezultate spectaculoase s-au obținut în tratarea nevralgiei de trigemen, chiar dacă s-au înregistrat într-o proporție infimă, 1%, recidive după o perioadă de trei ani. Căci prin metodele clasice se reușește doar o ameliorare a bolii cu recidive aproape certe. În ce privește paralizia facială nu s-a înregistrat nici o recidivă. Să mai adăugăm o cifră care ni se pare semnificativă: 1311 bolnavi care purtau stigmatul „incurabil“ au fost vindecați complet! Înțelegem, deci, de ce de șapte ani, în fiecare zi coridoarele dispensarului din Cimpina unde lucrează medicul Florea Dinu sînt supraîncălzite de pacienți veniți aici din întreaga țară și uneori din străinătate (din R.F.G., Austria, Turcia, Grecia, etc); supraîncălzite de pacienți și de speranțe.

În partea invizibilă pentru marea public, în partea de cercetare, desfășurată pe bază de contracte cu Academia de Științe Medicale și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, bilanțul este de asemenea grăitor. El cuprinde 37 brevete de invenții, între care șase aparate medicale (Dimi-Stoma, Neuro-Dimi, Antalgic-Dimi, Gineco-Dimi, Aparat pentru decimantarea lucrărilor dentare, Dozator automat) patru medicamente: Aparodont, folosit în tratarea gingivitei, stomatitei, parodontitei cronice marginale superficiale, Vitadino-gen I, folosit în parodontita cronică marginală stadiul II-III, Vitadino-gen II, cu acțiune epitelizantă pentru leziunile mucoasei bucale și Adirex, cu acțiune profilactică și curativă în terapia plăcii bacteriene, a necrozelor și a gangrenelor. Oprindu-ne la acest din urmă medicament, din cite am înțeles de la doctorul Florea Dinu, el este singurul produs pe plan mondial care nu mai permite să se formeze placă bacteriană generatoare de parodontopatii și de leziuni cariase.

Quod erat demonstrandum

mi. Ceea ce era de demonstrat s-a demonstrat. Cifrele o arată limpede. Ele dovedesc că în cabinetele de asistență și cercetare stomatologică din Cimpina se muncește cu seriozitate și competență. Și poate ar mai trebui adăugat ceva la bilanț, o valoare de ordin moral. E puțin, oare, cînd îndrăzneala de a crea, de a dovedi resursele inteligenței creatoare românești cîștigă în confruntarea cu apatia osîndită la mediocritate? Noi credem că nu. Succesele medicului Florea Dinu sînt importante nu numai pentru el, ci și pentru acel spirit inovator, revoluționar, de care avem atîta nevoie în bătălia pentru nou...

Cu tunul relei credințe se pot ucide chiar și elefanți

...Bătălia pentru nou și pentru afirmarea valorilor românești căreia și revista noas-

tră i s-a alăturat deschis, afirmat, din care ne-am făcut chiar o nobilă profesiune de credință și la care nu vom renunța, indiferent de barajele și barierele inerției și birocrației ce ni se mai așază în cale. Fiind o bătălie a noastră, a tuturor, a timpului nostru, o bătălie economică și politică importantă pentru prezentul și viitorul țării. În numele acestei profesiuni de credință, obișnuim, se știe, să revenim la subiecte, teme, oameni asupra cărora ne-am aplecat la un moment dat, firește, pentru a urmări, pentru a cunoaște starea la zi, evoluția și destinul ideilor pentru care am militat. Cu aceste intenții am poposit astfel, zilele trecute, la Cimpina, în cabinetele de asistență și cercetare stomatologică, rodul ideilor, perseverenței, eforturilor doctorului în medicină Florea Dinu. Deși sfîrșit de săptămînă (sîmbătă, 14 aprilie), holul era tîcșit de pacienți care își așteptau, în liniștea și respectul cuvenit, rîndul la tratament. Dincolo de ușile cabinetelor, zgomotul specific aparatului stomatologic a rămas insistent și persistent pînă tîrziu, după orele inserării. Prin urmare, o primă constatare, cu ochiul liber al oricărui om de bună-credință — centrul se bucură în continuare de faimă egală printre pacienți, de aceeași afliuență de public din toate colțurile țării. Într-un vestibul, o mică vitrină adună rezultatele muncii restrînsului (și tot mai restrînsului) colectiv condus de dr. Florea Dinu, o muncă însă, deloc restrînsă, cum o exprimă exponatele, depusă, se înțelege, cu mare cheltuială de energie, de timp, de efort. Fiole și flacoane cu medicamente originale, brevete, fotografii cu aparatul medicală, mulaje, diplome conferite în cadrul Festivalului

direcția spitalului a dispus mutarea în alt loc de muncă a încă unui cadru, a unui tehnician dentar, fără să fie înlocuit, deși este absolut necesar. (Era singurul autorizat să lucreze și să gestioneze materialele stomatologice de valoare deosebită — aur și palia). Zeci de scrisori, adrese, ultimatumuri, un veritabil duel cu hirtii și stampile pentru luarea acestui tehnician, lăsînd astfel centrul condus de dr. Florea Dinu descoperit cu o sumă de lucrări începute pacienților. I se spune ba că nu i se mai poate da om în loc, desființîndu-se postul, ba să-și găsească singur, deși se cunoaște foarte bine cine are competența și răspunderea încadrării persoanelor cu gestiune, a tehnicienilor dentari care manipulează metale prețioase. În nici un caz dr. Dinu, ci conducerea spitalului unde se află și serviciul personal-invătamînt cu destui funcționari, și director economic și contabil șef...

— În cazul restrîngerilor de schemă, întrebăm, s-a analizat și gîndit raportul acestor cabinete de asistență medicală, cercetare științifică în domeniul stomatologiei și perfecționare a pregătirii profesionale pentru cadre din alte unități sanitare? Au fost consultate organele centrale în drept?

Drept răspuns, dr. Alexandru Toma, directorul Spitalului orașenesc Cimpina începe să ne depene amintiri.

— Îl cunosc pe tovarășul doctor Dinu înaintea dv., de 28—29 de ani. Am fost colegi de facultate, am locuit (la cămin) chiar în camere alăturate. Ne-am reîntîlnit acum 15 ani, la Cimpina. El — stomatolog, eu — medic specialist în anestezie și reanimare. Îl cunosc ca un

— Noi n-avem voie să pătrundem acolo!

— Atunci de unde cunoașteți că n-a realizat nimic și că nu sînt pacienți? Dar de datoria și cade în responsabilitatea dv.? De ce n-ați cerut, de pildă, desființarea centrului?

— Pentru că revista Flacăra a creat un fel de timorare a tuturor cadrelor de conducere... Acest centru așa a și fost înființat, sub presiunea revistei...

— Vă informăm că nu este nici finanțat, nici controlat, nici sub conducerea revistei și nici nu intră în atribuțiile noastre un asemenea act! Probați afirmațiile dv., vă rugăm!

Doctorul Toma devine mai circumspect, se calmează, o ia pe calea de la început, mai blînd. Cum de nu înțelegem noi, și alții ca noi, care semnează contracte cu el, că nu e un creator, nu e un cercetător, iată, o spun chiar oameni care au lucrat cu el. Scoate dintr-un dosar „argumentul“, un „memoriu de activitate“, în fapt, o reclamație a dr. Ioan Manea, după ce a plecat din centru ca necorespunzător. Adus, prin detașare, din com. Telega, și dovedindu-se fără aplecarea spre cercetare este îndepărtat. Atunci a fost sfătuit să scrie memoriu. Drept recompensă n-a fost trimis înapoi, la Telega, unde își avea postul, așa cum este legal, normal și moral, ci a fost menținut într-un cabinet stomatologic din oraș. Fără nici un fel de concurs, cum prevede legislația personalului medical. În timp ce, tot medicul director ne informase, cum că, prin „reșezarea schemei noastre funcționale“ de la sfîrșitul anului trecut „am fost nevoiți să trimitem în teritoriu, să facă naveta, medici și cadre medii cu domiciliul în oraș“.

— S-au analizat în plep, în urma vreunei cercetări amănunțite, la fața locului, cele sesizate de dr. Ioan Manea?

— Analiza s-a făcut decît pe probleme de asistență stomatologică. Asistența stomatologică merge, nimic de zis; dr. Dinu este un stomatolog foarte bun, capabil.

— Dar acuzațiile incriminează cercetarea?

Se evită un răspuns frontal. Ni se înmînează o altă probă, cum că la centrul din str. Culturii 27 lucrurile nu merg bine, treburile n-ar fi în ordine. Adresa cu nr. 2496, din 24 iunie 1982 „Către Direcția sanitară județeană Prahova. Confidențial tovarășului medic director Dr. Alexandrescu. Vă remitem două memorii de activitate ale tov. dr. Manea Ioan și dr. Vișan Nicolae, medici stomatologi, depuse din proprie inițiativă... Vă rugăm a lua cunoștință de conținutul acestora și a dispune indicații“. Sînt reclamațiile despre care am vorbit mai sus. Fără argumente concrete, fără dovezi. Vorbe, vorbe, vorbe... Reproducerea lor n-ar face onoare nimănui și n-ar servi la nimic. O probă reală ar fi însă, schimbul de scrisori dintre Spitalul orașenesc Cimpina (cu nr. 898. Dosar C. din 12 martie 1981) și C.N.S.T. prin care conducerea spitalului refuză să semneze „Un contract cu C.N.S.T. pînă ce nu primim confirmarea scrisă din partea acestui organ că acceptă un contract de cercetare și pe ce perioadă...“. Spre surpriza semnatarului, C.N.S.T. răspunde, la 14 03 1981, deci, peste 2 zile, cu adresa nr. 14 230, prin care dă confirmarea a ceea ce i s-a cerut și roagă „să remiteți de urgență propunerea dv. de contractare semnata de cei în drept“. Semnează președintele Comisiei de avizare contracte C.N.S.T., și secretarul aceleiași comisii.

Iată, de un asemenea sprijin și de un asemenea credit s-a bucurat și se bucură cercetarea științifică și dr. Dinu la spitalul din Cimpina. Un credit ce se răsfrînge pînă și asupra unor nevinovate animale de laborator. În timp ce spitalul încasează (în cont la bancă) sume importante de pe urma cercetărilor și tratamentelor finalizate de colectivul condus de dr. Dinu, șobolanii și cobaii lor de experiență au murit de frig astă iarnă iar acum plouă peste ei, printr-un acoperiș spart și nereparat în clădirea în care, de altfel, există instalație de încălzire, dar în spațiile respective au fost adăpostite, autoturismele unor cadre din conducerea spitalului. (În fine, la două zile după intervenția noastră, am fost anunțat că au fost trimise cițiva lucrători, să repare acoperișul spațiului destinat respectivei lor animale).

După citeva ceasuri de slalom printre paradoxuri și contradicții exprimate de același om, tovarășul director dr. Alexandru Toma ne roagă să-i îngăduim concluzia finală. După opinia sa „Între noi — adică între dînsul și dr. Dinu, n.n. — nu sînt divergențe de fond“.

La Ploiești...

...Divergențele sînt, în schimb, afirmate tranșant de către dr. Alexandrescu, directorul Direcției sanitare județene Prahova. Punctul său de vedere este ferm și fără echivoc: „Doctorul Dinu n-a realizat nimic, n-a omologat nimic, n-a materializat nimic. Ce eficiență, ce contracte?! Sînt scorneli de-ale lui și ale

(Continuare din pag. 21)

În fața unei cauze mari să nu admitem nici măcar obstacole mici!

Național „Cîntărea României“ pentru creație științifică și tehnică... Cheltuială de energie care însă, nu întotdeauna este lăsată la dispoziția actului profesional, care nu întotdeauna se poate concentra asupra muncii efective de cercetare ori asistență medicală, cum ar fi normal, ci este angrenată în chestiuni cu totul mărginașe, dar persuasive, ce erodează subteran nu numai sănătatea și nervii oamenilor, dar însăși existența centrului. Constatăm cu surprindere că, iată, după atîta vreme de la statuarea centrului (1 decembrie 1977), are încă un regim incert. Continuă să fie ținta unei abile strategii de discreditare a utilității, valorii și rezultatelor obținute aici, și mai ales a doctorului Dinu, atît din partea conducerii Spitalului orașenesc Cimpina cit și din partea Direcției sanitare județene Prahova.

La Cimpina...

...Deși nu i s-a asigurat niciodată numărul de cadre prevăzut prin adresa de constituire (Dosar F.3, nr. 5524/3 dec. 1977 al Direcției sanitare județene), „de 6 medici stomatologi, 6 cadre medii și 6 tehnicieni dentari“, „măsurile ca laboratorul de anatomie patologică din cadrul spitalului să asigure solicitările cabinetelor de mai sus“ ca și restul de personal aferent, necesar activității de asistență și cercetare — laboranți, îngrijitori animale de experiență... treptat-treptat i s-a redus mereu schema, i s-au luat și din cei existenți. Pe motivul „restrîngerii de schemă la nivelul spitalului“, a „reșezării schemei funcționale“, a „încadrării în normativul existent privind numărul de medici stomatologi și asistente medicale de stomatologie la numărul populației pe care o arondează spitalul“. Ni se încredințează spre lectură, și drept argument indiscutabil (unde-l lege nu-l tocmeală!) procesul-verbal întocmit în urma unui control efectuat în martie-mai 1981 de către Inspectia teritorială de stat a Ministerului de Finanțe care a constatat „că avem în plus un număr de cadre de stomatologie față de numărul de populație pe care o deservește“. Erau 28 de persoane în plus. Ne întrebăm, ce vină avea dr. Dinu în fața acestei situații? Erau cadrele respective la dînsul, le încadraseră dînsul, încălecase dînsul normativul? În adresa de constituire amintită (și înregistrată la Spitalul din Cimpina sub nr. 6292 din 5 dec. 1977) se stipulează clar că i se va încredința personalul stabilit „în cadrul numărului mediu scriptic existent“. Cine a încălecat atunci legea? După circa 2 ani, i s-au luat alte cadre, în momentul de față

coleg bun, puțin bizar, dar un om bun. Aici am trăit mai mulți ani, am asistat la lupta dintre pretențiile lui pentru a i se asigura condiții de cercetare și o serie de greutăți cu care se zbată conducerea (de atunci) spitalului. După multe zbatări a avut centrul...

Adică i s-a făcut dr. Dinu un favor? Dacă am cunoaște prevederile Legii 28, ce reglementează problemele cercetării științifice din țara noastră, ne-am aminti că a cerceta, a avea idei, a crea ceva nou pentru patria și poporul tău sînt o îndatorire cetățenească, o îndatorire patriotică a fiecăruia. Ceea ce este limpede concretizat în Decretul 296, privind stabilirea normelor de structură pentru unitățile sanitare. În capitolul II, articolul 9 se precizează ce poate să însemne structura unui spital, în cadrul căruia pot fi înțea și funcționa laboratoare și secții de cercetare științifică.

Revenim la întrebare și la problema de fond, a schemei centrului de care depind, ușor de înțeles, realizarea misiunii, sarcinilor, atît în domeniul cercetării cit și al asistenței, pe care le are. — Întîi, tovarășul Dinu trebuie să demonstreze că are de lucru, conform acestei scheme. Nu putem să plătim oameni care să stea degeaba! După aproape 7 ani de cercetare nu s-a concretizat nimic, nu are nici un rezultat. De exemplu, pentru aparatul multifuncțional s-au încercat 3 omologări și am fost anunțați că nu s-a omologat.

Ce putem să răspundem la asemenea false chiar jenante argumente, în fața numeroaselor acte existente chiar în arhiva spitalului pe care îl conduce, acte ce atestă atît contractele de cercetare, pe care însuși medicul director și-a pus parafă, brevete RSR de importanță deosebită — ca de exemplu, cele cu nr. 71 503, 71 704, 61 946 — emise și publicate de organismul nostru guvernamental în domeniu, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, al cărui autor este dr. Florea Dinu?! Cel mai recent „medicament epitelizant destinat tratamentului afecțiunilor mucoaselor și tegumentelor“, obiectul contractului nr. 898/1981 are procesul-verbal de recepție în care se precizează, la punctul 3, că „Au fost efectuate experimentările clinice cu rezultate bune. A fost elaborat și avizat de ICSMCF proiectul de normă internă și s-a trecut la organizarea producției șarjei zero la IM București“. Sperăm că tovarășul director cunoaște acest fapt.

Mai încercăm, totuși o punte de dialog:

— De cite ori ați analizat, într-o adunare generală a oamenilor muncii, ori a COM, activitatea centrului condus de dr. Dinu?

Cu timpul, munca devine cea mai mare dintre plăceri și ține loc tuturor iluziilor pierdute

Voltaire

MARTOR OCULAR

● Cine schimbă linia de tramvai? ● Subteranele capitalei ● Călători spre patru zări în Gara de Nord ●

În fața unei cauze mari

(Urmare din pag. 12)

colectivului lui. Mofturile lui! Toate demersurile pe la București sînt făcute de el. Eu zic că e un bolnav psihic. Din păcate se bucură încă de credit din partea unor tovarăși de la C.N.S.T.! Lucrările lui nu au nici un temel științific. Eram simplu medic cînd, acum patru ani, directorul direcției sanitare de atunci a fost beștelit ca ultimul om în presă pentru Dinu. Am fost indignat și sînt indignat și acum. Apărați un om incorect! Dacă apărăm sau nu munca unui om corect, sau incorect este o chestiune a revistei „Flacăra” care dă seamă în fața celor în drept să dea. Dar afirmațiile de mai sus nu incumbă acoperirea lor cu dovezi?! Nu incumbă răspundere?! Sînt exprimate oficial, în limba unui vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean Prahova, care are în responsabilitate și problemele sociale și sanitare. Și exprimate public, în fața unui organ de presă. Comentariile se dovedesc astfel de prisos. Mai amintim doar că ne-am străduit mult să ne formulăm întrebările cu privire la modul în care direcția și consiliul popular au controlat, îndrumat, sprijinit, analizat activitatea centrului de la Cimpina, raporturile acestuia cu spitalul. Răspunsul e la fel de categoric și din partea tovarășei vicepreședinte Anicuța Pancu. El se rezumă la faptul că respectivul centru „nu e al nostru”, „sînt îndobîndiți Bucureștii lui, sînt o filială a unui institut central”. „N-a călcat nimeni, niciodată și pe aici pe la noi să ne informeze cu ceea ce se petrece acolo”. Încercăm, insistăm, să amintim că decizia de organizare glăsuiește altfel, că aparține chiar județului Prahova și orașului Cimpina și că răspunde indicațiilor conducerii de partid și de stat, concepției secretarului general al partidului cu privire la organizarea și integrarea cercetării cu producția pe teritoriul întregii țări. N-avem audiență. „Problema de fond aceasta este. De ce sîntem sfidați?! Frumos și bine era ca un ministru să vină aici să facă ordine în acest centru. Sînt interese de stat, sînt interese majore, trebuie să știm și noi cum se cheuiesc banii țării!”

Este regretabil că niște oameni investii cu funcții de răspundere, și cu atât mai mult un director de direcție sanitară și o vicepreședintă de județ să emită asemenea grave calomnii la adresa unui valoros medic român, prețuit și încurajat de dragostea altor oameni care au beneficiat de îngrijirile sale. Și care a fost și este încurajat de către organe de partid și de stat cum este C.N.S.T. sau de organe de stat ca Ministerul Sănătății, precum și de Academia de Științe Medicale care au considerat că este drept util să finanțeze și să patroneze temele de cercetare științifică și de aplicații medicale ale dr. Florea Dinu. Este o concepție cel puțin ciudată aceea că trebuie să vină cineva de la centru să le spună ce face un medic din județul respectiv. Astfel, supunem atenției forurilor de resort cazul grav de încălcare a normelor Codului eticii și moralei noastre socialiste în cadrul ideii de valoare, de promovare a valorilor noastre. Ne facem, sperăm, ecoul tuturor beneficiarilor tratamentelor doctorului Florea Dinu, cerînd oprirea veritabilului boicot îndreptat la adresa lui.

Cînd i-am adus la cunoștință poziția tovarășilor mai sus numiți, medicul și omul Florea Dinu s-a arătat abătut și nehotărît dacă să-și mai continue cercetările în acest laborator, care, în drept ar trebui să fie de elită, să fie o mîndrie a orașului Cimpina și a județului Prahova. În fapt și este, prin strădanția mînunchiului de cercetători și prin înțelegerea și sprijinul de care a beneficiat din partea unor foruri centrale și a comitetului județean de partid; nu putem face confuzie între instituțiile unui județ și vanitatea unor oameni care socotesc că lumea s-ar începe și s-ar sfîrși cu ei. Să nu mai vorbim de faptul că în acest moment în care orice leu trebuie drămuț cu multă atenție, cînd se operează reduceri de personal auxiliar, neproductiv, funcționăresc, scoaterea în prim-plan a problemei Dinu și a laboratorului său seamănă mai mult cu o diversivitate a celor de la direcția sanitară județeană și de la conducerea spitalului orașenesc. Pentru că, desigur, nici nu ar merita discutat ce funcții și posturi ar trebuie reduse din rețeaua sanitară — acelea de directori adjuncți economici, de contabili șefi și alți funcționari administrativi ori acelea puse direct în slujba sănătății omului?!

Tovarășii de la Ploiești, dacă vor să se gîndească serios la starea psihică a doctorului Dinu, să reflecteze dacă nu cumva sînt chiar autorii acestei deprisuni. Ca toți oamenii care, la rîndul lor, răspund de viața și medicul Florea Dinu are nevoie de liniște și de un climat corespunzător pentru a lucra, a gîndi, a-și concretiza în continuare ideile sale valoroase.

CICI IORDACHE-ADAM
ALEXANDRU ȘERBAN

Noaptea ca zi de muncă

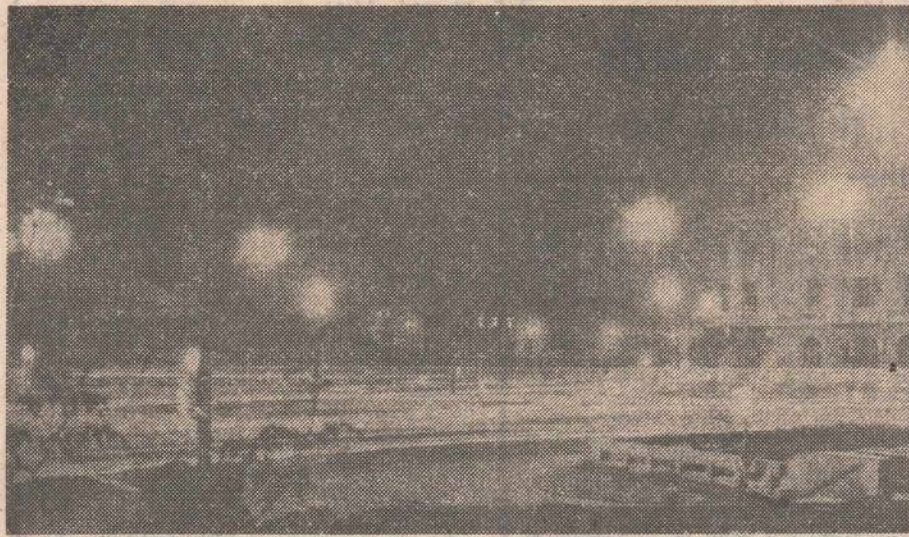
Curentul electric nu doarme niciodată

subteran. S-a declanșat un întrerupător! Li se solicită, prin stație, să aducă întrerupătorul în stare separat vizibilă (SSV). O fac! Echipați, bineînțeles, cu mînuși, cască, ochelari, cizme de protecție și tot calabalacul. Defectiunea se „recrează” pe circuit și la întreprinderea de mătase și cravate „Select”. Băieții coboară din nou în subteran. Sătul de-atîtea coboriri în subteran, profit de moment și însoțit de ofiterul de serviciu, Elena Hagiu, vizităm „în nocturnă” fabrica. Schimbul de noaptea. Dar despre asta s-ar putea scrie în mod distinct.

Mașina 8 B 559 este trimisă în Calea 13 Septembrie. O însoțesc și cobor. Este vremea să-mi îndrept pașii spre casă. Am hoinărit destul prin noaptea bucuresteană. Pic, realmente, de nesomn. Le string mina băieților Radu Turlea și Adrian Cița și le urez serviciu ușor în continuare. Ei îmi plasează un pumn de siguranță în palmă: Știti, e nevoie de ele în casă nouă! Doamne, de cite nu e nevoie în-

lui Dincă Gheorghe două lumini strălucesc ca doi luceferi: sînt becurile de gabarit ale celor două macarale aflate lingă un bloc în construcție chiar în apropiere. Începe să picure, „dar poate să toarne cu găleata, treaba asta, odată începută, o terminăm pînă în zori”, ar zice inginerul Lazăr, „numai acum, noaptea, se pot face astfel de lucrări, să nu stînjinem prea mult circulația tramvaielor”.

Unul dintre capetele șinelor se încapăținează să vină la linie cu șina veche. Sar mai mulți, și Bălan Mihai, și vărul lui, Bălan Marin, și Stircu Alexandru, și Goiu Traian, se unesc și forțează șina să-și ia locul normal: aduc „lomul”, unealta lor de bază, un par gros cu o lamă de metal în virf care intră sub șina și, ca o pirghie, o ridică la nivelul dorit. „Căline, strigă șeful de echipă, adu clestele de tras șina, adu, mă, și barosul...”, tu ce faci, Sandule, acolo”, îl întreabă pe unul care-și făcea de lucru cu un ciocan, i se rupsesse coada și tot migălea, indiferent, să-i pună în loc o bucată de scindură, o tot spărgea și-o tot suceea, avea o grămadă de așchii împrejur, „lasă-ți dracu, ce, nu mai sînt ciocane, fugi și-adu vinciul, nu vezi că ne-am cocoșat?” Un altul își dă jos haina și-și pune vesta avertizoare peste cămașă, „și-asta ține de cald, zice, dar n-am ce face”. Între timp, alții montează „antretoazele”, niște benzi de metal care leagă

Fotografii de PAUL AGARICI

tr-o casă nouă! Dar vin ele cu rîndul, cu vremea. Pe de altă parte sînt și salvat. Miine, dis-de-dimineată, voi da o siguranță vecinului de la etaj. Așa e cînstit.

La hidrantul cu apă vie

Ora zero.

Din acest moment, într-un punct anume de pe Calea Șerban Vadă, aproape de intersecția cu Șoseaua Viilor, traficul liniei 56 este întrerupt pentru patru ore și zece minute. Pe unul din sensuri începe operația propriu-zisă de înlocuire a unei porțiuni de șină.

La ora zero și cîteva secunde, sudorul Alin Bădescu — un munte de om despre care un tovarăș de-al său spune, în glumă firește, că mult l-a mai înmulțit natura, trebuie să facă un prea mare ocol ca să treacă pe lingă el — termină de despăcat șinele în punctele hotărîte pentru transplantul cu șină nouă. Apoi, șinele vechi sînt scoase în afara carosabilului — o treabă ușoară pentru un Universal 650. În timpul tractării, dintr-una din șine se rupe o bucată de vreo jumătate de metru și rămîne în mijlocul străzii. Ajutorul de sudor Ieremia își face de lucru cu cablul aparatului de sudură electrică. „Ce-i faci, mă”, îl întreabă Dincă Gheorghe, „s-a-ncurcat, nici nu mai știu unde-i capătul”, „dă-l naibii, îi mai zice șeful de echipă, adu roaba să luăm bucată aia de șină, intră vreun adormit în ea și-i plătim mașina de bună”. Tractorul vine înapoi cu șina nouă, o curbă de metal de vreo douăzeci de metri, pe care încearcă s-o așeze cît mai aproape de locul celei vechi. „Cum, mă, nu puteai s-o iei mai în dreapta”, îl dojenește unul pe tractorist, nemulțumit că șina nu vine chiar la locul ei, iar tractoristul îi arată neputincios grămezile prea mari de piatră cubică, „ei, sigur, parcă nu te-ai urcat și-altă dată pe ele și nu te-ai mai răsturnat”, mormăie omul întruna, singur. Pun toți mina pe rîngi și-ncep să „pozeze” șina, adică s-o așeze astfel încît să-i vină capetele în contact cu cele ale șinei rămase în pavaj.

E aproape două, șinele noi au luat locul celor vechi. Cerul e-nnorat, nu se zărește nici o stea pe el. Totuși, pe cerul echipei

șinele între ele și le țin paralele, lucrează cu ele cite doi de parcă „antretoazele” l-ar lega pe ei unul de altul. Mai toți sînt în vîrstă, peste patruzeci de ani — doar unul e mai tînăr, Cenac Gheorghe, și ajutorul de sudor Ieremia — sînt mărunti, subțiri, se mișcă ușor, calm, și, chiar dacă un tramvai le-ar trece la un centimetru de ceafă, nici nu s-ar sinchisi pentru că știu că nu le-ar face nimic, i-ar feri tot așa cum își ferește calul stăpînul căzut din șar — „cînd ne-am mutat în localul ăsta, povestea iar nea Taus în birou, cu mulți ani în urmă, după ce fusese renovat, se mai simțea încă mirosul de grajd, pentru că aici, și nu numai aici, erau odată grajduri ale cailor de tramvaie”.

Puțin după două și jumătate, apare un vagon pentru mărfuri care mergea spre autogara Progresu. Oprește, vatmanul coboară, își aprinde o țigară, cercetează puțin, dar afară s-a lăsat frigul dimineții și alcargă înapoi, în vagon, unde, după o vreme, ațipește cu capul rezemat de geam.

Cițiva dintre muncitori pleacă spre blocul în construcție din apropiere, li s-a făcut sete și bănuiesc pe-acolo o cișmea. Se împrăștie prin șantier, caută dar nu găsesc cișmeaua și se-aude cum unul mormăie ceva.

E patru și zece minute, n-a mai rămas decît de pus pavajul, și cele două vagoane trec peste linia nouă, cum s-ar spune fac prima probă.

Unul dintre cei plecați după apă se tot invită pe trotuar, ceilalți se întoreseră resemnați, el era cel care injura înocet, „ce dracu, nici măcar un hidrant pe-aici, imposibil, trebuie să fie unul”. Făcea și se încapățina să caute întruna, de parcă se-tea chiar l-ar fi răpus.

IOAN COZIAN

Se retrage la depoul Panduri

M-am oprit la intrarea depoului. Pe ușa deschisă o femeie mi-a strigat: — Mă, ți-ai pierdut geanta?

— Nu!
— Atunci ți-ai uitat umbrela într-un tramvai!
— Nu!
— Atunci ai o față manipulantă la tramvaie și-ai venit s-o aștepti!

Pe lingă noi trec muncitorii de la schimbul doi, fete grăbite și băieți gălăgioși. Cite un tramvai greoi se chinuie să intre pe poartă și să-și găsească un culcuș într-o hală. Schimbul trei de la I.Z. (întrețineri zilnice) e alcătuit numai din oameni care lucrează de noapte. Ei nu apucă mai mult de 30 de nopți pe an pe care să le doarmă acasă în pat. Pe toate și le trăiesc în depou. Vasile Iancu are mai mulți copii. Nevasta lui lucrează tot la depou. După-amiază el stă cu copiii. La ora 9 scara îi închide în casă și pleacă la depoul Panduri. Pe la 22,30 vine și nevasta lui care lucrează numai în schimbul doi. Deschide casa, trezește copiii, le dă de mîncare, mîncîncă și ea și se culcă. Dimineața el doarme, ea trimite copiii la școală și vede de casă. La amiază ea pleacă la depou. Să spele și să măture tramvaiele.

Se face ora 23 și încet, ugiund pe șine tramvaiele goale se arată la intrarea depoului. Un manipulant începe să strige, dă înapoi, dă; dă-i, așa, așa, bagă mic, bagă mic, și mai mic, mic, mic, pînă tramvaiul se lipește de celălalt. Manipulantul coboară, își freacă miinile cu o cirpă și strigă, cinc e golan să intre la canal. Între roțile tramvaiului e un canal lung și adînc. Un lăcătuș intră în canal și începe să strige manipulantului, frînă, frînă, patină, patină, frînă, patină, huo, e bun. Se verifică sistemele de frînare. Un tramvai modern are 4 sisteme de frînare. Și e destul de complicat. Mai simplu e să cumperi un bilet și să-l com-postezi și să te așezi pe scaun. Dar e cu mult mai greu să te cocosezi și să te stre-cori noaptea prin canal, pe sub tramvaiele murdare, cu picioarele prin apă, cu vîntul care-ți fluieră pe la urechi și printre roți. Iarna îți îngheață sculele în mină. Femeile mătură vagoanele și apa le îngheață în găleți. Viața de noapte în depou e cenușie și grea. Anul acesta vremea rea a tinut 7 luni. Prima dată a nins pe 28 octombrie. A fost o iarnă afurisită. I-a tocat la sănătate. Și cu toate acestea oamenii mai rid. Unul coboară dintr-un tramvai și improvizează un distih: „Fraților, e vai de noi / Dă tramvaiele-na-poi”. Ceilalți rid și-l afurisesc. O femeie la 50 de ani îmi spune că se numește Anișoara și de 28 de ani e manevrantă. E ca un copil care s-a trezit cu o bucurie. După miezul nopții în un tramvai de serviciu și pleacă la depoul Lizeanu ca să aducă un motor de tramvai. Se face de ora unu după miezul nopții și tramvaiele se tot retrag și așteaptă în stradă ca să fie garate. După garare, manipulanții fie taie Bucureștii în două, fie rămîn în depou. Toată noaptea funcționează un bufet. Mîncîncă ceva și se întind pe o bancă și adorm. Pleacă acasă abia cu primele tramvaie la ora 4 dimineața. Și după ce pleacă manipulantul, echipa de întreținere a maistrului Lixandru ia fiecare tramvai în primire. Intră pe sub el, îi verifică roțile, sistemul electric, grătarul, nisip-parnitele (niște tuburi prin care tramvaiul aruncă nisip în momentul frînării) usile, semnalizările, boghiurile. Se verifică totul. Dimineața la ora 4 tramvaiul trebuie să fie gata de ieșit din depou după prima cheie.

Depoul Panduri era în grilă 53 de tramvaie de pe linie 9, 11, 25, 41, 44. Depoul are 2 hale cu 18 linii și-n fiecare noapte cei 33 de oameni verifică fiecare tramvai, îl spală, îl mătură, îl repară și-l pregătesc de drum. Vin vagoanele accidentate de alții. Vin vagoanele care au deraiat. Căile de rulare fiind foarte uzate, tramvaiele mai derailază. Toată noaptea echipa se bagă pe sub el pentru a găsi cauza derailerii. Uneori e de la șine, alteori e de la roți. Oricum, cocosat sub tramvaie e cel mai rău. Și sînt 600 de tramvaie care ies într-o zi în București și noaptea stau ascunse în unsprezece depouri. Și pe sub ele cîți oameni intră și ce se petrece cu ei? Viața la tramvaie e viață de ITB. Numai amărăștenii puternici lucrează aici. Cei tari și simpli pe dinlăuntru, care se pot strecura noaptea pe sub vagoane și pot ieși fluierînd. Ioan Paulina și Vasile Stroe schimbă un motor. Cu o mică macara și cu o lanternă și cu chei fixe, stînd întins, cînd pe burta, cînd pe spate, cînd în genunchi Vasile Stroe se chinuie să monteze un motor. Trebuie să termine repede pentru că după ora 1.30 mai vine un tramvai la schimb de boghiu. Cu lanternă sau cu lampa cu carbid omul intră sub tramvai ca într-o mină întunecată. Și curentul îi fluieră pe la urechi și aduce ugiutul prelung al șinelor pe care se manevrează tramvaie și trîncănitul femeilor de la manevră și de la curățirea tramvaielor. Au niște perii cu coadă lungă. Le vezi cum spală tramvaiele pînă aproape de plafon de parcă ar scărpinga o girafă pe ceafă. Elisabeta Dumitru și Maria Gută și Maria Mihăilă lucrează la măturatul tramvaielor și, vorba maistrului, sînt cele mai serioase și mai competente din acest sector. Toma Adela, o femeie care curăță tramvaie, adică le mătură, e socotită „fata numărul unu pe depou”. Iar dintre electricieni noaptea tramvaielor se bazează și pe Dinu Dobre,

(Urmare în pag. 22)

Cine ostenește prea devreme pare să consimtă la dispariția lui

Tudor Arghezi

• Cap limpede lângă rotativă • Visuri pentru două vieti • Să fii sănătos!

(Urmare din pag. 21)

pe Gheorghe Neguț și pe Ion Andrei. Dintre lăcătuși, tramvaiele merg și pe seama lui Constantin Lepădatu, Toma Bitoleanu, Ionel State și Alexandru Bădălan și cind vedeți un vagon deralat pe liniile 9, 11, 25, 41 și 44 și nu vă mai puteți stăpâni nervii ați putea să-i injurați pe cei pomeniți mai sus pentru că zic ei, se străduie noapte de noapte să vă ofere cât mai rar un asemenea prilej. „Se retrage la depoul Panduri” scrie pe tabla de pe geamurile unor tramvaie. Dar la depoul Panduri nu se doarme, se lucrează. La ora 3 începe dimineața. Primele tramvaie încep să taie orașul în căutarea manipulanților adormiți pe care să-i aducă la depou. La 4,5 minute, conform graficului, primul tramvai spălat, bibilit și adormit iese pe traseu. Dimineața tramvaiele încep totdeauna mai devreme.

CORNEL NISTORESCU ■

E miezul nopții. Dormiți în pace!

În jurul orei 10 seara, la Căminul de nefamiliști al întreprinderii textile 7 Noiembrie din București, nimeni nu doarme. La etaj, locuiesc 28 de fete. La parter, s-au repartizat două mici apartamente unor tinere familii. Fetele care intră în schimbul 3 se pregătesc de plecare. În curind vor veni acasă cele care au lucrat în schimbul 2. Unele sînt în oraș după cumpărături. Vineri, 13 aprilie a fost zi de retribuție. Cele mai multe sînt acasă, în holul comun, și se înțelețesc cu una din cele mai vechi distractii, conversația și cu una ceva mai nouă, privitul la televizor. În hol se mai găsește o mică bibliotecă cu trei rafturi. O piscină, răsfățata căminului, s-a urcat în poala unei fete. E ordine și curat, semn că locatarele, deși privesc această temporară locuință cu dorința de a o părăsi cât se poate de repede, o consideră cel puțin deocamdată, propria lor casă. Oricît de bune ar fi condițiile, viața într-un cămin de nefamiliști este și trebuie să fie doar o haltă pe drumul lung al vieții și nicicum gara terminus. Locuind aici, fetele visează să se mărite, să-și întemeieze propriul cămin, dacă se poate mai frumos și mai bun decît cel din care au plecat de bunăvoie sau au fost nevoite să-o facă. Ideal ar fi să se mărite cu băieți din București. S-ar rezolva astfel spinoasa problemă a buletinului, ar rămîne în continuare la același loc de muncă. Sînt venite din toate colturile țării, unele mai de curind, altele de ani buni. Una din neșansele lor în îndeplinirea țelului matrimonial este că lucrează într-o întreprindere textilă, unde practic nu există băieți. Să cunoști un băiat în București nu e tocmai ușor, dar nici un obstacol de netrecut. S-au mai descurcat și altele înainte lor. Și cum nu există două amprente identice așa nu poți întîlni doi oameni cu aceleași biografii, cu aceleași dorințe și probleme. Fetele au plecat de la țară și au ajuns în București să-și facă un rost. Motivele pentru care au făcut-o diferă puțin, dar nu prea mult. Întoarcerea înapoi le pare de neconceput. Ar însemna să-și recunoască înfrîngerea într-o acțiune pe care au considerat-o la vremea aceea hotărîtoare pentru viața lor. S-o recunoaștem, e greu. Deocamdată, viața lor aici e bună. Dacă au avut curajul să plece de acasă la 14 sau 16 ani, îl vor avea și pe acela de a lua, dacă va fi nevoie, totul de la început.

Printre cele mai tinere seste Sinziana Leucicuc. Are 18 ani și vine tot din Suceava. A plecat de acasă la 14 ani, după terminarea școlii generale. Este în București din 1981. A terminat Liceul industrial minier din Gura Humorului. A stat acolo la Casa de copii. Nu i-a plăcut să lucreze în mină și a venit aici la Grupul școlar al Filaturii Române de Bumbac. În sat au rămas tata și doi frați cu care nu s-a înțeles. Mai apropiată din toți oamenii e sora ei care trăiește în Borșa-Maramureș. În septembrie anul trecut s-a înscris la Școala populară de artă, la chitară. Cînd se va încheia contractul cu întreprinderea și va termina școala de muzică se va duce mai aproape de sora ei, probabil la Sighet sau chiar la Cluj. Mai devreme nu se poate. Tata a semnat contractul, însă ea va plăti despăgubirile dacă nu și-l onorează. Vrea să strîngă bani, să aibă un cheag cînd se va stabili undeva definitiv.

Toate fetele sînt de la țară și foarte multe din Moldova. Cum au posibilitatea să cunoască băieți? Joi și duminica pot merge la Casa de cultură a sectorului 3, marțea la Tehnic Club, miercuri și joi la Ecran, Dansează. Se organizează hore moldovenești. Mai merg la filme și spectacole. Mai de curind au fost la Casa Armatei la spectacolul „Veselia are cuvîntul”. Au cîntat foarte frumos Ana Petria și Dorin Anastasiu. Și în întreprindere

Noaptea ca zi de muncă

vin bilete la spectacole. Bunăoară la Sala Polivalentă, la Preșul, Pejițoarea și Varietăți. De obicei li se repartizează bilete la curcigu, unde ori nu vezi ori nu auzi ca lumea. Biletul costă 25 de lei și vrei nu vrei îl plătești.

De obicei, fetele și băieții veniți din țară, nu știu cum se întîmplă, dar tot între ei se căsătoresc. La parter, la familii, locuiește tinăra familie Manea. Mihai are 22 de ani, e reglor. A venit în București din Runcu-Dimbovița. Vioreca are 19 ani și e țesătoare. De fel din județul Buzău. S-au cunoscut în fabrică în 1983. S-au căsătorit și iată că de patru zile au un băiețel, pe Marian, care tocmai în ziua aceea a fost adus de la maternitate în noua lui locuință. Nu știu unde se vor stabili în viitor și cum se unde se vor stabili în viitor și cum deocamdată își doresc să mai aibă o fetiță.

Programul la televizor s-a terminat. Începe să sosească fetele din schimbul 3. La întrebarea care este planul lor de viață, ce și-ar dori să li se întîmple mai minunat, mai deosebit, fetele tac. Cine poate ști asta? Asemenea eroinei din „Pe aripile vîntului”, Scarlett O'Hara, la asta se vor gîndi miine.

OPREA GEORGESCU ■

Oboseală cenușie și zambile roz

Stau rezemat de perete lângă chioșcul de țigări din sala de bilete pentru clasa a doua și privind mulțimea care tălăzuiește în fața ghișeelor îmi spun că ora o fi de vină, poate, dar oboseala este cenușie. Unul, navetist sută la sută, se apropie și aruncă țigara aprinsă în coșul de gunoi aflat la doi pași de mine. În coș se află niște hirtii. Stînge-o imediat, zic, dacă la foc pe-aici? Omul se grăbește deodată, recuperează țigara, o stînge cu o bucată de lemn aflată alături și pleacă bombăind: că nu lua foc; și chiar dacă lua, coșul e metalic. Asta e, îmi zic, să stea altul pe urma ta și să-l mai vopsască o dată.

Mă desprind din locul de observație și traversînd marea de oameni vîd un bărbat cu o sticlă în mină îndreptîndu-se sprinten către ieșire; dar nu iese afară, unde au stație autobuzele, ci o coteste la stînga și dispare pe scări spre toaletă. E limpede, îmi zic, se duce să ia apă de-acolo. Cobor și eu, îl vîd că umple sticla la o chiuvetă murdară, apoi ure și-l aștept în capul scărilor. Se numește Ștefan Miculescu, lucrează ca docher la Constanta și-acum merge acasă, la Corabia. A vrut să-și umple sticla la vreuna dintre cîșmelele de pe peron dar nu funcționa nici una, zice el, și mai adaugă: eu nu sînt vinovat că iau apă de la W.C., vîd rog să mă ierțiți. Cuvintele astea parcă mă îmbolnăvesc. El ar trebui să-și ierte pe alții dar nu mai zic nimic, îi urez drum bun și ies afară să respir aer curat. Pe-un stîlp, chiar peste harta cu liniile ITB pentru Gara de Nord, vreun ITB-ist a lipit un anunț: linia 119 staționează între orele 8,50-13,30. Mai jos, citind o etichetă, aflu că unul vinde Fiat 1500, compresor, aparat sudură. Urmează telefonul. Iar pe un alt stîlp, alteineva anunță că închiriază „cameră mobilată, familie fete, încălzire gaz, gătît la aragaz”. De ce „fette”?

Nea Văduva are 55 de ani, e navetist dintr-un sat de pe lângă Titu și niciodată n-a lipsit și n-a întîrziat, zice el. Din '53 lucrează chiar în Gara de Nord, la început a fost „mișcărist” în Grivita dar pe urmă s-a îmbolnăvit, a făcut operație de hernie de disc și a ajuns taxator de peron, în timpul verii avînd plan pe zi 300 de lei iar noaptea 1150. Seara asta, zice el, a fost foarte aglomerată, au fost călători mulți, mai ales pentru Moldova. În fiecare noapte, tot el mai zice, gara se liniștește după ce pleacă, la 1 și 10, trenul de Constanta. Vorbim cu portarul sau paznicul restaurantului, Mihai Tudorache: „orică gară amîrită are apă, în asta nu funcționează încă cîșmelele și mulți aglomerează restaurantul numai pentru că vin să-și ia apă în sticle”. Nea Văduva zice că nu-i adevărat, cîșmelele funcționează. Mai tîrziu, vorbind cu niște profesori din Piatra Olt, veniți cu 80 de copii în excursie la București, aflăm că el și-au luat apă de la o cîșmea de pe peron. Împreună cu nea Văduva am găsit și explicația de ce unii spun că e, alții spun că nu e apă în gară: unele cîșmele funcționează, altele nu. Oricum, portarul Mihai Tudorache a încheiat discuția cam așa: vîd rog să nu scrieți nimic de rău despre mine, vîd rog să nu-mi faceți vreun rău. Cludat fel de-a vorbi, ne-am zis, și fără să mai căutăm să ne lămurim

ce stă în spatele acestor cuvinte am trecut mai departe, împreună cu nea Văduva, printre oameni încărcăți de bagaje și întrebîndu-ne de ce-ori fi ducînd ei atît de multe bagaje și atît de mari?

În urmă cu cîteva luni peronul gării a fost refăcut cu dale de gresie galbenă care nu arată deloc rău dar din păcate meșterii au lucrat, pe alocuri, de mintuală, pe lângă gurile de canal gresia e stîrbită de-acum și tot mergînd se-ntîmplă să trecem și peste bucăți de gresie care „clămpăne”, cum spune nea Văduva. O bucată dintr-astea e chiar la intrarea în sala de așteptare pentru clasa a doua. Înăuntru, aceeași oboseală cenușie. O fată care n-a mai avut loc pe bancă, stă în picioare și se reazămă de o cutie de vioară în care se află, probabil, o vioară. Alături, o pereche pe jumătate adormită. El doarme, întins pe două locuri, iar ea dezleagă pe umărul lui un careu din revista Flacăra-Rebus. Doi muncitori de la Întreprinderea Dacia din Ploiești, veniți din delegație de la Piatra Neamț și Medgidia, n-au găsit loc la vreun hotel prin preajma gării și-l întrebă pe Cîrstea Văduva cit e amenda dacă vor fi prinși în sala de așteptare fără bilet. Amenda e 10 lei. Și oamenii se hotărăsc s-o plătească, fiindcă trenurile cu legături înspre comunele de unde sînt ei de fel nu pleacă decît miine dimineață iar bilete nu se vînd decît cu o oră sau două înainte de plecare. Afară, oamenii gării au început să curățe peronul cel mare. De-a latul peronului mic dintre liniile 4 și 5 trece un sobolan. În capătul liniei 4 apare, dinspre Basarab, luna plină. Vreu să vîd, împreună cu nea Văduva, cite cărucioare de bagaje are această gară în care știu bine că oamenii aleargă mult și bine după cite unul dar mă răzgîndesc. Pe-aproape, trece un bărbat ducînd pe umăr două geamantane uriașe, legate între ele ca o desagă. În miini duce niște sacoșe. După el, un copilandru cu un geamantan la fel de mare. Nea Văduva strigă după ei să se oprească.

Bărbatul se numește Șerban Nicolae și e din comuna Comana-Giurgiu. Împreună cu fiu-său, Ionel, care are 16 ani, e elev într-a IX-a și acum se află în vacanță, vrea să meargă la Brașov să vîndă niște zambile. Asta duc ei în geamantane. Și ca o dovadă, omul vrea să ne dea niște zambile din sacosa în care se vede că are pregătite mai multe buchete pentru a le risipi pe drum, pentru a le da oricui i-ar striga „halt!”. Îi spun să-și vadă de treabă și să nu se grăbească să-și mai împartă astfel munca. Șerban Nicolae are doi copii de crescut, nevastă-sa lucrează la C.A.P. iar el face naveta la București, la Întreprinderea de mașini grele, de unde scoate o retribuție de 1700 de lei ca muncitor necalificat. Și parcă-i mai vine inima la loc atunci cînd află că-l cunosc pe primarul din comuna lui. Are cîțiva ari de viță de vie și printre butuci a sădit zambile iar printre rînduri a pus ceapă, mazăre. S-a străduit să scoată două piei de pe bucata lui de pămînt. Cit îmi spune asta, mai apare lângă noi cineva și-l vîd pe Șerban Nicolae că-necepe să aibă iar starea aceea de-a se apleca și-a scoate un buchet de zambile. De data asta îmi îngădui, prieteneste, să-l muștruluesc de-a binelea, să nu mai facă dăruri pînă la Brașov, să nu dea nici un fir de zambilă decît pe bani. Numai pe bani, auzi?, îi zic. Și parcă-mi pare rău că nu pot să plec și eu cu trenul de 2,27 pentru a-l apăra, pe cit se poate, în primul rînd de el însuși. Oricum, după ce-l ajutăm să-și ridice pe umăr geamantanele legate ca o desagă, parcă merge mai drept.

DUMITRU ELIADE ■

682 de apeluri pentru viață

Vreau să scriu despre o noapte la Salvare și, ca să încep documentarea mai devreme, deși e trecut de 10 seara, sun de-acasă la 061. Vorba cuiva, prezintă ocupat. Reiau, la fel. Mai încerc de citeva ori. Tot ocupat. Iată-mă, după 5 minute, la sediul Stației de salvare a municipiului București, în strada Eminescu 226, unde funcționează din 1966, într-o clădire modernă, unul dintre cele mai vechi servicii de acest fel din lume, creat în 1906 de profesorul Nicolae Minovici prin „danie publică”. Primul lucru pe care-l descopăr, după ce sînt informat că „Alinarea suferinței trebuie să rămîna totdeauna țelul activității medicale” (e scris pe perete acest citat din Parhon), este prezența directorului Marin Drăghici. Doctorul Drăghici cercetează fișele și fumează „Bega”. Conduce acest colectiv format din peste o mie de oameni (50 de medici, 200 de cadre medii, 500 de șoferi, 47 de mecanici etc.) din 1978. Poartă ochelari mai demult, dar de albit, mă asigură, a albit

aici, fie la etajul 3 (cabinetul său), fie la etajul 1 (dispeceratul), fie și la unul și la celălalt. Alții fac sport, zicea, eu urc și cobor scări.

În dispecerat, în calitate de medic coordonator, doctorul Gheorghe Dumitrescu, căruia directorul îi spune „dragă Gelule”, decide ce și cum. Are „în dispozitiv” 64 de autosanitare (din 400, cam puține, dar de unde atîta benzina?) și la dispoziție 17 medici, doctorița Ligia Stancu fiind, azi, bolnavă, deci lipsind. Nu toți cei 17 sînt ai Salvării, 11 dintre ei provin din alte unități, dînd aici o mină de ajutor sub formă de gărzi. Și unii și alții sînt în teren: David Saim în comuna Roșu, Alexe Dișoiu („el”, spre deosebire de soția sa, Doina, care e „ca”) pe Șoseaua Săpăta, Iulia Mocanu în Pajura și așa mai departe. Telefoniste, 15 la număr, preiau apelurile, întocmesc fișele de rigoare („ce acuza bolnava?”, „care e stația cea mai apropiată?” etc.), le așează pe o bandă rulantă (dr. Drăghici: „ideea noastră”), totul petrecîndu-se rapid și, după cum mă conving, ca la armată. Ele, telefoniste, n-au nume, ci numere, Anjeela Joldiș, de pildă, fiind „Salvarea 57” și înregistrează, acum, o solicitare din Traian 197, de la Valeria Nișescu, 68 de ani, care acuza dureri precordiale. Și totuși, îi zic doctorului Drăghici, 061 sună ocupat cu ceasurile! Uneori da, acceptă directorul, dar nu din cauza fetelor, ci a centralei „Dacia”, care e, de vreo 3 ani, în reparații și modernizări! Îi propun un test: urcăm la etajul 3 și formez 061. Sună! Repet figura. Parcă-i un făcut, sună iar!

La dispecerat, ca la dispecerat. Cazurile se imbulzesc, dar Ileana Dumitrescu, Cornelia Breazu, Antoaneta Seciu și Ioana Midovschi știu lecția. O mașină în Mănușcrisului 44 B, la curte, pentru un bărbat de 30 de ani care pierde singe! Prin radio, grație operatoarei Ruxandra Vișea, se transmite cazul asistentului Andrei Mateescu, aflat în zonă. După un sfert de oră, timp în care doctorul Saim pleacă spre strada Demnitații, la Ion Dumitru de 14 ani, vine răspunsul: n-am mai găsit pe nimeni! Se pare că cineva a făcut o glumă!? Sigur, puține dintre apelurile acestei nopți (682 pînă dimineață) vor însemna drumuri ca acesta, adică inutile, dar abuzurile sau farsele (de genul trimiterii salvării la un prieten care te-a necăjit!) tot reprezintă, după statistici, 1 pînă la 2 la sută din solicitări. Procentul pare, nu-i așa, negliabil, dar e? Anual, din 500 de mii de apeluri (însușind, în 1982, 10 milioane de kilometri și, în 1983, 8, drept pentru care, mai ales prin economisirea benzinei, costul unei solicitări a scăzut de la 113 lei la 109), nepermis de multe, spre 10 mii, sînt degeaba! Eforturi umane și materiale irosite. La ora la care un inconștient face un banc, expediind salvarea fostei logodnice, cu care tocmai a rupt-o, un alt om, cu adevărat bolnav, are nevoie de ceea ce în termenii de specialitate se cheamă asistență medicală de urgență. Dar mașinile sînt numărate și kilometrii la fel. Numai că, lucid chiar dacă mîhnit din cauza acestor glume stupide, doctorul Drăghici știe că nu va scăpa de ele. Lui abuzurile îi apar, pe bună dreptate, acte antisociale, dar altceva îl supără și mai tare. Faptul că mulți uită că ei înșiși sînt primii lor medici! Sînt hipertensivi și, mîncînd fără măsură, bînd cu damigenele, se expun accidentelor vasculare cerebrale. Suferă de spondiloze, de exemplu, și se apucă să mute mobilele dintr-o cameră în alta! Dacă Salvarea e, uneori, privită strîmb, și e, asta se datorează nu atît calității serviciilor, cît întîrzierilor, lipsei de promptitudine. Numai că, adaugă, una e urgența pentru cetățean și alta pentru noi. Infarcturile, sîngerările masive, intoxicațiile, edemurile pulmonare acute etc., gravidele și copiii reprezintă priorități, către astfel de cazuri se dirijează, m-am convins, toate forțele cu maximum de repeziune. O gripă însă, chiar dacă poate în cauză i se pare că arde, mai colute aștepta. Ei firește, o chestie de interpretare, dar oamenii Salvării, doctorii ca Nicolae Cliepa, Ștefan Dumitrescu (se poartă acest nume pe strada Eminescu 226!), Antoaneta Zinea sau Mihai Deriș, cu peste 20 de ani de experiență, știu mai bine cum să procedeze, alegînd dintr-o privire situațiile ce nu suportă amîinare. Îi scuz pe cei de aici? Nu cred. Ei înșiși își cunosc limitele și defectele, iar cei care greșesc, mai sînt și de-ăștia, plătesc de regulă foarte scump.

Revin la dispecerat. Ceea ce se profilează ca un caz grav, cel preluat din strada Demnitații, s-a dovedit a fi, vai, o comă alcoolică la un copil de 14 ani! Dacă părinții nu și-au făcut datoria, lăsîndu-l nesupravegheat, Salvarea și-a făcut-o, și încă în 15 minute, transportîndu-l pe I.D. la Spitalul „Grigore Alexandrescu”. Se înregistrează citeva viroze respiratorii, afecțiuni „de sezon”. În exact 8 minute, după ceas, Titica Constantinescu, 55 de ani, ajunge din Bulevardul 1984 la „Fundeni”, la neurologie, cu accident vascular cerebral. Dar Victoria Păun, din Dobrogeanu Gherea 37, n-are același noroc. Cu metrograhie și febră, asistată de moașa Rada Mîncu, e îndrumată de la „Filantropia” la „Cantacuzino” și de acolo la „Colentina”!

Plec. La parter, între două chemări prin radio, șoferii joacă șah. Decanul lor de vîrstă, Dumitru Macavei, de 39 de ani aici, e în cursă. Îl ține locul, în ordinea

Ei aduc dimineata în București

MARTOR OCULAR

• Ordin de zi la miezul nopții • De serviciu la ora exactă •

Noaptea ca zi de muncă

putea forma o garnitură de tren. Mai află că pe lângă tipografi mai supraveghează bunul mers al mașinilor doi electricieni, patru mecanici și un electro-nipist. De asemenea, ziarele urmează a fi tipărite pe 17 grupuri sau, cum spun tipograful, linguri. De sus, din tipografie, Traian Antoniescu, maistrul care răspunde de linotipii (echipa foarte tare în această noapte), comunică faptul că ultimul flanc (așa se numește o viitoare pagină de ziar) a plecat spre calandru. La calandru și la stereotipie (acolo unde se fac formele de plumb și se frezează flancurile) este de serviciu Mihai Stroiescu (fratele său, Ștefan, este unul din cei mai buni paginatori de la „Știința”) care are în subordine 17 tineri. De ceea ce fac ei depinde calitatea tiparului.

Exact la miezul nopții dispecerul de serviciu Eugen Călin notează în registre că a început tipărirea ziarului „Știința”. În câteva minute, pe un grup se tipăresc peste 50.000 de exemplare. Ediția nu este întirziată. Așa că lucrurile decurg în cele mai bune condiții. Acum intră în acțiune expediția. În hală se aude și un zgomot ritmic, suportabil. Parcă sînt bătăile unui ceas imens. Fiecare răsuflare a lui, fiecare clipă, aici, se măsoară în ziare. Mirosul de ziar și cerneală tipografică ne îmbracă în totalitate. Oamenii expediției par ei înșiși cuvinte. O clipă de neatenție ar inunda întreaga hală cu ziar. Așa că, spune dispecerul Sandu Dan Lucian, totul a fost pregătit cu mare atenție. De fapt, ca în fiecare noapte. Îi recunosc și pe Constantin Tănase și pe Iulian Trandafir. Și pe Elena Puică, minuitoare de valori la cartare colet. De trei ani de când lucrează aici nu a fost nici un fel de reclamație. Ceea ce este spectaculos la acești oameni, ai expediției, este faptul că ei nu lucrează în schimburi. Dacă au apucat să lucreze de noapte așa o țin, poate o viață. Noapte de noapte... Apoi, din rotativă, ziarele, calde și încă transpirate de cerneală, își continuă drumul în saci. În saci de plastic, de pînă și de cauciu. Cîteva tobogane le conduc pînă la camioanele care așteaptă în curte. Sînt 18 mașini, le numără Nicolae Bărbulescu. Fiecare face cîteva transporturi. Sînt cîteva din Petroșani și din Tirgu Jiu care vin pînă aici noapte de noapte. Ele, ziarele, sînt duse la aeroport unde le așteaptă 12 avioane. La gări, la autogări și, se înțelege, la chioșcuri...

Și munca acestor oameni se termină de cele mai multe ori cînd ziarele au și ajuns în mișcare. Spus în termeni de specialitate, cînd se termină tirajul. Și, cum spuneam, mulți dintre ei muncesc, aici, de-o viață. Numai în tura de noapte. Mulți ar pleca — dar și foarte mulți rămîn fiindcă așa s-au obișnuit. Să fie primii care mîngie ziarele... Și de fiecare dată, dimineața, cînd îi văd că merg spre casele lor nu le spun drept salut obișnuitul bună dimineața fiindcă știu că mulți dintre ei, la acele ore, nu se pot culca. Toată viața lor a fost schimbată după cum apar ziarele.

SORIN POSTOLACHE ■

Cerul nu are zi liberă

Un observator astronomic într-o grădina cu pomi înfloriți și un spectacol care atrage atenția la dialogul dintre microcosmos și macrocosmos, dintre seminte și stele. Noaptea se lasă la observatorul de pe strada Cuțitul de Argint cu nori alunecoși și aer proaspăt, ciini hămăind în neant și tramvaie care hureau asurzitor în preajmă. Aici auzi cum îți bate inima în vecinătatea imediată a orologiului electronic de cuarț după care se fixează ora exactă la nivelul meridianului nostru. E seară de aprilie și într-unul din interioarele calde ale observatorului tic-tacul ceasornicilor de mare precizie pare un imens cîmp de greieri treziți din somn. Ne aflăm pe meridianul de reper al Bucureștiului. Timpul acestui complex de orologii din „secția Timp” a observatorului este un timp convențional. Un timp pentru ceasurile noastre de mină sau pentru ceasurile de buzunar ale bunicilor. În noaptea aceasta supraveghează ora noastră exactă cercetătoarea principală Magda Stavinschi. Pămîntul se învîrtește și fusule orare alunecă unele după altele, meridianele se succed și noaptea trece greu, cenzurată de mecanisme care nu se opresc niciodată pentru că dacă s-ar opri nu am mai ști exact în ce moment al lumii sîntem. Aici se știe precis că venim de cinci-sprezece miliarde de ani! E un timp cronometrat în sens invers. Spre ce ne rostogolim o dată cu mișcarea de rotație a pămîntului? Spre un timp infinit în care nu se poate bănuși cum vom evolua dar e cert că „noi, astronomii, spune Magda Stavinschi, știm că va trebui să evoluăm în pace pentru că nu avem unde să ne retragem în univers de pe această coajă

de nucă numită pămînt. Noi știm mai bine decît mulți alții că singura soluție pentru a supraviețui este să trăim în pace aici, pe această planetă. Altfel, toate ceasurile vor putea sta într-o zi și nu va avea cine să mai măsoare timpul.

Prin urmare, timpul acesta pe care noi îl credem exact este și el un compromis. Pentru că, ne lămurește Magda Stavinschi, între timpul sideral, cel astronomic, de fapt, și cel al fuselor orare există o diferență de 15 minute. Dar ce înseamnă timp sideral? Ora pămîntului în raport cu stelele. Și ce înseamnă timp civil? Ora pămîntului în raport cu meridianul de la Greenwich. Și în acest caz de ce mai măsurăm dumneavoastră timpul sideral din moment ce noi, oricum, nu-l folosim? Pentru că există domenii de activitate care trebuie să cunoască orientarea astronomică în spațiu și timp în fiecare moment. De pildă, navigatorii s-ar rătași fără calculul orei siderale.

Și dintr-o dată am văzut, de pe strada Cuțitul de Argint, cum bat valurile mării la țarm și cum, în depărtare, navighează imperceptibil un pachet cu toate lumînile aprinse ca un candelabru scufundat pînă la carenă. O, ce frumos bate ora Orion în pupa unei corăbii de fosfor! Și în acest timp, sub cupola observatorului, am simțit cum podeaua se ridică încet cu noi pînă la nivelul unui catarg, am simțit, într-un zgomot de cortină gree de fier și de lemn vechi, de rezonanță, cum se rotește calota albastră care ne acoperă, cum se deschide trapa de sub cer și ne trezim cu norii mai aproape, gata să-i atingem cu genele, șterși parcă de aburi pe frunte și cu luneta pendulind ca un crucișător clandestin. O lunetă albă, cu tunul nenumăratelor lentile și oglinzi îndreptat spre un cer care în noaptea asta nu vrea să trădeze frumusețea intactă a nopții siderale doldora de stele. Nimic nu poate fi mai dezamăgitor decît acest infernal renghi pe care ni-l joacă, din nou, în această primăvară, condițiile meteorologice: să ajungi la observator și să nu poți privi cerul plin de stele de aproape. Vizez la un timp cînd se va inventa un aparat Roentgen al cerului care va putea pătrunde dincolo de straturile de nori ca să vedem oricînd ce se ascunde dincolo de avalansa ploilor de primăvară. Nu am putut vedea prin lunetă nici măcar un fulger. O clipă am avut impresia că ne aflăm în fața Orchestrei simfonice „George Enescu” urmărindu-l pe Cristian Mandeal dirijind, exact în acel moment, Simfonia Manfred de Ceikovski. Senzația e că ne aflăm, de fapt, sub cupola Ateneului. Nemaiputînd asculta muzica sferelor, ne-am mulțumit cu una pămîntescă. Apoi, la radio, cineva a comentat faptul că pe pămînt se depun zilnic două milioane de tone de praf. Am auzit pe cineva scuturînd covoarele în cer.

E o fantastică și tulburătoare comunicare între ființa noastră fragilă și universul colcăind de febra materiei incandescente. Fiecare dintre noi sîntem într-un fel eoul primei explozii solare din care s-au rupt pe rînd planetele. În fiecare dintre noi continuă să se simtă cutremurul acela dintii, în fiecare bătăie de inimă care aruncă înainte ființa noastră în infinit. Sîntem, într-adevăr, un fir de praf din praful cosmic dar esențial este că sîntem conștienți de acest lucru. Și că putem privi prin ochiul nostru, care e tot o lunetă cu diafragma de 6 sau 7 milimetri în incendiul stelar. Ochiul nostru o lunetă? Nu ne-am gîndit niciodată la acest lucru. Iată deci că sîntem cu totul purtătorii a două lunete pe cont propriu. Ciudat, spune cercetătorul Alexandru Dumitrescu, e faptul că pisica are ochi-lunete cu diafragma mai mare. Oare cum se vede universul cu ochi de pisică? Spuneți-mi, Alexandru Dumitrescu, oare ce spectacol astral am fi putut noi urmări prin telescopul dumneavoastră, dacă bolta cerească era senină? Acum, la orele 22 și 15 minute am fi putut vedea luna la jumătate. Constelația Gemenilor e către apus. La meridian trece Leul. Se apropie Carul mare care acum s-ar vedea frumos, imens. Am fi putut vedea un Saturn cu inelele clare. Acum urmează să răsărească Marte...

Și brusc, la o nouă apăsare pe un buton miraculos, platforma pe care ne aflăm se scufundă în vreme ce bolta de lemn se rotește în sens invers cu un zgomot de poartă ce se închide și fanta de lumină a cerului innourat se scufundă în anonimat. Ne scufundăm de fapt, cu toții, cu senzația că ne îndepărtăm de univers și ne retragem în interiorul materiei. E ca și cum am trece de la un telescop la un microscop.

Revenim printre pomii înfloriți din grădina Centrului Național de Astronomie. Revenim pe un pămînt pe care primele dovezi de observații asupra universului datează din neolitic. Dincolo de pomii înfloriți se vede orașul cu lumînile sale palide. La Observatorul astronomic se lucrează mai ales noaptea. Vorba cercetătoarei principale Magda Stavinschi: cerul e plin de înșomniile noastre. Și, de altfel, să știți, noi lucrăm aici nonstop. Cerul nu are niciodată zi liberă.

ADRIAN DOHOTARU ■

nu se mai poate?”, întrebă dispecerul. „Onomastica de alături!, răspunde omul, pe care îl ghicești înlăcrimat. Dacă mai continuă, innebunesc. Miine mă duc la lucru, am și o predare”. Maiorul Constantin Matei telefonează la numărul reclamantului și își declină calitatea. Răspunde soția. Din pilnia receptorului se aude o muzică îndrăcită. Dacă prin fir sună așa, ne închipuim ce se întimplă la sursă, probabil că întreg cartierul a fost asociat, fără voie, la vesela aniversare. „E ziua soțului!”, explică femeia. „Să vă trăiască! — urează maiorul Matei. Totuși, la ora asta... Nu s-ar putea să vă bucurați mai încet?”

După un drum la Institutul de medicină legală facem cunoștință cu medicul de serviciu Alexandru Miron. Singurul „client” la ora aceea țirzie: un conducător auto care refuzase să sufle în fiolă, afirmînd „pe cuvînt de onoare” că nu a pus nici o picătură în gură. Conform legii — la refuzul său — este adus de un milițian de la Circulație la medicul logist pentru a i se face alcoolemia. După preluarea probei de singe urmează examenul clinic, care îl convinge pe medic că omul băuse zdravăn; oricum, analiza va decide. De altfel și cetățeanul, după ce își afirmase puternic sale convingeri anti-alcoolice, recunoaște că poate în dimineața zilei precedente a mai consumat o cinzeacă de tutun întremare, dar că e sigur că de atunci urmele au dispărut în singe. Oare? Din nou, blestemul alcoolului, de astă dată la volan.

Orele mici ale dimineții. Un apel întirziat de pe strada Podul Giurgiului. „Fostul soț — se plînge o femeie — a revenit la domiciliul și îmi sparge ușa”. Situația poate deveni alarmantă și se ia imediat legătura cu circa 18 pentru o intervenție promptă. Cu ochii miinții vedem echipajul de miliție gonind spre locul incidentului. Cum se va solda? Dar înainte ca echipajul să fi avut timpul material să ajungă în Podul Giurgiului, din nou țirile 055. O voce calmă informează:

— Vă chem în chestia cu spartul ușii. Sînt un vecin. N-am mai putut suporta și am ieșit să apar femeia. O amărită. I-am dat vreo două scandalagiului ca să mă țină minte și l-am liniștit.

— Și acum ce face?

— Plînge pe seară!

LIONEL NIȚESCU ■

De-o viață în schimbul trei

În imensa hală a Direcției de Expediere a Presei încă se mai așteaptă. Peste o sută de oameni așteaptă semnalul cînd rotativele vor tipări primele ziare. Miroase a hirtie, a cerneală tipografică și-a cuvinte. A cuvinte tipărite care pornesc de aici către toată țara. În așteptarea lor, oamenii mai și motive. Unii mîncîncă — fiindcă atunci cînd vor porni mașinile nimeni nu mai are timp. Se și citesc ziare. Ziare tipărite mai devreme. Și sfîrșitul săptămînii este bogat. Cei care nu sînt repartizați la cotidiene lucrează la ceea ce a mai rămas de expediat din „Magazin”, „Lucafarul”, „Muncitorul Sanitar” și „Suplimentul Științei Tineretului”. Ca un făcut, la miezul nopții se aude semnalul de tipărire a cotidianelor. Și uite că, acum cînd redactez materialul, nu știu de unde și cum se declanșează. Dar parcă am mai auzit pe undeva un asemenea zgomot. Pare a fi un șuierat discret al unui vas care intră în port. La cîteva clipe după semnal toți cei prezenți își ocupă locurile la capătul benzilor transportoare. Totul este pregătit. Și sacii și sîniile (un fel de lăzi imense în care se depozitează ziare și sînt transportate la mesele de lucru). În cîteva minute, dacă totul merge bine, apar primele ziare...

La rotativă este de serviciu maistrul Milică Stanciu. Este energetic și sever și îi plac lucrurile de foarte bună calitate. Cînd el este de serviciu foarte mulți răsufală ușurați și, de ce să n-o spun, dorm liniștiți. Toți știu că treburile, jos, la rotativă, merg așa cum scrie la carte. De mai mult de un sfert de veac muncește la rotativă. Prin miinile lui au trecut milioane de kilograme de hirtie și zeci, asta ca să nu spun sute de tineri pe care i-a calificat. O parte din ei au ajuns, în momentul de față, cadre de bază în tipărirea ziarelor. Alții au rămas lângă nea Milică. Lîngă cel care le-a pus meseria în brațe. Și Mardaro Save care a ajuns brigadier și mai tinerii Fănică Albu, Nicolae Vultureanu, Gheorghe Pavel, Gheorghe Stan-II (ca la fotbal) și Dumitru Corest sînt numai cîțiva din cei 76 de muncitori tipografi ai lui Milică Stanciu... Pentru noaptea aceasta s-au pregătit circa 160 de role de hirtie. Asta înseamnă peste 100 de tone care s-au scos din depozite și s-au adus lîngă giganticele utilaje. În ordine, precum piesele la șah, rolele de hirtie albă își așteaptă rîndul ca să intre în „tipărițe”. Spus altfel, cei 76 de tipografi de la rotativă au pregătit pentru tipar hirtie care ar

vechimii, Petre Chiran, care s-a găsit cu un prieten și, în 1950, a intrat la Salvare, de unde e sigur că va ieși la pensie. La noi, zice, treaba merge normal, întîi viața omului și apoi legile circulației, după care revine: normalul e cînd se întimplă cum trebuie! Petre Chiran poartă bască și e mîndru că stă pe Moșilor, la bloc, fiind aproape de stație și gata să răspundă, și de aceea, oricîrei chemări. Se împacă egal cu toți medicii, dar îi simte temători și, dacă poate, îi ajută pe stagiari. Ca și Gheorghe Stoian, care are un of: în cartierele noi nu scrie nimic pe blocuri și, pînă găsești o adresă, te învîrți în jurul ei un ceas! În loc să termini drumul, tu, fără vină, termini bolnavul! Mă întrebă dacă e corect așa, spun că nu, omul nu renunță: nu faceți nimic? Ba da: trec această nedumerire mai departe.

La ceas de nopate, Salvarea muncește. Număr 11 ferestre luminate dincolo de o barieră, cea de la intrarea în curte, ce nu mai prididește să se închidă. Despre Salvare, cu stimă.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

055: Un oraș își numără „minunile”

— Telefonul 055 nu sună niciodată ocupat — ne asigură locotenent-colonelul Ion Bică. Numărul „dispeceratului” Miliției Capitalei corespunde, de fapt, la zece linii telefonice pe care se poate vorbi concomitent. Oricît de agitat ar fi noaptea bucureșteană, nu-mi amintesc ca în ultimii 12 ani, de cînd lucrez la dispecerat, să ne fi chemat zece cetățeni deodată, astfel încît un al 11-lea să fie silit să stea... la coadă.

Șeful grupei de astă-seară de la „Serviciul de intervenție la evenimente”, Ion Bică, de mai bine de un deceniu petrece o noapte din trei veghind de la un soi de pupitur de comandă la liniștea locuitorilor Capitalei. Alături de el, în tură, maiorul Constantin Matei și dispecerul locotenent-major Ilie Despin, sergent-major Ion Prunaru și alții. Luminițe roșii pîlpiie, stații-radio și linii telefonice speciale păstrează un permanent contact cu pompierii, Salvarea, I.T.B., toate spitalele Bucureștiului, consiliile populare, județele limitrofe. Trebuie însă precizat de la bun început că acest seismograf sui-generis al Capitalei este mult mai mult decît un simplu înregistrator de evenimente și un dispecerat: la nevoie, lucrătorii de miliție nu se mulțumesc să îndrume operativ echipajele aflate pe teren, ci, în funcție de necesități, o pornesc ei înșiși în noapte, intervenind direct. Îi însoțim, discutăm în momentele de răgaz și spre dimineață participăm la tradiționalul festin cu covrigi, care țin de cald și de calmanț; sînt procurări, ca totdeauna la această oră, de la meșterul cocător Aurelian Vasiliu, I.C.R. 2, vizavi de Miliția Capitalei, în pasaj. Pentru el, 3 dimineața este ora de vîrf.

Noapte liniștită la dispecerat. Ceea ce înseamnă doar...

...Scandal în fața magazinului Big Bereni. O discuție aprinsă între tineri și un bătrîn, care nu s-au înțeles la un pahar de vorbă. Mult zgomot pentru nimic.

...Doi derbedei, pentru a se distra, aruncă pietre în geamul unei bătrîne din același cartier. Amuzamentul lor scade considerabil cînd, mult mai prompt decît se așteptau, dau ochii cu miliția. Uitaseră de domnul Marconi, dar și de Decretul 153, articolul 2, litera b privind tulburarea liniștii „prin strigăte și larmă”, ca și de Decretul 76, care conține prevederi pilduitoare și pline de interes privind consumul excesiv de alcool.

...În Lunca Bradului, Balta Albă, X susține că Y face scandal. La fața locului ecuația se dovedește a fi mai complicată: nu Y = scandal, ci X + Y = scandal. Pentru a-i împăca, amîndoi sînt amendați. Cam la fel se petrec lucrurile pe Izvorul Crișului. Un cetățean reclamă pe vecinul său, scandalagiul, dar se dovedește că nici reclamantul nu era mai breaz.

...Atențiune, s-a găsit un copil! E îmbrăcat în trening albastru, căciuliță de melană, ciorapi roșii și, curios, umbilă în papuci verzi de plastic. Ce o fi căutînd Cristii în papuci, în toiul nopții, la capătul Bulevardului Șulea? Misterul va fi elucidat miine. Deocamdată, copilul se află în siguranță la miliție.

Deși noaptea s-a dovedit, cum am spus, relativ liniștită, apare și un caz ceva mai grav. Un paznic de noapte de la o întreprindere, în loc să-și vadă liniștit de treabă, se lasă ademnit de un coleg, șeful P.C.I., care s-a întimplat să troacă noaptea pe acolo în plăcuta companie a unui clondir. Au băut amîndoi și apoi s-au luat la hărtă. Cum, necum, șeful P.C.I. „i-a tras o țoapă” paznicului. Cel din urmă a fost transportat la Spitalul C.F.R.-2 și o în afară de orice pericol. După ce se va reînzdăveni, îl vor paste însă, cu siguranță, alte pericole, pe care singur și le-a căutat.

Pe la 3 noaptea o voce chinuită imploră din strada Socului o intervenție rapidă și salutară. „Așa nu se mai poate!” „Ce

Descoperirile unui medic orădean

• Miraculoasele plante de Virciorog •

Dr. LADISLAU ELTHES: Acum resimt parcă și eu oboseala de o lună și jumătate de muncă non-stop: ziua cu pacienții, noaptea cu pregătirea ceaiului. E ceva.

— Ce ceai este acesta, doctore?

L.E.: Păi, noi îi zicem ceai, dar în fond nu este ceai — în lipsă de alt lume sau de altă denumire — este o infuzie din niște specii de plante, plante practic până acum cunoscute numai de botaniști. Fără să știu, n-au fost folosite până acum de medicină. Nici tradiția populară nu le-a luat în seamă.

— Adică nici în leacurile populare nu apar?

L.E.: Nu, plantele acestea le-au cunoscut, numai botaniștii, făcând parte din flora spontană a țării noastre. La începutul secolului erau cunoscute peste 230 000 de specii.

— De către botaniști.

L.E.: Da. De atunci s-au mai inventariat și altele.

— Doctore, dar ei le-au cunoscut în sensul că au luat cunoștință de faptul că există. Nu le-au cunoscut neapărat și ca lităle.

L.E.: Nu, vai de mine, dar era și imposibil la attea, era și absurd.

— Nu știu dacă era absurd.

L.E.: Sigur că și botaniștii au cunoștințe, din domeniul chimiei mai ales. Ei caută să facă minime analize, să cunoască la cât mai multe plante — dacă eventual conțin cumva niște vitamine etc., mai ușor identificabile — de câteva zeci de ani se pot identifica ușor. Deci, ei au niște principii după care caută să identifice cât mai multe principii din plante, dar având în vedere această abundență enormă de specii, este o muncă foarte dificilă.

— Dv. ce ne spuneți despre plantele acestea că sînt, sub aspectul secretului? Pînă unde puteți să ne spuneți?

L.E.: Ele nu se pot nici defini, intrucît deja secretul ar fi divulgat. M-am gândit de multe ori cum anume n-au putut fi cunoscute, și n-au fost cunoscute în leacurile populare. Am căutat niște explicații, dacă adevărul poate fi confirmat. Omul — în alegerea plantelor medicinale — a avut un recurs pentru tîmăduire — a avut niște criterii destul de empirice, de exemplu culoarea, o culoare mai atrăgătoare, un miros...

— ...mai plăcut.

L.E.: ...sau într-un fel, mă rog, o formă drăguță, micuță, după pipăit, după calități organoleptice, cum zicem noi. Dar, de obicei, omul nu a ales niște plante care n-au fost agreabile de la prima vedere sau măcar simpatice.

— N-aș zice ca dv. De exemplu, pelinul este amar, antipatic, nu-i ceva care să te atragă imediat. Prin amărăciunea aceea îngrozitoare nu te poate atrage.

L.E.: Nu este neapărat o lege. Totuși, dacă ne uităm la alte plante, la majoritatea plantelor, alese de popor, au ceva atrăgător, au ceva simpatic. Totuși excepția dv. nu infirmă regula.

— Sau rostopasca.

L.E.: Nici nu-i urită.

— Nu-i urită pînă o pui în gură.

L.E.: Este consumată și de către păsări, foarte plăcută pentru păsări. Inșă plantele despre care vorbesc eu sînt hidoase, respingătoare, se îndepărtează de ele și animalele.

— Foarte bine.

L.E.: Bravo, dar atunci omul de ce să le fi ales?! Atunci ideea mea pare plauzibilă.

— Se poate ca unele lucruri să fi existat departe în istorie și să fi fost uitate.

L.E.: Eu mă gîndesc că aceste plante n-au fost folosite, dar criteriile respective de alegere — cit de cit adevărate, cum zic eu — erau valabile și atunci. Și atunci animalelor nu le-au plăcut, oamenilor și mai puțin. Niște specii de plante pe care, dacă le vezi, nici vorbă să te duci la ele.

— Dv. unde ați copilat?

L.E.: În Bihor, mai mult la Oradea.

— La Oradea, în oraș? Sînteiți orădean?

L.E.: Tatăl meu este din județul Harghita, de la Tușnad. Amîndoi părinții sînt de naționalitate maghiară.

— Numele dv. este Elthes?

L.E.: Da, Ladislau Ludovic.

— Aveți 37 de ani?

L.E.: 38 de ani.

— Cînd ați terminat facultatea și unde?

L.E.: În 1973, la Cluj-Napoca.

— Ce v-a interesat în studenție, ce facultate ați terminat?

L.E.: De medicină.

— Generală?

L.E.: Da.

— V-a interesat în facultate problema aceasta a confortului lăuntric al organelor hepato-biliare?

L.E.: Nu pot să spun că în mod deosebit m-am fi interesat mai mult decît alte probleme, decît că niciodată n-am scăpat din vedere că — de obicei — bolnavii digestivi sînt acei bolnavi care se preocupă cel mai mult de boala lor. Deci nu este vorba neapărat de o nevroză în jurul sau datorită acestor boli, — deși sînt și cazuri din acestea — nevroză datorată bolii digestive, înșă acești oameni se preocupă cel mai mult de boală, îi preocupă pe bolnavi mai mult chiar decît bolile cardiace. Eu mă ocupam mai mult de sistemul nervos vegetativ, deci problemele vegetative care, la rîndul lor, au o importanță extraordinară. Din păcate, în medicina actuală nici sistemul nervos vegetativ nu este destul de bine aprofundat, nu este studiat destul.

deși acolo se ascund multe secrete — exp: problema alergozelor, a alergiei, a cardiopatiilor ischemice dureroase etc. Multe probleme de bază ale medicinei vor fi elucidate prin cunoașterea cit mai adîncă a sistemului nervos vegetativ.

Dar nu puteam, deci, să rămîn indiferent după ce, să spunem, am avut norocul, în ultimă instanță, în descoperirea acestor plante, văzînd efectele asupra tubului digestiv, asupra ficatului. Astfel, sigur că s-a schimbat situația complet. Și dacă nu m-am ocupat în timpul studenției și după aceea în mod deosebit de tubul digestiv, era și din motivul că, poate, aici se știe cel mai puțin, și mi s-a părut și mie, ca și altor colegi, cu cele mai puține perspective în rezolvare.

— Orice preocupare vi se părea...

L.E.: Aici mi s-a răcut cu cele mai puține șanse, neputința cea mai mare. În fond, ce să rezolvi? O colită nu prea se poate vindeca, un ulcer — pînă la Ioan Pușcas, nu!, hepatopatiile cronice, mai ales, nu. Adevărul este că în patologia digestivă este un mare nihil și impulsivitatea era cu atît mai mare, să te prinzi de-o treabă extraordinară tocmai acolo unde era cea mai mare neputință, chiar la ficat.

— Ce profesori ați avut în facultate?

L.E.: L-am avut pe regretatul Octavian Fodor, ginerele marelui dascăl Hațeganu, la medicină internă. Din seria veche, numai pe profesorul Preda, la biologie.

— Care a fost și cum a fost momentul în care ați cunoscut plantele sau grupul de plante din care faceți infuzia pe care revista „Flacăra” o lansează și o propune spre atenție?

L.E.: Sigur că această întrebare sau cel puțin întrebarea care se referă la momentul inițial, hai să zicem așa, la istoricul acestei descoperiri a mai fost pusă de câteva ori în diferite formulări și trebuie să recunosc că povestea ar putea să fie inclusă atît într-un roman, cit și într-un film, într-o piesă de teatru, în ce vreți dv., pentru că pare într-adevăr fantastică pentru cine aude, dar mai puțin pentru mine care am trecut prin acel eveniment. În fond, a fost totul simplu. Așa cum am zis, în satul în care am plecat — la Virciorog — la 35 km de Oradea.

— Spre Alesd, pe drumul Clujului.

L.E.: ...făceam plimbări multe prin sat, prin împrejurimi și, bineînțeles, că eu am fost minajat poate mai mult de curiozitate, pentru că am fost băiat de la oraș și cu plimbările mele și cu perindările prin sat și prin împrejurimi, sigur că am pus mai multe întrebări decît unul care ar fi fost obișnuit. Eu nu cunoșteam niște chestiuni simple. Pe mine m-a frapat foarte mult ori de cite ori a murit o vacă, un animal, o găină. Eram obișnuit numai cu problemele de sănătate ale oamenilor.

— Cu ce animal seamănă organismul omului?

L.E.: Din cite ne-au spus și ne-au arătat profesorii noștri — profesorul meu de biochimie — mulți hormoni și multe enzime din organismul vitelor sînt asemănătoare cu ale omului și ale porcului.

— Să înțeleg că dacă am mesteca noi cum mestecă vitele, n-am mai avea probleme cu tubul digestiv, pentru că ele mestecă încet.

L.E.: Vederea animalelor bolnave era o noutate și m-a speriat. Desigur că nu puteam ajuta — eram medic uman. În paranteză, poate o minimă instrucție de medicină veterinară nu le-ar strica nici medicilor umani.

— Și poate și invers, o instrucție în domeniul medicinei umane veterinarelor.

L.E.: Cu atît mai mult mi s-a confirmat această chestiune în ultimii ani, cînd mi-am făcut o bibliotecă de medicină veterinară.

În sfîrșit, odată ajungînd mai la capătul comunei, o zonă chiar izolată — mai era ici-colo cite o casă — (în sat era în plină epidemie de holeră avară, o parazitoză ce ataca puii și din această epidemie nu prea se scăpa, nu știu care este situația în crescătoriile de pușci cînd există această boală, în orice caz, la sate sînd apare această epidemie la păsări nu se scapă). În zona respectivă vedeam animalele, păsările mai ales, sănătoase, dar nu că era la marginea satului sau mai izolat. Stăteam de vorbă cu niște oameni: „Cum stați cu animalele?” — Foarte bine, nu avem probleme. Dar la voi nu sînt bolnave? — De obicei, la noi nu sînt. De ce? m-am întrebat. Pentru că este izolat, este departe de centrul satului? Mi s-a părut puțin verosimil, pentru că în fond și omul transportă această epidemie și unul-doi kilometri nu puteau fi o piedică, iar după aceea să-mi pun problema.

— Care?

L.E.: Ori în apă, ori în sol să existe ceva!

— De protecție.

L.E.: Da. Eu atunci nu am știut de aceste specii de plante la care merg animalele, iar omul le culege și sînt folosite ca furaje. Aceasta am aflat-o mai tîrziu, înșă probabil că niște animale le și consumă. Probabil că din apa cu ajutorul cărora cresc și probabil că în apa respectivă în jurul cărora cresc, se adună o concentrație de substanțe din substanțele acelea în zece, în sute de ani pe care, dacă animalele le consumă și primesc o protecție suficientă. Eu n-am știut că în mod intenționat...

— Deliberat.

L.E.: ...și oamenii folosesc aceste specii de plante ca furaje. Dacă știam atunci, s-ar fi limpezit problema: să lei niște plante, să culegi niște plante. Chiar și eu am avut păsări. La trei am dat din planta cutare, la trei din planta cealaltă ș.a.m.d. În citeva săptămîni am limpezit treaba: văzînd care grup de animale au rămas în viață. Problema mi se pare destul de simplă. Neavînd condiții de laborator, de cercetare, nu puteam să fac mai mult și nici nu eram de meserie, ca pînă la urmă să găsec niște specii de plante cu care animalele bolnave au scăpat în 3 zile, s-au vindecat fantastic de repede.

— Dar erau bolnave?

L.E.: Da. Cu epidemia respectivă de care vă spunem. Bine, am avut eu mai multe păsări, am avut gospodărie în sat, deci puteam să fac această experiență.

— Și care a fost pasul următor?

L.E.: Pasul următor a pornit din deducția aceasta, că animalele acestea sînt afectate mai ales la ficat și la căile biliare. Atunci cînd tai un pui bolnav găsești niște deformări monstruoase, urite, degenerescențe la nivelul ficatului. Văzînd un astfel de ficat, el de obicei se aruncă — este scirbos, dezgustător. Eu am tras concluzia că ficatul în orice caz trebuie să fie afectat. Deci, dacă ficatul fusese afectat și apoi animalele au scăpat prin plantele acelea, înseamnă că, acțiunea este asupra ficatului și a căilor biliare. De toxicitate nu mai putea fi vorba. Mulți m-ar putea ataca: trebuia răsverificat și analizat. Dar sigur că acestea nu sînt totuși obiecțiuni valabile decît în cazul unor cercetări cu totul și cu totul aparte în privința scoaterii unui medicament, într-o fază înaintată de scoatere a unui preparat. Produsul care vindeca ficatul nu putea fi toxic, ficatul fiind organul care filtrează tot.

— Filtrează toxinele.

L.E.: Fînd organul principal de detoxifiere, ori am tîmăduit tocmai ficatul, deci tocmai organul care este cel mai repede nenorocit dacă e ceva toxic. Am încercat și la oameni. Prima a fost mama, care suferea de dischinezie biliară veche, care îi provoca crize. După aceea, prietenii, vecinii care s-au mai oferit. Mama a mai stat la țară cu mine 6-7 luni. Și a mai spus mama la vecini că nu mai are la ficat nimic, că „băiatul meu...” și atunci încet-încet au mai luat și alții.

— De la mama pînă la „Flacăra” cit a trecut?

L.E.: Ei bine, au trecut aproape 4 ani. — V-a făcut mult bine revista „Flacăra”, dar și mult rău, pentru că vă asaltează lumea.

L.E.: Eu nu am o sănătate prea bună și acesta este singurul motiv pentru care sînt uneori îngrijorat. Nu mi-a făcut rău revista „Flacăra”, pentru că în fond ce mi-a făcut? Lucrez mai mult decît ori cînd. Și ce dacă lucrez? Poate este mai bine pînă la urmă să lucrez mai mult. Acum nu spun aceasta din punct de vedere biologic, ci poate filosofic — poate este mai bine să muncești mai mult, cit poți... Dar sînt alte probleme care ar putea să devină rele, nu aceasta, nici-decum: primele telefoane le primesc la 5 dimineața și ultimele la 11-11,30 seara — o plăcere nu poți să spui că este, dar dacă totuși te bagi în munca aceasta și rezultatele sînt destule, merită!

— Ce boală aveți?

L.E.: O deficiență de coagulare a sîngelui, înpăscută. Procesul de coagulare avînd la bază 13 factori, mie imi lipsește factorul 8.

— Ce înseamnă factorul 8?

L.E.: Într-o anumită fază a procesului de coagulare intră în acțiune factorul 8, și acesta imi lipsește. Deci, ceea ce face ca coagularea să fie deficitară.

— Mă surprinde, doctore, că dv. nu v-ați ocupat, ca doctor, în primul rînd, de misterul și de rezolvarea acestei probleme, de echilibrarea acestei deficiențe.

L.E.: Este o boală ereditară.

— Și nu s-a găsit soluția pînă acum?

L.E.: Nu. Este vorba de procesul intim al eredității, de genă, de A.D.N. și A.R.N., de aceste chestiuni încă obscure. Nici nu vreau să mă bag și nici nu văd prea mari șanse. La ora actuală sînt societăți în lume care se ocupă de hemofilie.

— Boala de care a suferit marele poet german Rainer Maria Rilke.

L.E.: Și citeva personalități istorice, care au fost reținute și datorită acestei boli care are și foarte multe curiozități.

— Ce curiozități?

L.E.: Printre altele, deși n-au leac, sîngerările se pot opri prin sugestie și hipnoterapie, lucru care nu s-a putut explica. Hemofilia a început să fie considerată și ca una dintre bolile psihosomatice.

— Deci și cu caracteristici vegetative?

L.E.: Oarecum da.

— Dar este ceva pe lume care să scape forțelor hipnotice? Eu cred că nu există boli care să nu poată fi rezolvate prin acțiunea asupra gîndului, numai să aibă cine să exercite acțiunea. Voiam să spun că ideea la care mă refeream e: toate mijloacele omenirii folosite pentru sănătatea oamenilor... Deci dv. nu aveți voie să faceți nici o operație?

L.E.: Nici măcar o simplă extracție dentară. Adică se pot face niște intervenții, dar numai cu pregătire minuțioasă. Ce înseamnă aceasta? Sînt mai multe feluri de hemofilie, mai ales 3 principale

— A, B, C. Eu am, din păcate, cea mai gravă — de tip A, adică mie imi lipsește factorul 8.

— Ce înseamnă factorul 8?

L.E.: În esență, niște structuri proteice care, în ultimă instanță, au rol catalitic în producerea coagulării.

— Fratele dv. a fost farmacist? Citiți și aveți?

L.E.: 42 de ani.

— A murit de curînd?

L.E.: Da. Avînd această hemofilie de tip A, factorul 8 are timpul de înjumătățire mai puțin de 24 de ore. Avînd această lipsă, dacă suferi un accident sau mi se face o intervenție chirurgicală mai mică sau mai mare, trebuie să primesc substanța prin plasmă, dar pentru că timpul de înjumătățire este foarte scurt, trebuie să primesc plasmă proaspătă, deci trebuie donatori mulți și sînge recoltat și transfuzat proaspăt. La bolnavi cu hemofilia de tip B factorul 8 este factorul 9, cu timpul de înjumătățire mult mai lung — se poate primi și sînge conservat, este o situație mult mai bună.

— Doctore, știți de ce insist? Știu că fratele dv. a murit de curînd din cauza bolii acesteia...

L.E.: El nici nu a avut grijă de el, nici în măsura în care se putea ca un hemofilic să trăiască mai mult. Se pare că a făcut o hemoragie internă și, trăind într-un mic oraș de provincie, pînă a ajuns într-un loc corespunzător, deja a pierdut prea mult sînge.

— Reîntînd deci acestea toate, două lucruri aș vrea, totuși, să precizez. Întii, eu am impresia că, totuși, undeva în România (de ce nu?) se va fi găsit un medic tînar care, la ora de față, să se ocupă de descoperirea soluției împotriva hemofiliei, cum v-ați ocupat dv. de descoperirea soluției pentru bolile hepato-biliare. Al doilea lucru: măcar ca bolnavii să sînt, dacă nu ca medic ce sînt, cu descoperiri semnificative, poate ar fi fost normal ca, la Oradea, să primiiți din partea Direcției sanitare județene sprijinul elementar solicitat pentru ca, în condițiile de muncă istovitoare în care trăiți, să nu fiți pe drumuri între Alesd și Oradea. Este eu atît mai surprinzător faptul că în primul rînd cei din sănătate nu au arătat o cit de minimă curiozitate, care ar fi trebuit să-l aducă în fața a ceea ce ați făcut și să cerceteze: este adevărat? Viața oamenilor este profund legată de nevoia de nou pe care a exprimat-o atît de plastic, încă acum aproape 18 ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE”. Și în 1972, la Conferința Națională a partidului și de altfel în toate documentele de partid s-a vorbit despre gîndirea novatoare, îndrăzneală în toate domeniile ca singura capabilă să aducă România la ritmul și la nivelul de dezvoltare de care are nevoie. Ei, pe fondul acesta generic, revista noastră nu s-a sfiit s-o ia mereu de la început, cu fiecare caz care ni s-a părut fîrlit. Eu știu că este greu pentru unii oameni, din domeniul medical, să accepte că, de vren ce ei, în institute foarte puternice și serioase și cu dotări deosebite, cu dotări mari, cu plan de cercetare, să accepte ca un Elthes oarecare, într-un Virciorog oarecare, să întoarcă atenția lumii spre o treabă simplă și la îndemîna noastră. Este greu. Este greu, trebuie să-l înțelegem și pe cei care nu vă acceptă și nici nu vă ajută. Dar mai importantă decît ei sînt bolnavii, și mai importantă decît toate este obligația noastră de-a milita pentru adevăr. Sigur că nu ne vom hazarda să spunem că: „gata, cercetările sînt încheiate în domeniul acesta, calea spre fericire trece obligatoriu prin Virciorog”. Vom spune doar atît ce am spus întotdeauna: este absolut normal ca, în limitele atribuțiilor fiecăruia, cu dorința de-a afla adevărul și nu de a-l mistifica, printr-o analiză grabnică pe care o impune dezvoltarea (și pe care o impune competiția cu alții care, poate, prin căi perverse, prin mijloace mai rapide, să folosească descoperirea dv.) să se ajungă la concluzii științifice firești: ce este lucrul pe care îl faceți, cit contribuie el la rezolvarea ecuației hepato-biliare și să trecem neapărat, în cazul în care se confirmă cele pe care le susțin sute și sute de bolnavi vindecați de dv., să se treacă la testarea medicamentului în condiții de maximă probitate științifică pentru ca — așa cum s-a făcut și cu alte medicamente — să mă avem o contribuție originală românească de valoare la farmacopecta lumii. Etapele acestea trebuie să fie foarte repede și foarte onest parcurse.

Noi am mai avut o experiență — cu marile descoperitori care este Vasile Boici. Cînd ne-am dus prima oară la Ministerul Sănătății, la Comisia medicamentului, la forurile din imediata apropiere a acestor instituții, se uitau atît de batjocoritori și atît de, cum să vă spun, de disprețuitori la noi încît îți venea să fii cal și să-l rogi pe stăpînul tău să te vindece cu spin — substanța medicamentului „Boicil”. Nici pînă azi cei care s-au înverșunat împotriva medicului Vasile Boici nu s-au înverșunat să-și ceară seuze, ba eu cred că unii dintre ei folosesc azi „Boicilul” care e acum medicament de largă răspîndire și nu se găsește în farmacii, nu se poate produce pe măsura nevoilor. Și totul a plecat de la o întîlnire pe care am avut-o cu Vasile Boici în 1972. Bineînțeles că mi se spunea, cum probabil se spune și despre dv.

SUPUNEM ATENȚIEI

— nu probabil, sigur: „nu, domnule, cum să fie realizat un medicament făcut din plante? E o enormitate. Adică americanii, rușii, francezii, englezii n-au descoperit și descoperim noi?” Uite, eu cred în continuare că putem și noi.

L.E.: Nemaipomenită această concepție. Ceva ce seamănă cu trădarea. Poate nu-și dau seama cei care vin cu aceste obstrucții.

— În orice caz, este vorba de instrăinarea — într-un fel sau altul — a interesului național. Nu mai vorbesc că lumea întreagă ar fi interesată în rezolvarea unor probleme atât de acute.

Aici vă fac eu cunoștință cu o cercetare a lui Valeriu Popa — inginer cu proprietăți bioenergetice deosebite. Din cercetările lui și din cercetările unor medici care se ocupă de medicina tradițională s-a constatat că toate bolile au la origine, acum sau în trecut îndepărtat, o boală de nutriție. Valeriu Popa are o teorie extrem de interesantă despre schimbarea inimii, despre operațiile pe inimă, despre grefa cardiacă. El spune așa: este o eroare inginerescă să schimbi pompa și să nu schimbi uleiul pentru că în mod fatal — zice el — schimbarea doar a pompei, și nu și a uleiului, va duce la aceeași erodare. El zice: singura soluție este schimbarea și a calității uleiului, deci purificarea singelui. Deci, este imposibil ca, în cazul unei constipații cronice, să nu se răsrîngă în starea generală a omului respectiv. Chiar și unele boli care par de inimă sint, de fapt, boli de nutriție într-un sens mai larg, care se răsrîngă asupra inimii.

L.E.: Sint relații foarte complexe. Vorbind de tubul digestiv includem obligatoriu și anexele lui — ficatul și pancreasul.

— Cite ore se fac la facultate de boli de nutriție?

L.E.: Foarte puține.
— Este o luptă, adesea, cu efectele și nu cu cauzele.

L.E.: Și pe scară mondială.
— Cu excepția medicinelor asiatice — indiană, chineză, japoneză, care se preocupă alt fel de om.

L.E.: Ei au și o altă abordare, nu numai prin biochimismul detașat al școlilor de la noi sau din școlile apusene. Probabil mai mult prin medicina naturistă — ca străvechea yoga, acupunctura, presopunctură etc. Deci, cu mai puține insistențe asupra unui biochimism oarecum „localicist”.

— Dar nici nu-i obligatoriu să fie această cauza principală.

L.E.: Exact. Va trebui să se apropie, chiar să se unească cele două căi.

— Noi pleדם pentru o medicină integrală și integratoare, deschisă mereu spre ceea ce poate experiența umană să aducă nou.

L.E.: Intotdeauna, când și pe plan istoric și filosofic au existat două curente opuse, a fost dezavantajoasă situația fanatică într-un anumit curent, aceasta presupunând din capul locului îndepărtarea de întreg, de adevăr. M-am referit la problemele materialismului și idealismului, unde probabil că, acei care cunosc mai bine problema, vor găsi foarte multe legături pentru că se poate ajunge și acolo la o integrare bună. Probabil că apropierea medicinelor din tradiția popoarelor asiatice, a popoarelor orientale, de medicina țărilor europene bazată pe studiul biochimiei, fiziologiei, prin intrarea în microuniversul acestor științe, folosindu-se și de experiența orientailor, cred că ar fi cel mai util lucru și pentru realizarea dezeratului integrării despre care vorbiți dv. Cred că ar fi cea mai bună cale. Aceasta presupune foarte multe lucruri. Yoghinul, de exemplu, poate ajunge la impunerea voluntară a unui ritm al respirației, la o evasidrijară a unor funcții vitale de bază. Tocmai a găsi explicația biochimică, fiziologică, intimă după modelul nostru european ar însemna găsirea acelor legături despre care am vorbit. Ar trebui să se trezească și medicina aceasta.

— Doctore Elthes, care este situația dv. acum? Ce s-a făcut? V-a ajutat cineva? S-a interesat cineva de dv.? Ce trebuie făcut?

L.E.: Noi am luat în tratament și avem la ora actuală între 800—900 de oameni. Acest număr este și mic și mare, depinde cum îl luăm. Eu zic că este mare pentru că prizele de tratament, respectiv cantitățile de preparat pe care le putem oferi sint destul de mici, pe considerentul că, totuși, cu cât preparatul este mai proaspăt cu atât este mai eficient, ceea ce înseamnă că bolnavul să revină la 2—3 săptămâni pentru o altă doză, ceea ce înseamnă că acest număr de 800—900 este mare, față de condițiile noastre de lucru.

— Care sint bolile pe care le tratați la ora de față? Are un nume infuzia aceasta?

L.E.: N-am dat nici un nume.

— Ea este unică? Și atunci doar porțiunile diferă?

L.E.: Da, speciile de plante sint aceleași, în concentrații diferite. În lotul nostru de bolnavi tratăm bolile căilor biliare, în primul rând dischineziile, însemnând o dinamică perturbată a mișcărilor căilor biliare. Cinetica care asigură ajungerea bilei în duoden. Deci, tratăm dischineziile. În categoria aceasta sint mai multe feluri de bolnavi: cei care au căile biliare lenese, cu mișcări mai reduse, mai încete, cu tonus scăzut, sau invers, dischinezii hipertone — mișcarea prea rapidă, reacții prea bruște. Mai tratăm colecistite, deci inflamațiile acute și cronice ale vezicii biliare. O altă categorie de afecțiuni de care ne ocupăm este reprezentată de hepatopatiile cronice.

— Aici sint eu curios.

L.E.: Hepatitele acute virale, care și ele s-ar protea la tratamentul nostru — inter-nate în mod obligatoriu — după externare însă multe ajung la noi. Aceasta este perioada aceea a regimului strict

prevăzut care trebuie respectat (6 luni — un an), majoritatea bolnavilor avind analize alterate și o stare destul de precară. Deci, începind de la aceste stări, trecind la hepatite cronice, tratamentul nostru vizează, practic, mai toate îmbolnăvirile cronice ale ficatului. Inclusiv cirozele hepatice.

— Aveți rezolvări în acest domeniu?

L.E.: Trebuie să recunoșc că și astăzi, după ani de zile de la primul caz, nu ne vine uneori a crede ochilor (mie și soției), cu care lucrăm împreună, cum se știe) cind vedem niște rezultate de laborator îmbunătățite chiar și în cazurile de ciroză. Aceste boli au fost și sint considerate absolut incurabile pe plan mondial de toți medicii și de toate somitățile medicale. Omul care a contractat o hepatită cronică sau ciroză este practic condamnat. Singurele posibilități de-a mai prelungi viața bolnavului erau un regim alimentar și un regim de odihnă stricte, dar preparate medicamentoase cu pretenții de tămăduire în realitate nu există, nicăieri.

— Nu cumva vă vor sări în cap mulți pentru fraza aceasta?

L.E.: S-ar putea întâmpla, dar aceasta este realitatea. Doar, știu toți colegii, nu avem de ce să ne ascundem după deget. Se cunosc preparate fanteziste, pe care le importăm sau le importăm cu mari eforturi valutare — Legalon sau Catergen etc. — care au un preț extraordinar de mare și care, practic, după cum știu eu, au mai degrabă efecte negative decit pozitive. Ar trebui să recunoșcă la o adică și colegii că nu există în realitate vreun medicament apreciabil, eficace în bolile de ficat.

— În bolile grave de ficat.

L.E.: Nu, pentru că ajungind la căi biliare și la ficat, indiferent de gravitate, nu există pe plan mondial nici un preparat cu eficacitate notabilă, adică „am luat și mă simt bine”. Toate acele medicamente nu sint decit niște iluzii și sint doar ocazii de-a cheltui bani — atît banii statului dacă este vorba de import, cit și banii cetățeanului, dacă are posibilitatea de-a le procura din străinătate. Ei bine, aș vrea să spun că în terapeutică ficatului pe plan mondial există o totală nepuțință, mie acest cuvint mi se pare cel mai potrivit. Și totuși, era să uit de o singură excepție: „TROFOPARUL” eminenței doctorite Timar, tot de la noi... avind multe efecte benefice.

— Rezultatele dv. pot fi văzute? Să presupunem că se înființează o comisie care să cerceteze cazurile dv.

L.E.: Comisia respectivă ar avea posibilitatea să stea de vorbă cu bolnavii care vin zilnic. În al doilea rind, ar avea posibilitatea să consulte niște documente, niște buletine de analiză făcute eșalonat, în mai multe rinduri, de la începerea tratamentului acestor bolnavi și pînă la ameliorare, respectiv însănătoșire, unde s-ar zice nezu pe alb, prin îmbunătățirea rezultatelor.

— Și, în al treilea rind, v-ar putea da niște cazuri spre rezolvare.

L.E.: Da, ar putea.

— Ce anume ar putea împiedica obiceiul trecerea la această etapă?

L.E.: Sigur că există un statut, o reglementare a unui medicament nou, care prevede niște criterii. Acest drum ce trebuie parcurs, respectiv aceste prevederi ale medicamentului nou trebuie respectate, pentru că altfel nu putem avea pretenția de-a lucra științific și este sigur că nu putem avea certitudinea eficacității și a valorii medicamentului. De aceea sint absolut de acord ca aceste prevederi să fie respectate, numai că aici apar uneori niște factori și niște persoane care nu-și pun la suflet problema sau poate că în mod intenționat încetinesc mersul. În felul acesta, în loc să ajungă un medicament într-un interval de 2—3 ani, cum știm cu toții, trec 7—8—10 ani sau în multe cazuri este oprit tot procedul. Bineînțeles că, în cazul nostru, gindesc că ar fi cel mai drept să se formeze o comisie, cum ați spus și dv., care să aibă rolul și scopul de verificare în primul rind a afirmațiilor unui om și să se convingă, să folosească toate mijloacele de verificare a documentelor mele; ei nu ar putea să rămînă indiferenți. Nici măcar faza de-a lua declarații de la acești bolnavi de boli grave de ficat nu mai poți să susții că este subiectivă cind omul declară că nu are durerile acelea groaznice, cind nu mai obosește după 100 de metri de mers și acum face 2—3 kilometri. Acestea nu sint autosugestii. Cu atît mai puțin ar putea să pună la îndoială niște analize complet modificate în bine. Cu atît mai puțin poți pune la îndoială un cirotic cu burta plină de lichid ascitic și apoi vei constata că nu mai are acest lucru — fapt unic și nedescris în istoria medicinelor, unde se spune: de la apariția lichidului ascitic, bolnavul mai are de trăit maximum doi ani. Cum să dispară atunci lichidul? Iar noi avem multe cazuri în care a dispărut, adică o întoarcere de 180 de grade, o întoarcere necunoscută pînă acum în medicină a bolii spre însănătoșire. Nici eu încă n-am reușit să cred...

— Dv. însivă?

L.E.: Da, pentru că este o „minune”.

— Sint și colegi care vă susțin?

L.E.: Numai cei care au văzut.

— Cine?

L.E.: Unii colegi din Oradea. Fiind așa de sollicitați — nu numai noi — și unii neavind ce face, ne-au rugat să luăm pe cutare, pe cutare. Acei colegi pe parcurs au și urmărit problema. Aceștia vād și cred, dar sint prea puțini, mai ales cu niște posibilități mai reduse de a-și impune punctul de vedere. Însă așa ceva, acele chestiuni la care asistăm zilnic — de ameliorare, de revenire a bolnavilor sint absolut necunoscute în literatura medicală. Deci, repet, eu într-un fel nu mă mir de anunții colegi. Poate nici eu n-aș

crede. Bine-bine, nu cred, numai că eu dacă n-aș crede, m-aș duce să mă conving.

— De cind a apărut primul articol despre dv.?

L.E.: De 5 luni a apărut.

— Și nimeni nu v-a întrebat nimic: „Omule, ești un nebun sau ești un om normal?” Stadiul cercetărilor cu privire la medicamentul produs de doctorul Elthes este același ca și la început?

L.E.: Exact. Bineînțeles, cu excepția faptului că am depus cererea pentru brevet la O.S.I.M. și ei au înaintat-o mai departe, la Institutul de cercetări chimico-farmacaceutice. Deci se lucrează la nivel central.

— Acolo ați găsit similitudine?

L.E.: Eu zic că primele semne sint pozitive. Așa cred și sper și se pare că totuși această instituție este o instituție serioasă, avind mulți cercetători de mare calitate, care probabil nu vor trece indiferenți pe lingă un lucru ieșit din comun. Am totuși încredere în această instituție, și poate sint, pînă la ora actuală, printre puținele elemente de consolare — O.S.I.M. și Institutul de cercetări chimico-farmacaceutice.

— Care ar fi visul dv. despre acest medicament?

L.E.: Poate vă surprinde ceea ce vă spun și poate nu credeți. N-am cum să vă fac să credeți. Pe mine nu m-ar interesa și nu m-ar afecta dacă de azi pe mîine aș fi destituit din postura descoperitorului, dacă aș fi furat. Dar nu este totuna de cine. Dacă aș fi destituit de un coleg din țară, pe mine nu m-ar afecta aproape deloc. Este o chestiune de vanitate. Eu nu sint un cercetător în sensul propriu-zis al cuvintului. Nu-mi revendic niște lucrări. Eu nu sint un om ieșit din comun. Dacă mi-am dat seama că problema aceasta poate să aducă niște foloase mari țării mele, România, să fie aduse de alt coleg de la noi din țară și n-am să mă supăr, să umblu de la unul la altul cu reproșuri, cu reclamații că m-a furat — dacă aș fi deposedat de un concetățean.

— Totul este ca această descoperire să fie în posesia României.

L.E.: Dacă ar scăpa, m-ar supăra cel mai mult. Nu trece o zi să nu vorbesc împreună cu soția mea despre această neplăcută eventualitate. Este posibil, și din păcate, aspectul care imi dă motiv de mare îngrijorare. Este imposibil ca unii dintre bolnavii noștri să nu aibă niște rude în străinătate, și astfel — prin corespondență sau vizite reciproce — să se afle că aici unii s-au vindecat, iar lumea știe că bolile de ficat n-au leac, măcar în conștiința unor medici din străinătate — și de acolo nu mai este decit un pas la cel mai rău. Deci, nu există zi în care să nu revenim la acest mare pericol, tocmai din cauza a ceea ce am spus: cel puțin la ora actuală se pare că sintem în posesia unui lucru unic, unei premiere mondiale absolute. Dacă ați vedea dv. — și știți mai bine ce înseamnă a primi multe scrisori dar noi nu sintem o instituție, ci casă „particulară”, aceeași proporție de sollicitări ar fi și din străinătate, aceeași avalanșă de sollicitări ar fi spre România — și consecințele sint lesne de înțeles. Pentru asemenea boli incurabile, un milionar din nu știu ce țară, care a încercat toate metodele și s-a convins că nu are nici o scăpare, ar da orice și sint foarte mulți oameni care au o stare materială mult ieșită din comun față de noțiunea de bunăstare cunoscută de noi. Deci, sigur că trebuie o bună gospodărire cu acel medicament de viitor pe care să facem tot posibilul să-l producem, o cit mai bună publicitate și în străinătate.

— Precizez că doctorul Elthes vorbește despre publicitatea medicamentului și nu a sa.

L.E.: Este o treabă care ar aduce beneficii inimaginabile pentru că, ginditi-vă la incidența extraordinară a acestor boli — unul din 4, sau unul din 3. Arătați-mi și mie o familie în care să nu fie măcar un bolnav — ori soțul, ori soția, un cumnat. Eu n-am cunoscut pînă acum nici ca medic, nici ca om nici o familie care să nu aibă asemenea cazuri. Totuși aș vrea să rămînem cu ideea care mi se pare cea mai importantă pe lingă aspectul științific al problemei — această fascinație determinată de recunoașterea că există tămăduire în bolile de ficat. Dar totodată să nu scăpăm ideea importantă cu consecințele economice. Eu susțin acest lucru și de ce să nu mă angajez că oricind pot să fiu luat la răspundere ulterior. Oricind eu stau la dispoziția oricui în ideea să nu pierdem, să realizăm totul.

— De unde vă vine această emoționantă dorință de-a trece în contul României o descoperire a dv., chiar cu renunțarea la vanitatea personală?

L.E.: Ar fi foarte greu și ar fi poate și inutil ca să intru în amănunte. Și mai mult, aș putea să răspund prin mai multe locuri comune, dar acestea au fost trăite de mine.

— Este grozav ce spuneți.

L.E.: Este o totul altceva să trăiești niște locuri comune, este extraordinar de frumos.

— Mai mult decit „te iubesc” sau „te urăsc” omul nu poate spune, dar cind încerci cu realitate asta...

L.E.: Ești de acum la vîrsta aceasta, partea absolut integrată în țara aceasta, în biologia, în natura, în geografia, în riul, în ramul, în tot ce există. Deja nu mai poți să te rupi de aici, nu mai poți să nu îți cont de aceasta și, în al doilea rind, eu intotdeauna am fost convins, și în familia mea propriu-zisă acum, nouă, nevasta mea este de naționalitate română, moldovenească, bucovinească — pentru mine niciodată nu a existat nici un fel de prejudecată. Am terminat liceul în limba

română. Eu sint într-adevăr convins că toți cei care trăiesc aici nu pot să pună niște întrebări ca „știu eu, în ce limbă vorbești?” — este țara noastră, pămîntul, aerul și tot ce există aici. Și atunci cum să nu te lupți ca să aibă acest popor toate consecințele pozitive ale unei munci, ale unei descoperiri, ale unei schipiri, chiar și ale unei întimplări, pentru că eu repet că a fost o întimplare. Se putea să nu fi fost repartizat la Virciogor. De ce să ajungă alții? N-au americanii destul? N-au alte popoare destul? De ce nu noi? Totuși există această nedreptate, noțiunea acestei nedreptăți a popoarelor mai mici. Există ceva foarte dureros. Dacă există o posibilitate de-a face o excepție, se poate să nu facem tot posibilul? Trebuie să facem totul pentru concetățeni, pentru România.

— Este admirabil ceea ce spuneți. Este o lecție de patriotism și modestie pe care o subliniem. Cum vi s-a părut intervenția revistei „Flacăra” în favoarea dv.? Vă așteptați la ea? V-ați așteptat să interveni o revistă care nici nu vă cunoștea? Eu v-am cunoscut abia în urmă de o lună la Oradea. Dar a intervenit pentru dv. o revistă care s-a ocupat intii de rezultatele muncii dv.

L.E.: Eu nici nu mi-am pus problema că nu voi fi ajutat. Poate că puteam să nu se fi ajuns la decepții în privința sprijinului, dar eu atunci nici nu m-am gindit.

— Cum ați făcut, ne-ați scris?

L.E.: Am venit într-o zi la București, la Ministerul Sănătății. Nu oficial. Am vorbit cu cineva de acolo care ocupă un post destul de mare de răspundere. Ba mai mult, am depus un memoriu, și cind am fost în audiență și am expus problema, pur și simplu și-a bătut joc de mine.

— Ce a zis?

L.E.: Cam așa ceva: „domnule, ce umbli dumneata cu niște lucruri din astea? Pune mina pe carte și mai vezi și mai documentează-te. Problema aceasta au mai încercat-o mulți. În loc să muncești unde ești și, pe de altă parte, n-ai decit să lucrezi în timpul duminale liber, te interesează, uite cu ce pierzi vremea”. Cum să lucrez? În ce condiții? Deci, după ce în repelate rinduri m-am gindit că nu o să reușesc, că totuși va trebui să încerc, s-a umplut paharul și m-am dus în București, acasă la niște cunoștințe, am ridicat receptorul, am cerut Flacăra la telefon și a răspuns Liviu Timbus, moment decisiv. „Da, poftiți, vă așteptăm”, după ce fusesem umilit de atîția. Aceasta este o problemă extrem de complexă, cum să spun eu?

— Buna-credință, candoarea, părerea că omul poate descoperi soluția salvatoare pentru ei — toate acestea lipsese de prea multe ori.

L.E.: Le lipsește ceva esențial, și o doză minimă de logică. Eu sint dispus să cred și cele mai mari absurdități, dar intii să le pot cerceta.

— Ați ridicat receptorul.

L.E.: „Flacăra”? „Flacăra”. Sint doctorul cutare de la Oradea și aș avea de comunicat un lucru care cred că vă interesează. — Eu sint Liviu Timbus. Și ne-am intîlnit în aceeași zi. Nu este nemaipomenit?

— O redacție ca o stație de salvare a spiritului innoitor. Să știți, doctore, că acesta este lucrul cel mai frumos care se poate spune despre revista noastră, acela că prin redactorii ei, prin redacția ei, ea a fost permanent de gardă la așărarea valorilor. Am spus undeva și mi-aș permite să repet acum: cind va fi să mor, să mi se scrie pe cruce: ei și-a iubit țara apărindu-i valorile. Sint profund emoționat în legătură cu reacția colegului meu Liviu Timbus, cu faptul că ați spus la telefon: „Bună ziua, „Flacăra”? „Flacăra”. Sint doctorul Ladislav Elthes și am ceva de comunicat. Da, sint Liviu Timbus, redactor la „Flacăra” și vă așteptăm”. Asta cred eu că trebuie să fie privirea permanent proaspătă a celui care și-a asumat un rol public: să aibă obrazul de-a cerceta inainte de-a zice da sau nu.

L.E.: Această discordanță strigătoare între cum am fost tratat în două instituții la interval de numai o jumătate de oră, parcă mă scoate din mormînt. Ne trezim cu o trăire reală, chiar dacă această trăire la ora actuală m-a făcut să nu am nici zi, nici noapte.

— Stimaiți cititori — căutătorii al noului, „Flacăra” vă adresează în continuare eu speranță, cu încănășinare, cu iubire, cu fraternitate aceste cuvinte: Poftiți la noi pentru a încerca împreună, în măsura puterilor fiecăruia, să concretizăm marea idee dominantă a anilor noștri: să gindim eu capetele noastre. De multe ori vom greși, de multe ori vom esua, dar o singură victorie a spiritului uman asupra inerției, rutinei, camelonismului, a lipsei de conștiință, imburghezirii, o singură victorie a bine-lui asupra răului ajunge pentru ea să plătească toate eventualele eșecuri.

Doctore Elthes, vă urmăim împlinirea a ceea ce visați și ați început să întăpuiți. Supunem situația Elthes atenției celor în drept pentru a o cerceta profund și grabnic în beneficiul general. Așteptăm.

Adevărul e pretutindeni dar nu-l recunoaște
decît acela care-l caută

Nicolae Iorga

● Ce spun cei 4 martori? ● Piinea fără sare în impas ●

Timpul unui parcurs
și câteva consecințe
nedorite

La întreprinderea de materiale de construcții Oradea se anunțase o vizită a factorilor de resort, la nivel de minister și centrală. Era în ziua de 23 februarie 1981. Respectiva vizită a avut loc în intervalul după-amiezii și a durat pînă la ora 20,10. Nu întîmpător trebuie să fixăm cu rigurozitate matematică limitele în timp ale vizitei. În acest interval avea să se întîmple un incident nedorit în afara întreprinderii, dar în respectivul incident aveau să fie implicați 4 lucrători ai întreprinderii orădene. Este vorba despre Dumitru Silaghi, macaragist, Teodor Sime, șef de echipă, Gheorghe Deac, betonist, și Florian Copil, operator. În seara zilei de 23 februarie 1981 „în jurul orei 20”, Dumitru Silaghi avea să fie bătut măr în fața Complexului comercial din Cartierul Rogerius, strada 6 Martie. Bătaie zdravănă, necesitind 55 de zile de spitalizare. În chiar timpul spitalizării sale, Dumitru Silaghi susține că autorii pretinsei agresiuni nu ar fi fost alții decît cei trei colegi ai săi de muncă amintiți de noi mai sus. Urmarea: 3 ani închisoare pentru Sime, Deac și Copil, 53.775 lei despăgubiri civile globale. În plus, suma de 1.700 lei despăgubiri lunare „începînd cu 1 Decembrie 1982 și pînă la însănătoșirea părții civile”. Deși pedeapsa cu închisoarea a fost în întregime amnistiată, cei trei muncitori orădeni scoși de instanță drept vinovați, continuă să-și caute dreptatea, afirmînd că nu ei sînt vinovații și că nu aveau cum să fie vinovații, întrucît la data și la orele după-amiezii se aflau în întreprindere, unde se desfășura mai sus-amintita vizită a factorilor de resort.

Trei momente esențiale sînt de urmărit în desfășurarea acestei întîmplări.

Primul este legat de ceea ce s-a întîmplat înainte de încăierare. În acea zi de februarie, în jurul orei 16,30—17 s-a constatat că muncitorul macaragiu Dumitru Silaghi era în stare de ebrietate. Șeful de echipă, Teodor Sime, pentru a preîntîmpina probabil un accident, i-a cerut lui Silaghi: „Coboară de pe macara!”. Instanța sesizează acest moment și în sentința penală nr. 1931, din 24 decembrie 1982, se menționează: „între acesta (Sime) și partea vătămată (Silaghi) au avut loc unele discuții neprincipiale, ocazie cu care partea vătămată l-a insultat pe inculpatul Sime Teodor”. În opinia instanței pretinse agresiune ar fi avut loc datorită insultelor aduse de Silaghi lui Sime, iar acesta din urmă ar fi căutat prilejul de răzbunare! Consultînd declarațiile din dosarul penal nr. 160 din 1983 n-am putut desprinde nici pe departe aceste concluzii. Ba, dimpotrivă, martorul Petru Sav, care a fost de față cînd macaragiul Silaghi a fost trimis acasă de către inginerul Gheorghe Matei, șeful de secție (iar nu de către Sime Teodor), declară că nu a auzit ca vreunul să injure cu acel prilej. De asemenea, Acs Sandor, un alt martor ocular, nu declară nici atunci și nici mai tîrziu că între cei doi ar fi existat discuții neprincipiale și cu atât mai puțin, julsute. Inginerul Matei discutase preț de 15 minute cu Silaghi și-l convinsese în cele din urmă să plece acasă. Discuții care au avut loc pe un ton potolit. De față a fost și inginerul de schimb, Ioan Cubic, care, deși solicitat să fie și el audiat, nu a fost. De altminteri, Dumitru Silaghi recunoaște că a fost trimis acasă de către inginerul Matei și nu pretinde nicăieri că l-ar fi insultat pe

Sime și că din acest motiv a fost bătut de către cei trei implicati, în acest caz delicat.

Într-un prim moment al cercetării penale s-au căutat și surprinzător s-au găsit și alte motive. Alte motive ale pretinsei bătaii, căci, trebuia să fi fost el unul, pînă la urmă? La dosar regăsim plîngerile lui Silaghi și ale soției acestuia. În plîngerea din 18 martie 1982 pretinde că Sime ar manifesta „ostilitate” față de el, pentru că „se teme că voi fi numit șef de echipă în locul lui”. Lenuta Silaghi, soția celui bătut, susține că soțul său avea „salar în rogie, pe cînd ei lucrau în acord global”. (?) În urma confruntărilor din 24 iunie 1982 Silaghi se arată ceva mai hotărît: „Sînt în dușmănie cu el (cu Sime — n.n.) din februarie 1981, întrucît, cu ocazia redistribuirii de personal de la IMC Oradea, Sime Teodor ținînd locul maistrului, a trecut-o pe soția mea pe tabelul cu personalul care a fost redistribuit, în urma cărui fapt soția mea a fost trecută din postul de macaragiu la muncitoare necalificată”. Acest „of” al lui Silaghi l-a dedus și inginerul Matei, care a promis că lucrurile se vor reglementa, convingîndu-l cu greutate în respectiva împrejurare să plece de data aceea acasă! Iată că, pînă la urmă și aceste așa-zicîndu-le alte motive se dovedesc a fi neadevărate. Simplele bănuiele nu pot ține, în nici un caz, loc de probe. Silaghi a fost trimis de către inginerul Matei acasă și dus a fost, deoarece între orele 17 și 20 nimeni nu pretinde că l-ar fi văzut acolo sau foșindu-se pe la poartă ori în vestiarul întreprinderii, așa cum susține.

De fapt, acesta este cel de-al doilea timp al desfășurării faptelor. În prima declarație Silaghi susține că ar fi dormit în vestiar „pînă la ora 20”. În declarația de la fila 13 din dosar susține că ar fi luat autobuzul din fața întreprinderii la ora 20,05. Văzînd probabil că o asemenea versiune nu poate justifica în nici un chip prezența sa și mai cu seamă a celor trei implicați în bătaie, susține în fața instanței că ar fi plecat după ora 19. Bătaia a avut loc lângă blocul turn D1, în preajma Complexului comercial din 6 Martie, cam la 3 km distanță de întreprindere. De altminteri, într-o atare împrejurare este greu de crezut că cineva i-ar fi permis lui Silaghi să doarmă în vestiar ori într-un alt colț. La urma urmei, nimeni nu declară nici în scris și nici verbal că l-ar fi văzut pe Silaghi în acest interval lung de peste trei ore! Paradoxal și incredibil este că nici Silaghi însuși nu poate numi fie și un singur om care să-l fi văzut în acest interval de timp în discuție. Nimeni nu declară nici faptul că l-ar fi văzut în autobuzul care transporta muncitorii de la unitatea orădeană spre centrul și cartierele urbei. Așadar, cele susținute de Silaghi sînt nu numai contradictorii, dar par a avea și un anumit caracter interesat.

Să redăm și cel de-al treilea și cel din urmă timp al acestui parcurs, soldat așa cum vedem că s-a soldat, dar atrăgînd consecințe atât de nedorite. Mărturia care a cîntărit cel mai mult în instanță a fost aceea a lui Eugenia Cirmaciuc, care l-ar fi văzut pe Silaghi în magazinul alimentar din str. 6 Martie, în jurul orei 18,30—19. Toată motivația instanței sau, în orice caz o parte însemnată din ea, se bazează pe declarația acestei martore, întrucît ea susține că l-ar fi văzut la raionul de băuturi pe Silaghi împreună cu Sime, pe care l-a recunoscut în fața instanței. Să abordăm momentul cu toată atenția. În primul rînd, instanța trece cu vederea ORA cînd au fost văzuți cei doi!? Este interesant apoi de văzut de ce această martoră nu a fost audiată în fața de urmărire penală??? Eugenia C. susține că ar fi povestit soției lui Silaghi încă în martie 1981 respectiva împrejurare, iar aceasta ar fi spus: „așa arată inculpatul Sime”. În declarația sa martora adăugase că Sime purta „haină pepit” și „șapcă cu cozoroc”. Iar este interesant de văzut că

Omul — interioare de conștiință

Astrid

Cu toate că i-a plăcut ciocolata pe care i-am oferit-o, Astrid se teme de mine și ajunge în pragul lacrimilor cînd tatăl ei, Ilie Valentin, poet și gestionar, îi propune să mai rămînă cîteva clipe în biroul meu.

În biroul meu din Casa Școlii, Astrid a venit ca să-mi vorbească de tatăl ei care, pe 20 mai, dacă cererea de grațiere nu va fi rezolvată, urmează să se reîntoarcă „în spital” și acum, constatîndu-i nerăbdarea de a pleca cu orice preț, mă întreb ce forțe lucrează în subconștientul ei întru nașterea sentimentului de frică?

La 9 ani, Astrid știe ce înseamnă „în spital” dar s-a prefăcut că nu are habar și numai acum, cînd din cauza unui recurs aspru, tatăl ei s-ar putea reîntoarce „acolo”, nu mai are nimic de pierdut.

Astrid era în clasa întâi cînd s-a trezit singură în apartamentul lor din Constanța, părăsită mai întîi de tatăl ei (internat „în spital”) și apoi de mama ei, decedată într-un accident, tradus de vecinii ei, nelămurit și scurt, sinucidere.

Își aduce aminte de o seară de iarnă, se întunecase, și ea, cu vioara sub braț, furturii lacrimilor îi zăbreleau vederea, se prapănise în dreptul unei vitrine a cărei lumină o apăra de singurătate și de bunicii care, cînd n-o păraseau lăsdînd-o să adoarmă singură într-o lume de umbre și fantasmă, se încăierau pînă ce ea trecea în lumea viselor continuînd să deslușească vag bușturile unuia sau altuia...

— Cum, Astrid, se impacientează acum tatăl, nici nenea Cristache nu vrei să rămîi? — Nu! — Nici la nenea Francisc Munteanu? — Nu! — Și cine o să-ți facă tie de mincare dacă eu mă întorc „în spital”? — Eu, singură! — Și cine o să-ți spele? — Eu, singură... — Și dacă se întîmplă, doamne fereste, ceva? — O să mor! — Astrid! — O să mor și gata...

Astrid este hotărîtă să rămînă singură. Probabil că numai nevoia noastră de a nu lăsa nimic neexplicat ne îndeamnă a atribui automat toate cazurile de delinvență juvenilă destrămării familiei, pentru că — iată! — fetița aceasta rămasă fără părinți și avînd de înfruntat condiția mizeră și promisă impusă de doi bunici dominați de instincte prinfare nu numai că nu s-a supus derivei, dar a rămas în continuare premianta clasei și devenirea ei n-a cunoscut sincope.

Iar dacă acum se teme de mine este pentru că instinctual ea simte că tatăl ei nu este și nu poate fi firesc în fața mea și se revoltă, iar eu învăț că pentru noi, părinți, mai presus de orice trebuie să ne ferim copiii de a ne vedea umilindu-ne...

De-acum înainte, în viața lui Astrid nimic nu va mai putea fi cum a fost. Eșecul este total; a rămas ea singură, lumină și suport de lumină, speranță încărîndă din ceva ce nu mai este. Lecția de pedagogie s-a terminat. Pedeapsa și-a atins țelul. Acum, concetățeanul nostru de nouă ani, Astrid Ilie, are nevoie de tată sau de nimic.

NICOLAE CRISTACHE

În declarația din 31 martie 1981 Silaghi nu aminteste absolut nimic despre întîlnirea cu Sime de la raionul de băuturi. Nici în declarația Lenutei Silaghi nu se pomenește nimic despre această martoră. Ea a fost audiată foarte tîrziu. Să reținem că martora l-a „recunoscut” pe Sime abia în fața instanței. Nu insistăm, dar fie că a confundat persoana, fie că a denaturat voit realitatea, întrucît sîntem în posesia citorva declarații care dovedesc convingător că Sime, Deac și Copil se aflau la acea oră în unitate! Să fi fost Sime, cel observat de Eugenia Cirmaciuc? Iată ce spun cei din întreprindere.

Acs Sandor de la IMC Oradea declară că împreună cu Sime au luat autobuzul barat, iar la IAMT Oradea a coborît cu dînsul. La o grădiniță din strada Italiană s-au despărțit și au plecat spre casă. Deac și Copil au rămas în autobuz, plecînd unul în cartierul Nufărul, altul în Iosua Nord unde locuiesc. Alexandru Luncan declară că au plecat de la locul de muncă la ora 20,00. Mai spune că în autobuz erau Gheorghe Matei, Ioan Nevezi și Teodor Sime. Ba chiar afirmă că se afla în autobuz lângă Sime Teodor, „în dreptul ușii din mijloc”. Nici unul și nici altul nu declară că l-ar fi văzut în autobuz pe Silaghi. Colegii de muncă și de călătorie afirmă că purta „pardesiu de culoare deschisă”. Declarația inginerului Gheorghe Matei este de asemenea elocventă. Dînsul afirmă că vizita s-ar fi terminat la ora 20,10, iar că la ora 20,30 muncitorii s-ar fi îndreptat în grupuri restrînso spre autobuz și spre casă. Ne întrebăm: cum a fost posibil ca Sime Teodor să fie prezent la ora 18,30—19 la raionul de băuturi din cadrul Complexului comercial

din 6 Martie?! Un om nu poate să fie de două ori în același loc.

Mai sînt la dosar și alte câteva inexactități. A se vedea foaia de solicitare a salvării; declarația lui Ioan Hera ș.a. Trebuie în schimb să spunem că nici unul dintre cei 4 martori aduși în instanță nu au putut susține că l-au văzut pe Sime Teodor la locul unde s-a desfășurat bătaia! Nici în declarația martorei Marceala Coca n-am găsit măcar o aluzie că l-ar fi recunoscut pe Sime ca fiind unul dintre bătași. Dar instanța a refuzat audierea lui Gigi Ciuciu, prezent și el la fața locului. Nu știm nici azi de ce instanța n-a ținut cont de declarația scrisă și semnată (și în a cărei posesie sîntem), anume, aceea a lui Constantin Mateas (Oradea, str. Iza nr. 9). S-o reproducem: „Îl cunosc pe Silaghi Dumitru deoarece sîntem colegi de muncă de cîteva ani. Îmi aduc aminte de întîmplarea nenorocită petrecută cu el, fiindcă l-am văzut la ora închiderii la magazinul alimentar din 6 Martie, împreună cu numitul Sasz Iosif, la raionul de băuturi alcoolice. Menționez că Silaghi era în stare de ebrietate”. Unii susțin chiar că există mică asemănare între Sasz și Sime Teodor, dar celui dintîi nu i s-a luat măcar o declarație.

Prin urmare, nu este limpede că Sime era Sime, ba dimpotrivă. Instanța bihoreană a sancționat sever trei oameni care, practic vorbind, n-aveau cum să fie prezenți în două locuri distincte și diametral opuse în același interval de timp! La o aceeași oră! Că bătaia a avut loc este cît se poate de adevărat, dar adevărații bătași trebuie pînă la urmă identificați și pedepsiți.

DORIN SĂLĂJAN

Piine fără sare

Cînd medicii m-au trecut la regim fără sare, insistînd că și piinea trebuie să fie tot dietetică, adică nesărată, nu mi-am făcut nici un fel de probleme în legătură cu procurarea ei. Ce mare filosofie? Întrii în unul din magazinele care la noi poartă foarte originală și sugestivă denumire de „Piine” — și cumperi produsul respectiv. Așa am și procedat.

— N-avem! mi s-a răspuns, peste umăr, în primul din magazinele vizitate. Nu-i nimic, mi-am zis, sînt atîtea albe unități. Să continuăm deci căutarea.

— N-avem! mi s-a spus și în a doua brutărie.

Pe scurt, am încercat în 20 (douăzeci) de locuri, pînă am simțit că leșin de oboseală, și peste tot răspunsul a fost același și, evident, tot peste umăr, dat de vânzătoare cu aerul că fac un gest de clementă față de cineva scăpat de la bălamuc, care cere luna de pe cer.

Cu totul nedumerit, m-am gîndit că poate am avut o zi proastă, că m-a urmărit ghinionul sau că, pur și simplu, n-am nimerit eu la brutăriile cele mai potrivite. Așa că a doua zi am repetat colindul, ducîndu-mă mai ales în albe unități, dar exact cu același rezultat. O băbuță milostivă și-a adus aminte că mă mai zărise și în ajun, întrebînd tot de fantomatica piine dietetică.

— Da? ce, măică, nu știi că piinea fără sare se dă numai la deschidere, la ora 6?

I-am mulțumit bătrînicii pentru prețioasa informație, pe care nu cațadecise să mi-o dea nici una din cele peste 30 de vânzătoare cărora mă adresasem timp de două zile, și în dimineața următoare, la șase fără un sfert, eram la ușa celei mai apropiate brutării din cartier. În fața mea, vreo 20 de persoane. De prisos să mai spun că aproape toți au luat piine fără sare și că, în consecință, pînă la

mine n-a mai ajuns. Așadar, la ora șase și un sfert piinea dietetică pentru ziua respectivă era deja terminată. A doua zi era gata-gata să apuc, dar a luat un cumpărător dinaintea mea șase bucăți, și am plecat din nou cu mina goală, urmărit de comentariul vânzătoarei: — Ce sînt eu de vină că a luat el șase piini? Altfel ar fi ajuns! (Cui? Cîtor persoane?)

— Faceți mămăligă! — îmi spune consolator un om foarte de treabă, cu o figură de învățător în retragere, care nici el nu izbutise să-și cumpere mult rîvnita piine pentru cardiaci. Se poate prepara fără nici un pic de sare, și nici nu îngrășă.

— Dar... mălaiul? — Mai am eu o pungă, o facem juma-juma, frățește. „Inimoișii” — a spus el fără nici o intenție de calambur, de unde se vede că termenul circula, la modul cel mai serios cu putință, cu sensul de „cei bolnavi de inimă” — trebuie să se ajute între ei.

A răsușit, sper, cu prisosință din cele de mai sus totala nedumerire a mea față de această situație. Care-i explicația? E așa de greu să nu pui sare la fabricarea piinii? Sau, poate, există teama că dacă se face mai multă piine dietetică, o parte din ea va rămîne nevîndută? Dar, în

legătură cu aceasta, există o metodă veche de cînd lumea și care a fost întotdeauna legea de aur a comerțului adevărat, regula de care acest fel de comerț nu s-a putut niciodată lipsi: corelația dintre cerere și ofertă, dintre nevoi și producție. Această corelație o pot realiza chiar și cei care n-au făcut A.S.E.-ul, unde studenții învață despre cerere și ofertă timp de 4-5 ani de zile. Căci ce valoare mai pot avea prescripțiile medicilor, dacă cele recomandate nu sînt de găsit?

Precizăm că nu așteptăm de la factorii de resort date statistice, cită piine fără sare s-a produs în cutare perioadă față de nu știu ce altă perioadă — date statistice care, oricum, i-ar ajuta pe cardiaci ca plasturce pe un picior de lemn — ci așteptăm un lucru mult mai pămîntesc: cînd omul care-și duce zilele în compania Hiposerpilului, a Haemitonului, a Propanololului, a Hipazinului, a Dipiridamolului, a Rudotelului, a Nefrixului, a Nitroglicerinei și a altor asemenea într-o brutărie, să găsească piine fără sare. Altminteri, prescripțiile medicilor rămîn simple mostre de umor negru.

ION D. GOIA

Teapa spiritului, așșderi unui creion, trebuie ascuțită fără încetare

TOT FELUL

• Eveniment plastic la Teatrul foarte mic •

Legile lui Murphy

Legea lordului Falkland : Cind nu e necesar de a se lua o hotărâre, e necesar de a nu se lua nici o hotărâre în acest sens.

Legea lui Fairfax : Orice fapte, care odată incluse în argumentație duc la rezultatul pe care-l dorim, sint faptele de care, în mod logic, argumentația pare să fi avut nevoie.

Legea fleacurilor : Timpul cheltuit pentru orice punct al ordinii de zi e invers proporțional cu suma problemelor trecute pe ordinea de zi.

Legea lui Shanahan : Durata unei ședințe crește proporțional cu pătratul numărului de participanți.

Prima lege a ședințomaniei : Comitas comitatum, omnia comitas.

Legea lui Teddy : Cind nu reușești să-l convingi, fă ca totul să fie confuz.

Legea lui Patton : Un plan care-i bun astăzi, e mai bun decit un plan care-i perfect miine.

★

Legea amnării a lui Parkinson : Amnarea este cea mai rafinată formă a unui refuz.

Legea lui Gresham : Lucrurile fără importanță sint rezolvate rapid, lucrurile cu adevărat importante, niciodată.

Principiul prezivunii : Materialele trebuincioase unor treburi care urmau să fie terminate ieri trebuie livrate nu mai târziu de miine după-amiază.

Addenda lui John : Ca să obții ceea ce ai nevoie, trebuie să dovedești mai întâi că nu ai nevoie de nimic.

Legea firmei : Prestanța unei fațade este invers proporțională cu importanța problemelor rezolvate în spatele ei.

Legea lui Paulg : În America, problema nu este cît costă un lucru, ci în ce chip reușești să-l procuri mai ieftin.

★

Legea lui Malek : Ideea cea mai simplă e promovată pe calea cea mai grea cu putință.

Concluzia lui Weinberg : Un expert este o persoană care evită micile greșeli, ca să-și pregătească drumul spre o mare eroare.

Prima lege a lui Clarke : Cind un bătrîn și distins om de știință afirmă că un anumit lucru este posibil, el are aproape sigur dreptate. Cind el susține că un anumit lucru este imposibil, e foarte probabil că greșește.

A doua lege a lui Clarke : Singura cale de a descoperi limitele posibilului este de a merge pe această cale spre imposibil.

Legea somităților : Cind cineva, pe care-l respecti și îl admiri, pare să se gîndească la ceva foarte important, e destul de probabil că se gîndește la masă.

Legea treia a lui Clarke : O tehnologie deosebit de avansată este destul de dificil de deosebit de magie.

Legea superiorității : Cea mai simplă dovadă a unui principiu superior este indeobște inferioară celei mai elaborate doveză a unui principiu inferior.

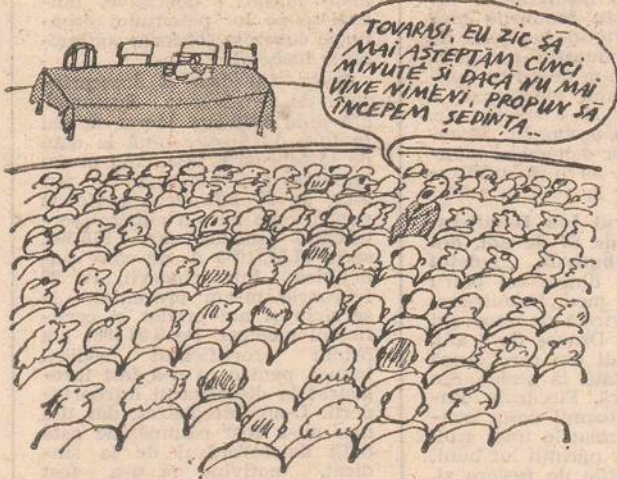
Distincția lui Barth : Există două categorii de oameni : cei care impart oamnei în două categorii și ceilalți.

Legea lui Fitz-Gibbon : Creativitatea e invers proporțională cu numărul legumelor introduse în supă.

Legea lui Runamok : Există patru feluri de oameni : cei care stau liniștiți și nu fac nimic, cei care povestesc despre cei care stau liniștiți și nu fac nimic, cei care fac lucrurile și cei care povestesc despre cei care fac lucrurile.

Traducere și adaptare
O. TUDOR

Mihai Stănescu sau despre clasicizarea umorului său

Umorul lui Mihai Stănescu e popular și plin de originalitate. S-ar părea că avem aici o contradicție de termeni, fiindcă talentul cu doză mare de originalitate nu-i făcut să ajungă repede pe placul tuturor. E bineînțeles vorba de o prejudecată, nu de o contradicție. Prejudecată consolidată de mulțimi de desenatori satirici mediocri care cred că pentru a fi popular e nevoie să te ocupi de fleacuri. Între caricaturistii noștri, cițiva au dobîndit o anume notorietate frecventînd teme și chestiuni ale zilei, dar teme și chestiuni ce dau o satisfacție mărunță cetățeanului. Avem, probabil, cel mai mare număr de desene cu ospătari care zic că vin și nu vin, ca și cum lumea n-are altă treabă decit să știe cum e viața prin ospătării. Avem o producție impresionantă cu glume candid pe seama pescarilor amatori, a soților cicălitoare și a slujbașilor care întîrzie ori lipsesc de la program. Pe Mihai Stănescu problemele cotidianului îl interesează în măsura în care ele trimit la treburile mai mari ale existenței. E simptomat-pară ceva accesibil. Se discută dacă tic faptul că personajele sale pun întrebări. Hazul provine indeobște din aceea că întrebările, altfel plin de bun simț, sint puse în situații unde tocmai bunul simț e ultragiag. În caricaturile lui Mihai Stănescu se petrece o permanentă nepotrivire de interese.

Expoziția pe care i-o organizează „Teatrul Foarte Mic” vine la puțină vreme după selecția de fulminant succes pe care același teatru i-a patronat-o. Dinu Săraru are întru a-cestea un merit excepțional. Dinu Săraru știe care-s pasiunile, curiozitățile și satisfacțiile reale ale marelui public, el vine în intîmpinarea lor cu acțiuni artistice de calitate. Directorul de teatru a simțit teatralitatea serilor de imagini desenate de Mihai Stănescu, scenariul unui social pîndit uneori de absurd și și-a înscris manifestarea în repertoriul instituției ce-o conduce.

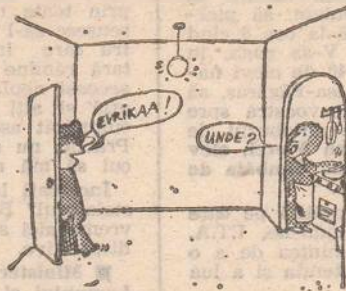
Să observăm că puțini alți caricaturisti ar fi adus la „Teatrul Foarte Mic” publicul pe care-l aduc planșele lui Mihai Stănescu.

Faima nu-i ușor de purtat. După un lucru teribil, lumea așteaptă un teribil încă ameliorat. Or, la Mihai Stănescu, ca la toți artiștii sortiți unui succes precipitat, minunea începe curînd să expozitia de acum e mai bună sau mai slabă decit cea precedentă, dar discuția n-are obiect.

Ce a izbîit conștiința publică în expozițiile, care i-au făcut celebritatea, a fost calitatea atitudinii. Desenatori de merit se mai cunosc, oameni capabili să-și onoreze stilul cu idei numai de prim rang se cunosc mai puțini. La Mihai Stănescu numărul lucrărilor care nu meritau osteneala de a fi produse e mic. De fapt, nici nu-mi dau seama dacă el are într-adevăr caricaturi ce puteau să lipsesc, (nu doar din expoziție, ci din creația sa întregă). La el fiecare desen îngăduie o punte spre întregul operei, trimite la fondul lucrurilor.

În manifestarea recentă, Mihai Stănescu e tot Mihai Stănescu. Schimbarea, pentru că o schimbare s-a produs, e în noi. Ne-am obișnuit și cu acest tip de semeție civică, am adjucecat-o, i-am dat un nume, iar Mihai Stănescu ne contrazice rămînd în continuare exact ceea ce a fost și pînă acum : un profesionist al omorului și un artist care ține la exlenta operei ce-o semnează.

TUDOR OCTAVIAN

Cine vă controlează contoarul ?

După ce a mîmat, aproape ireproșabil, reacția specifică momentului în care cineva constată, surprinzător, o anume neregulă, Adrian Lupu, reprezentant al I.D.E.B.-ului, trece imediat la amenințări:

— Să știți că trebuie să plătiți o sumă foarte mare ! Și ar mai trebui să fiți și penalizat ! Păi, se poate, tovarășe ? ! Cind se pune accentul pe economisirea energiei, dumneavoastră să consumați, într-un singur trimestru, curent de 3 000 lei ?

— Cît ați spus ? ! a întrebant năucit Dănuț Serghian, din str. Dreaptă nr. 8, sectorul 1 din Capitală. Abia cu 2 luni în urmă am plătit cîteva sute, pe trimestrul anterior ; cum este posibil să plătesc acum 3 000 de lei ?

— Vă privește, continuă, fără înduplecare, omul de la I.D.E.B. Așa indică aparatul, așa vă notez...

— Dar, înțelegeți, nu poate fi adevărat. S-o fi defectat contoarul...

— La noi nu tin trucerile astea. Legea e lege și trebuie să plătiți...

— Nici n-am atîția bani în casă, începe Dănuț Serghian să creadă că nu are nici o șansă de scăpare, cu toate că este convins de injustețea unei asemenea constatări.

— Ar fi o... soluție — devine, pe neașteptate, amabil, autoritarul controlor de pînă atunci.

— Care, anume ? se interesează Dănuț simulînd că, dacă îi va fi favorabilă, este dispus s-o accepte.

— Îmi dați mie 500 de lei și vă reglez contoarul în așa fel încît să arate că ați consumat curent doar de cițiva zeci de lei. E bine ?

— N-ar fi rău, îi răspunde acesta, forțîndu-se să nu dea cumva de bănuît ceea ce gîndește în acele clipe. Numai dacă treceți miine pe la mine... Să fac rost de bani.

Nici nu se îndepărtase prea mult încercutul controlor, că Dănuț Serghian, clootînd de indignare pentru tirgul murdar pe care îl propusese Adrian Lupu, s-a și prezentat la Circumscripția 4 miliție.

Locotenentul Ginel Preda l-a ascultat cu atenție, a mai pus cîteva întrebări, încît să se convingă că reclamantul dorește, cu adevărat, să demaște un element necinstit, care, pe de o parte, încearcă să profite de împrejurări în care adevărul

nu este chiar atît de simplu de stabilit, iar cei mai puțîn obișnuiți cu asemenea probleme, preferă să cedeze, decit să umble pe drumuri, iar pe de altă parte, lovește în interesele și prestigiul întreprinderii pe care o reprezintă, apoi i s-a adresat cu un oarecare regret :

— Îmi pare rău că sint oameni care se pretează la asemenea meschinării. Dar dacă sint, nu-i putem trata cu duhul blîndeții. Trebuie să-i facem să înțeleagă că astfel de fapte nu pot fi tolerate, că ele nu rămîn nedescoperite și nepedepsite. Dacă nu se va răzgîndi, miine îl vom prînde în flagrant de luare de mită...

Și a doua zi, împreună cu lt. maj. Marin Dincă și doi martori, a descîns în locuința lui Dănuț Serghian, în clipa cînd Adrian Lupu primea suma pretinsă cu o zi mai înainte — bani tratați însă, în prealabil, cu o substanță specială de către un criminalist, încît încercarea lui A. L. de a se justifica în vreun fel ar fi fost inutilă.

MIHAI GROZAVU

P.S. Cercetările au stabilit că A. L. nu era, dealtfel, imputernicit să controleze contoare, iar consumul exagerat de curent imputat lui D. S. fusese imaginar.

Viitorul mare Hamlet

La Iași, un mare și cultivat actor, Galino ; superb în Contele de Linières din „Cele două orfeline”, desăvîrșit în rolul lui Petru cel Mare din drama lui Scribe, „Tarina”.

Cotrobăind tomurile colbăite în librăria Petri-ni, de lîngă Mitropolie, Grigore Manolescu, angajat al teatrului moldo-venesc, descoperă textul unei traduceri franțu-zești a lui „Hamlet” mult mai completă decit cea care o poartă permanent asupra lui. Din această clipă dorul de-a însufleți pe scenă drama nefe-ricitului prinț îl asaltează cu mai mare ardoare. Îi alungă orice altă preocupare. Patima, oarecum moctită, reizbucnește, pirjolîndu-i sufletul, mintea.

Își spune : „Îmi va fi oare dat să-l intru-chipez ?... Să-i preciau atîtea frumuseți ne-bănuite !... Și ele să ajungă în public îmbrățișate, pecetluite de inima, mea... Trebuie să-l joc !”

După rolul Cavalerului de Vaudrey din „Cele două orfeline”, luptînd cu amintirea marilor interpretări anterioare, izbindește un remarcabil succes în „Don Juan de Marana”. Este felicitat de Eminescu.

Printre rolele jucate la teatrul ieșean, își face timp să stăruie pe „Hamlet”... Un vis, „Visul însuși nu e decit o umbră”, spune Hamlet. Prințul rămîne umbra lui, pretutîndeni...

În drum spre teatru îi iese în cale Ben-gescu-Dabija. Ofițerul-dramaturg, prieten al actorilor, îi strînge călduros mîna pen-tru frumoasa realizare din piesa lui Alexandre Dumas-tatăl.

— Nici că se putea mai bine... Manolescu suride visului.

— La cu totul alt rol mă gîndesc. Cîndva, cînd voui fi gata...

— Ce anume ?

— Hamlet !

Traducătorul lui „Girofle-Girofla” slo-boade un hohot de ris.

Parcă vinovat, Manolescu face fețe-fețe... Îndrăznește :

— De ce mă condamni, domnule Ben-gescu ?

— L-ai citit cu atenție ?... Nu-ți dai seama de greutate ! Actori cu experiență s-au dat peste cap în el, iremediabil. Rolul se situează la capătul puterilor celor mai inzestrați... Dezbară-te de asemenea infernal gînd. Vezi de altceva ; nu-ți pierde capul după o himeră...

Tînărul se agită cu disperare. Abia articulează :

— Are să-ți dicteze cariera...

— Nici mai tîrziu ?...

Și Bengescu îl lasă în prada gîndurilor.

Se întinde pe rol cu și mai mare deznă-dejde. Noapte de noapte, în cămăruța săracă, Horațiu îi susține cumplita cu-tremurătoare răzbunare... Chinul indeo-ilor îl scutură deseori. Căzut în ge-nunchi, cată să se ridice... La Elsinor, nevăzutul înghite spectrul tatălui în ar-mură, ca și în viață... Prin feroastră, în broderiile de la Trei Ierarhi, zăpada se cocolește cald ca într-o poveste de Andersen... Cînd reușește în tiradă, e plin de foc, sobă duduitoare în inima ier-nii. Adoarme încrăzător că, pînă la urmă, din dezghețul sufletului său s-or revărsa piraele...

Sunt cotate traducerea lui Bengescu-Dabja și Costache Bălănescu... Luîndu-se după ei, Manolescu traduce și el o come-die în două acte, „O palmă în teatrul național”. Eminescu subliniază „îndemi-narea” talmăcitorului. Acesta, deși n-a împlinit 20 de ani, începe să fie preocu-pat de școlicieturile diverselor texte pe care e obligat să și-le însușească. Ade-sea, sunîndu-i prost, se arată nemulțumit. Umblă la ele, schimbîndu-le cu de sine putere.

Și traducerea lui „Hamlet” nu-i mai satisface. Nu-i plac anumite împerecheri de cuvinte. Îi strepezesc urechea. Nu sunt armonioase. Nu i se lipesc pe buze. Păstrîndu-le sensul, le încearcă în di-verse feluri. Le simplifică, le face fi-rești. Astfel modificate, remarcă ușurin-ța cu care le reține. Replici, tirade, se închid în el, nestemate ale unei sirguinte-fără egal. În felul ăsta merge înainte, alcătuiindu-și, ciștigîndu-și, o „versiune” proprie...

La cîțva timp, întîlnîndu-l, Bengescu îi aruncă dintr-un grup de prieteni :

— Tot nu te lași de Hamlet ?...

— Nici mort !

GABY MICHAILESCU

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Intreprinderea de Transporturi București**, răspunzând la scrisoarea petentului Marin Drăgan, ne informează că, în luna februarie a anului curent, liniile 135 și 235 au funcționat cu un parc mai redus de autobuze. Începând cu data de 1.03.1984, pe linia 135 a sporit numărul de autobuze, iar pentru menținerea parcului programat în circulație s-a procedat la înlocuirea autobuzelor defecte. Ambele linii sunt în continuare în atenția Autobazei Titan care se străduie să asigure condiții tot mai bune de transport pentru cetățenii din zonă.

■ Propun, în numele multor concitadini, ca unele străzi din municipiul nostru să primească numele renumiților oameni politici Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș și Ioan Suctu ale căror contribuții de excepție la înfăptuirea marelui act al Unirii de la 1 Decembrie 1918 sunt unanim recunoscute. Această ar fi, consider eu, încă o dovadă a prețurii memoriei unor oameni care și-au înscris numele cu majuscule în istoria poporului nostru. (Gheorghe Negrișan, Arad, Piața Filimon Sirbu nr. 5)

■ **Ministerul Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții**: Referitor la scrisoarea tovarășului Vasile Popescu, automacaragi, cu domiciliul în comuna Bragadiru, vă comunicăm că petiționarul a fost invitat la unitate și i s-au achitat toate drepturile bănești cuvenite.

■ În numele unui grup de tineri ne scrie **Marcel Bogdan din comuna Șoimi, județul Bihor**. El ne sesizează că, până nu demult, tineretul din satul Șoimi a avut la dispoziție un mic cămin cultural în care se organizau diferite activități cu caracter distractiv și cultural-artistic. Cu buna știință a consiliului popular comunal, localul căminului cultural a fost cedat cooperativei de consum locale, care l-a transformat în magazie de mărfuri, lipsindu-i astfel pe tinerii din sat de orice posibilitate de a-și organiza activitatea culturală, de a-și petrece în mod cât mai util timpul liber.

■ **Georgeta Popescu din București, str. Lunca Cernei nr. 4, bl. D 47, ap. 38**. Suferind de o boală foarte grea, denumită osteoporoză, ne roagă s-o ajutăm să supraviețuiască, dându-i o mină de ajutor în procurarea unui medicament rar, **Calcitonină**, de care depinde, ca de un fir de păr, însăși viața ei. Cei care, întâmplător, dețin în astfel de medicament sint rugați insistent să o sune urgent pe G.P. la telefonul 78 06 82.

■ **Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești (UCECOM), Direcția tehnică, producție, investiții, utilaje și mecano-energetică**, urmare articolului apărut în Flacăra din 10.02.1984, ne informează că pentru lichidarea litigiului dintre Cooperativa „Prestarea” din Brăila și ing. Urania Popescu s-a dispus ca U.J.C.M. Brăila să ia măsuri corepunzătoare, astfel încât, până la 15 mai 1984, cooperativa să execute remedierile stabilite și să invite beneficiarul pentru recepția lucrării. După încheierea și semnarea procesului verbal de recepție, cooperativa va întocmi formele necesare pentru ca beneficiarul să achite întreaga valoare a lucrărilor.

■ Cu ceva timp în urmă am citit despre realizările farmacistului Horia Bucur din Sebeș de care mi-am legat ultimele speranțe. Sint însă mihnit de faptul că, deși există un titular de brevet în persoana BIO-FARM-ului, Cibotusinul întirzie să apară în unitățile farmaceutice, iar farmacistul inventator nu are posibilități să-l prepare. De aceea vă rog să interveniți pe lângă forurile de specialitate în vederea ușurării apariției acestui medicament pe care mulți bolnavi îl așteaptă cu sufletul la gură. (Ion Iancu din satul Cernetul, com. Mirzănești, județul Teleorman). Articolele noastre au constituit tocmai demersurile de care vorbiți. Asadar, așteptăm și noi Cibotusinul.

■ **Consiliul Cultural și Educației Socialiste**: La memoriile

■ Sufeream de o boală destul de grea căreia, de peste zece ani, doctorii nu reușeau să-i găsească leacul. După o serie de analize și internări în diferite unități spitalicești, am fost îndrumat, în sfârșit, către Spitalul clinic județean Timișoara unde, grație omeniei și excelentei competențe profesionale dovedite de conf. univ. dr. Petre Drăgan și de celelalte cadre medico-sani-

soților Lulza și Benedict Gorodetchi vă comunicăm că, reanalizându-se situația Teatrului muzical „N. Leonard” din Galați în ce privește posibilitatea încadrării sale în fondurile planificate, Comitetul județean de cultură și educație socialistă Galați, de comun acord cu conducerea teatrului menționat, a hotărât ca de la 1 aprilie a.c. tovarășului Gorodetchi Benedict, ca și altor oameni ai muncii din teatru, să li se reintregească norma la sută la sută.

■ **Pensionarul Ion Dumitrescu, în vîrstă de 83 de ani, din comuna Cărbunești, județul Prahova**: Doi dintre cei patru copii ai fiului meu, Dumitrescu Mădălina în vîrstă de zece ani și Dumitrescu Drașoș de 8 ani, sint handicapați din care cauză nu pot face față la școala din comuna noastră. Fiicărui dintre ei i s-a întocmit dosar pentru a urma cursurile unei școli ajutătoare, dar părinții lor bun, luați cu treburile de fiecare zi, au uitat să-i ducă la această școală pentru a învăța și ei ceva. La această situație mai contribuie și comisia tutelară din comună care întirzie în mod nejustificat să pornească acești copii pe calea învățării.

■ **Administrația de Stat Loto-Pronosport**, pentru Lucian Grămăticu din Birlad, str. Fundătura Decebal nr. 6: Urmare celor apărute în Flacăra din 27 ianuarie 1984, vă facem cunoscut că diferența de 4 090 lei, cit a rămas după ce s-a virat costul excursiei O.J.T.-ului Vaslui, a fost trimisă cu mandatul postal nr. 7 321/2 decembrie 1983. Pentru soția dv. Gramaticu Ioana diferența de 4 090 lei a fost trimisă cu mandatul postal nr. 7 322/2 decembrie 1983. Aceste sume au fost încasate de dumneavoastră pe data de 12 decembrie și respectiv 10 decembrie 1983, conform celor menționate de Oficiul P.T.T.R. Birlad.

Dar omul tocmai asta reclamă că nu au primit banii. Și de aceea insistăm ca cercetările să continue până la deplina elucidare a cazului. E vorba doar de peste 3 000 de lei.

■ Din 1980 noi nu mai avem un autobuz special pe ruta Lisa-Făgăraș motiv pentru care noi, elevii, trebuie să mergem la cursa muncitorească de la ora 5,30, iar la 6 cînd ajungem la Făgăraș sint nevoiți să stăm pe unde putem, să pierdem timpul, pînă la ora 8 cînd încep cursurile. V-aș ruga, în numele a peste 40 de elevi naționali pe ruta Lisa-Făgăraș, să interveniți dumneavoastră spre a se reintroduce autobuzul de ora 7. (Preda Ioan Viorel, elev în clasa X-a, com. Simbăta de Sus, jud. Brașov).

O cerere îndreptățită pe care o adresăm, la rîndu-ne, I.T.A. Făgăraș cu rugămintea de a o studia cu toată atenția și a lua măsuri.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Prahova**: Din discuțiile purtate cu petiționarul Dudulea Marin din Vălenii de Munte, a rezultat că posedă ca studii școala profesională și-i calificat în meseria de electrician. Cu data de 1 ianuarie 1984 a fost încadrat prin transfer la Trulstul de construcții industriale Prahova și lucrează efectiv ca electrician, deci în meseria în care a fost calificat.

■ Un fapt oarecum asemănător ne comunică și **D.P.M.O.S. Vilcea**. În acest caz este vorba de petenta Maria Fugaru din Rîmnicu Vilcea care, solicitînd un loc de muncă, a fost încadrată ca legător-archivar la Cooperativa Constructorul din localitate, începînd cu data de 1.03.1984.

■ Pe data de 6.XII.1983, familia Mihai Luminița din Constanța, bd. Republicii nr. 77, bl. A 5, sc. A, ap. 12, mi-a expediat, prin mesageria C.F.R.-ului, cu buletinul 48 73 45, un colet ce conținea lucruri casnice, pe adresa mea din stația C.F.R. Pucioasa. Deși au trecut atîtea zile de la data expedierii, coletul, în greutate de 40 kg, n-a ajuns încă la destinație. (Gheorghe Gh. Dumitriu, pensionar din Pucioasa, str. Păltiniș nr. 11, județul Dimbovița).

■ **Inspectoratul comercial de stat Mehedintzi**, referitor la scrisoarea adresată revistei de

Alexandru Cepes din Jiana Mare, ne informează că, față de cele constatate, împreună cu organele comunale, au fost luate măsuri operative, dîndu-i-se pe loc petentului drepturile cuvenite conform contractului încheiat.

■ Ca încadrat al Intreprinderii de Salubritate București, din anul 1976 am lucrat numai în ture de noapte pînă la data de 15 februarie 1984, cînd m-am îmbolnăvit și am stat la pat pînă pe 28 februarie, perioadă pentru care mi s-a eliberat certificat medical nr. 1 976 596, seria M.M./1983 A, de către policlinica întreprinderii. Pe 29 februarie m-am prezentat la serviciu și am predat și certificatul medical. Pe 3.03.1984 am primit certificatul medical înapoi, pentru că n-a fost înregistrat la dispensarul întreprinderii. L-am înregistrat, dar din nou mi-a fost respins, de astă dată de tovarășul de la sindicat, motivînd că n-a fost semnat de șeful de garaj. După ce am făcut și treaba asta, m-am dus cu certificatul la tov. director, dar dumnealui mi-a zis că nu trebuia să mă îmbolnăvesc, iar certificatul să-l țin ca amintire. Și drepturile tot nu mi s-au dat. (Sanda Gheorghe, București, str. Cornului nr. 116).

Iată o mostră din cea mai crasă birocrație și lipsă de respect față de om și de necazurile lui. Dacă așa stau lucrurile, se impun neîntirzît măsuri în consecință.

■ **Consiliul popular al sectorului 5, Comitetul executiv**: În cursul trimestrului I/1984 urmează ca lucrările reclamate de Comitetul de cetățeni din circumscripția electorală nr. 5 să fie reluate și terminate în totalitate pînă la finele anului curent, conform graficului întocmit de Grupul 7 de sanitarie al C.C.M.B. O dată cu terminarea obiectivului, se vor finaliza și lucrările de sistematizare verticală (drumuri, alei, trotuare).

■ Am cumpărat din comerț o garnitură de faianță tip Olivia pentru baie — ne scrie **Adrian Pascau din Oradea** — însă nu pot folosi rezervorul de apă de la WC deoarece îmi lipsește dispozitivul de închidere și deschidere a apei, adică bateria-sifon. De aproape 9 luni caut un astfel de dispozitiv prin toate magazinele, dar nu reușesc să-l găsesc, motiv pentru care instalația mea sanitară rămîne inutilizabilă. În aceeași neplăcută situație se află și alți cetățeni care au cumpărat asemenea garnituri. Practic, nu știu ce să mai fac, cui să mă mai adresez.

Încercați la Cooperativa „Instalatorul” București. În ultima vreme aici se găsesc asemenea dispozitive.

■ **Ministerul Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții** ne informează că pentru deficiențele existente în stilul și metodele de muncă ale conducerii întreprinderii de utilaje și piese de schimb București, deficiențe depistate ca urmare a sesizării muncitorilor Chilău Ion și Junghiatu Cristache, biroul executiv al consiliului de conducere al ministerului a dispus retrogradarea în funcție a întregii conduceri a unității, implicit a directorului Florea Dună și a contabilului șef Siminiceanu Eustațiu. Totodată, pentru vizarea unor decizii de încadrare și promovare incorecte în funcții a unor persoane, încalcîndu-se dispozițiile legale, au fost sancționate administrativ, cu retragerea unei gradatii de retribuție pe timp de o lună, **Adriana Constantinescu**, șefa biroului P.I.R., și **Maria Soare**, consilier juridic.

■ Din cauze absolut obiective, independente de noi (îmbolnăvirea gravă a fetiței de 3 ani, lipsa unui medic pediatru, inospitalitatea unor oameni de la recepție etc.) — ne scrie **prof. Silviu Marinescu din Pitești, bd. Petrochimistilor, bl. B 22, sc. F., ap. 10** — am fost nevoiți, eu, soția și fetița, să părăsim cu 9 zile mai devreme stațiunea Păltiniș. La plecarea, am remis recepționarului biletele și bonurile de masă valorînd 1080 lei, primînd în schimb asigurarea că, în cîteva zile, ni se va restitui prin mandat postal contravaloa-

re din secția urologie a spitalului, am fost salvată de la o moarte sigură și am fost redată familiei și societății, într-un moment cînd nu mai aveam nici o speranță. Tutozor salvatorilor mei vă rog din suflet să le transmiteți din partea mea cele mai călduroase mulțumiri, multă sănătate și fericire. (Maria Făiniș, asistentă medicală la Policlinica C.F.R. Craiova).

rea ce ni se cuvenea, dar nici azi, cînd vă scriu, desi au trecut cîteva luni, n-am primit nici-un leu. Să-l fi cuprins oare pe recepționar amnezia ?!

Tot ce se poate, de îndată ce, de atîta vreme, recepționarul nu dă nici un semn că nu și-a uitat promisiunea. Noi îi reamintim, totuși, și-l invităm să nu uite de cuvînt și de omenie.

■ **Ministerul Muncii, Direcția generală asigurării sociale, pensii și asistență socială** ne face cunoscut că, în ședința din 21.I.1984, examinînd apelul declarat de Nica Ana din Călimănești care contestă înlăturarea din calcul la pensie a unor perioade de vechime, Comisia centrală de pensii a constatat că înscrierea operată în actualul carnet de muncă face deplina dovadă a prestării muncii în perioadele I.VI.1950—20.IX.1950 și I.VI.1951—15.IX.1951, așa cum rezultă de altfel și din aplicarea prevederilor legale în vigoare, și a avizat recunoașterea acestor perioade ca vechime în muncă utilă la pensie.

■ **Tribunalul județean Mehedintzi, Cabinetul președintelui**, ca răspuns la scrisoarea petentei Constantina Rădoi din comuna Grozești: În baza probelor administrate, Judecătoria Strehăia a pronunțat sentința civilă nr. 1504 din 30 noiembrie 1983 prin care a admis contestația introdusă de petentă împotriva deciziei de desfacere a contractului de muncă. A fost anulată decizia și s-a dispus reincadrarea contestatelor în același post de îngrijitoare la Grădinița de copii din satul Cîrceni, cu 1/2 normă, a fost obligat Consiliul popular al comunei Grozești s-o despăgubească cu 783 lei lunar, de la data de 10 oct. 1983 pînă la reintegrarea sa efectivă. Recursul a fost respins și sentința a rămas definitivă. Instanțele de judecată au soluționat corect litigiul.

■ **Consiliul popular al municipiului Constanța, Comitetul executiv**, cu referire la scrisoarea Marianei Dicu din Constanța, str. 1 Decembrie 1918, nr. 35, bl. L 20, sc. C, et. 10, ap. 117, care reclamă că apa caldă menajeră ajunge cu intermitență la ultimul etaj: Întrucît situația era cunoscută de Exploatarea termoficare, au fost luate măsuri de procurare a două pompe cu caracteristici îmbunătățite, care sint în curs de montare. În prezent se lucrează la realizarea unei rețele de aducțiune cu diametrul de 1 000 mm care va asigura necesarul de apă în zonă.

■ **Locatarii Blocului 3-C și Dispensarul sanitar din Calea Ferentari 72, sectorul V**, vă aduce la cunoștință, cu indignare, că pe terenul din fața blocului nostru, și deci din incinta dispensarului (teren proprietate A.D.P. cedat ICRAL Cotroceni și care era destinat Școlii nr. 135 ca lot școlar) a fost transformat pur și simplu într-o groapă de gunoarie și moloz. Vă rugăm, în primul rînd pentru sănătatea copiilor noștri, să ne ajutați să lichidăm urgent această stare de lucruri, iar vinovații să fie aspru pedepsiți.

■ Vă facem cunoscut un aspect al activităților patriotice și educative pe care le desfășoară cu toată generozitatea și dragostea un grup de elevi ai Liceului economic din Călimănești. Este vorba despre tinerii donatori onorifici de singe care, în decursul anilor, au răspuns întotdeauna prezent la apelurile Organizației de Cruce Roșie din România. În fiecare iarnă, clasele terminale ale liceului s-au înscris pe locul I al donatorilor din Călimănești, în ultimii 12 ani recoltîndu-se 185 l singe de la 700 donatori-elevi. Este aceasta și o dovadă a incununării eforturilor cu care, de-a lungul anilor, cadrele didactice, în frunte cu prof. Sonia Viscan, președinta comisiei de Cruce Roșie din liceu, au cultivat în sufletul nostru dragostea față de om și de cel mai prețios bun al omului: sănătatea.

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

■ Un vestit săpător de fîntini și pufuri de apă, **Constantin Boboacă** din Rîmnicu Vilcea, Cart. Nord, Bl. M2, ap. 5, spune: Marea majoritate dintre noi n-am uitat și nu trebuie să uităm gustul apei reci și limpezi din fîntina satului în care ne-am născut și am crescut. Și tot el; Propun ediliilor minunatelor noastre orașe să întreb prin împuterniciții asociațiilor de locatari, dacă nu ar fi binevenite niște pufuri cocele, artizanale, în locuri bine alese din noile sau mai vechile cartiere. Că apa filtrată natural, ieșită din izvor, tot cea mai bună apă rămîne și n-ar fi rău ca în cadrul întreprinderilor de gospodărie comunală să se înființeze cite o secție de forări puturi naturale, la care m-ași angaja cu dragă inimă.

■ **Regionala C.F. Constanța, Divizia comercială**, urmare a sesizării tov. Mihai Birzoi din Piatra Neamț, apărută în Flacăra nr. 1/1984: Într-adevăr, în gestiunea stațiilor Tirgoșor Dobrogea, Nicolae Bălcescu și Cogălnac nu se găsesc diferențe de clase de carton sau bilete clasa I-a pentru toate relațiile și zonele kilometrice, deoarece solicitările sint prea puține. Pentru eliberarea legitimațiilor de călătorie la clasa I-a în relațiile la care nu au diferențe de clasă, găsitiunile sint dotate cu bilete bianco, care se eliberează la solicitarea călătorilor. Cazul a fost prelucrat cu tot personalul interesat de pe țara regională, în vederea prevenirii unor cazuri similare celui sesizat.

■ Și tot de apă este vorba. **Intreprinderea canal-apă București** ne înștiințează că, drept urmare a sesizării locatarilor blocului C 3 din București, str. Postăvarului nr. 1, apărută în revista Flacăra din 9 martie 1984, a fost astupat sondajul, s-a ridicat excedentul de pămînt și a fost refăcut pavajul deteriorat după intervenția făcută la rețeaua publică de apă potabilă din zonă.

Pagină realizată de
MIHAI STĂNESCU

Poșta redacției

■ **Dorina Madraș — Corabia, Attila Török — București s.a.** Alinaletu II al art. 9 din Decretul la care vă referiți prevede că personalul muncitor, care a beneficiat în ultimele 12 luni permergătoare acordării concediului de odihnă de concedii fără plată, a căror durată însumată depășește 30 de zile, concediul de odihnă se reduce cu timpul ce depășește această durată.

■ **Daniela Bors — Piatra Neamț: La Centrala Româniatim** ■ **Ilie Dicu — Drobeta-Tr. Severin**: Dacă ați fi avut o activitate retribuită de cel puțin 12 luni, vă putea încadra cu retribuția tarifară pentru al II-lea an de activitate stabilită pentru absolvenții de învățămînt superior sau ai învățămîntului de subingineri ■ **Gheorghe Simion — Aluniș (Prahova)**: La retribuția medie tarifară ■ **Vasile Dinu — Băicoți și Ion Mulețan — Satu Mare**: La Ministerul Muncii există arhiva cu cotizațiile de la fostele case de asigurări sociale numai pînă la data de 31 decembrie 1948 ■ **Dumitru Pitaru — Mătăsari (Gorj)**: Scrieți-ne care vă este neceazul ■ **Rozalia Pațkălvi — Sighișoara**: Pentru încadrarea dv. în grupa a II-a de lucrări este necesar să îndepliniți condițiile de vechime de 2 ani și calificare în meseria de legumicultor ■ **Gheorghe Juncu — București**: Numai în situația că interesele producției o cer ■ **Zita Brencsik — Tâșnad**: În luna în care nu ați realizat retribuția minimă pe economie nu ați putut beneficia de compensație și nici de alocație de stat pentru copii ■ **T. Marinescu — Pitești**: Nu intră în profilul revistei noastre ■ **Marieta Bălănică — București**: Nu s-a admis.

MARGA NEDELEA

„Prima condiție a victoriei este sacrificiul”

SPORT
TIMP LIBER

• Mădălina Stroe, a doua la mondialele cadetelor •

Mădălina

O vicecampionă mondială nu am avut niciodată, nici la cadete, nici la junioare și cu atât mai mult la senioare, în jocul individual. Pe echipe, mereu am obținut rezultate de prestigiu. Un singur campion mondial de juniori am avut și acela a fost Florin Gheorghiu. Performanța Mădălinei Stroe de la campionatul mondial pentru cadete (junioare sub 16 ani) disputat în Franța, la Champigny sur Marne, aceea de-a cucerii medalia de argint, ne-a surprins în mod plăcut. La plecarea a fost sfătuită și încurajată să abordeze cu încredere prima sa competiție internațională de anvergură. Mulți însă n-au crezut în șansele Mădălinei, tot așa cum, cu ani în urmă, s-au îndoit de talentul și ambiția fetiței ce abia ajungea la tabla de joc.

Primi pași în șah Mădălina Stroe i-a făcut la Clubul sportiv „Universitatea” sub îndrumarea Elisabetei Polihroniade, pentru că apoi să intre în grupa condusă de Marcel Iosif, la Clubul sportiv școlar nr. 1. Prin dublă legitimare, la „Politehnica”, talentata șahistă în formare a beneficiat de lecțiile de tactică și strategie ale maestrului internațional Th. Ghițescu. La numai 11 ani a realizat norme necesare pentru obținerea titlului de candidat de maestră.

Turneul internațional contând pentru campionatul mondial a reunit 24 participante din 23 țări (țara organizatoare beneficiind de dreptul unei jucătoare în plus) și s-a desfășurat (conform regulamentului aprobat de Adunarea generală a F.I.D.E. din 1982) de-a lungul a 11 runde în sistem elvețian. Ritmul de joc a fost de 40 mutări în 2 ore, partida putând fi întreruptă și reluată pe parcursul a două ore. Favorite în turneu porneau șahista maghiară Ildiko Madl, jucătoarea gruzină Henriette Lagvilava și simpatiza șahistă iugoslavă Miriana Marici, care

aveau numele înscrise în listele ELO în urma participării în campionatele naționale și în turnee internaționale. În sistemul elvețian desemnarea adversarelor se face prin tragere la sorți la număr egal de puncte. După cinci runde la conducerea clasamentului se afla jucătoarea maghiară, care realizase 5 puncte din tot atâtea posibile, obținând victorii prețioase la unele jucătoare ce aspirau la titlu: Powel, Strzalka, Marici, Lagvilava și Amura. Neașteptat de bine a început turneul jucătoarea din Ecuador Mueckay, cu care Madl va remiza după ziua liberă, în runda a șasea. Mădălina Stroe a învins-o cu ușurință pe suedeza Rolsson în runda 1, iar în runda a doua a depășit cu mult caim pe Sarafoglou (Grecia). În runda a treia, a jucat prudent împotriva Henriettei Lagvilava, care era secundată de însăși Nona Gaprindașvili, cea mai tenace jucătoare a tuturor timpurilor. O nouă remiză realizează în runda următoare, de această dată în fața jucătoarei din Malaezia, Wong, în timp ce se desfășura una dintre partidele cu miză ale turneului: Lagvilava a pierdut în fața jucătoarei maghiare și până la sfârșitul turneului n-a reușit să-și mai revină!

În runda a cincea, Mădălina o învingește pe Marici, care acumulasese două victorii, o înfrângere și o remiză. Remizează. Același rezultat se înscrie pe fișa de concurs și în partida sa din runda următoare cu poloneza Strzalka. După șase runde Marici și Stroe, prin cele 4 puncte cumulate, se aflau în plutonul de urmărire a lui Madl. Runda a șaptea a avut rol de catalizator moral pentru Mădălina. Înfruntând-o pe Madl în Apărarea siciliană, a intrat în mari complicații din cauza dezavantajului din deschidere. Madl a obținut, printr-un sacrificiu momentan de piesă, avantaj. Mădălina s-a apărat foarte exact consumind mult timp de gândire. Madl găsește un plan ascuns de realizare a transformării pionului h în damă, sacrificând mult material. În numai cinci mutări, Mădălina a capturat două figuri grele și o piesă ușoară pentru dama pe care a transformat-o Madl la mutarea 54. După câteva şahuri de atac iluzorii, Madl cedează, neputând face față numărului mare de piese al adversarei. După această înfrângere, Madl nu a mai jucat la fel de deznăvovt ca în prima parte a turneului, pierzând încă o partidă, în runda a noua, la vest-germana Trabert și remizând cu bulgăroaica

Doikova. Finișul bun al Miriane Marici (3,5 din 4) și al Mădălinei Stroe (3 din 4) modifică situația din clasament, înainte de ultima rundă trei jucătoare, Madl, Stroe și Marici, cumulând câte 7 puncte. În ultima rundă Madl, care jucase cu toate contracandidatele, a beneficiat de o tragere la sorți favorabilă întîlnind-o pe austriaca Ladner, jucătoare fără mari pretenții. Marici a purtat un duel prelungit și tăios cu Maekay, care, prin cele 6,5 puncte realizate, aspira la un loc fruntaș. Atît Madl cit și Marici au obținut victoria. Mădălina a jucat cu piesele albe împotriva lui Reddick în Apărarea siciliană, varianta Naidorf, poate cea mai bună partidă a sa :

1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 exd4 4. Cxd4 Cf6 5. Cc3 Cc6 6. Ne2 e5 7. Cb3 Ne6 8. 00 Ne7 9. Ne3 a6 10. Cd5 Nd5 11. exd5 Cb8 12. a1 00 13. a5 Cbd7 14. Ccl Te8 15. b4 Dc7 16. e4 Ta8 17. Cb3 Tfc8 18. Tcl Db8 19. e5 Cf8 20. Ng5 Cd5 21. N:e7 C:e7 22. Dd6 Cc6 23. D:b8 Ta:b8 24. Tc4 f5 25. f4 e4 26. Cd4 g6 27. C:c6 b:c6 28. Td4 Ta8 29. Tfd1 Rg7 30. Td6 Rf7 31. g4 Ta7 32. g5 Re7 (criza mare de timp) 33. Nc4 Cd7 34. Na6 Tb8 35. Tc6 Tb4 36. Nc8 Cb8 37. Te6 Rf7 38. Tf6 Re7 39. Te6 Rf7 40. Tf6 Re7 41. T:b6 T:b6 42. a:b6 Ta5 43. Tcl Cd7 44. b7 Tb5 45. c6 Cb8 46. c7 Ca6 47. Nd7 și albul câștigă. Prin această victorie obținută cu multe emoții atît pentru Mădălina cit și pentru maestrul sportului Gh. Candea, secundantul care a ajutat-o cu multă dăruire de-a lungul întregii competiții, jucătoarea româncă a realizat același număr de puncte : 8 (adică +5, -6, -0) ca și Madl și Marici, urcînd pe podiumul premiatelor campionatului mondial de junioare mici. Desemnarea campioanei mondiale s-a făcut conform articolului 13 din regulamentul campionatului mondial prin criteriul Bucholtz (cumularea punctelor adversarelor exceptîndu-se cel mai slab și cel mai bun rezultat). Madl a fost cea care a avut cel mai bun punctaj -raj Bucholtz, apoi Stroe și pe urmă Marici. Conform regulamentului, F.I.D.E. conferă titlul de maestră F.I.D.E. campioanei mondiale. Întrucît și celelalte jucătoare de pe podium au obținut același număr de puncte este de așteptat ca la Congresul F.I.D.E. din cadrul Olimpiadei de la Salonik și celelalte două jucătoare să primească acest titlu.

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

La intrarea în defileu

La volanul unei Daçii azurii, Lucian M., cadru didactic într-o instituție de învățămînt superior medical, se apropia de comună. 15, 14, 13 12... pietrele kilometrice marchează constant reducerea distanței pînă la obiectivul final al călătoriei. Și bărbatul, cu argint destul pe la temple, om cam de 45 de ani, și soția, o brunetă frumoasă, dar cu trăsături puțin cam dure, urme lăsate pe fața ei de încercările vieții, căreia îi dădeai nu mai mult de 40 de ani, încercau emoții ce creșteau odată cu micșorarea distanței pînă la localitatea situată în defileul dintre munți, a căror contururi cu coamele inzepezite se distingeau la orizont. Trecuseră patru ani de cînd n-au mai fost în comuna de munte, cu case dichisite, adevărate bijuterii. Se arta populară, unde își făcuseră uenicia, el medic, la început de drum, ea tinără profesoară de matematică.

S-au ajutat întotdeauna între ei. Pentru săteni era un cult ca doctorul și profesoara, oameni de altfel puțin pretențioși, și ei fii de țărani. Să aiă tot ce le trebuie. La rîndul lor „chiriași”, săritori în orice clipă, ajuta gazdele cu ce le era nevoie. Ioana, profesoara, se îngrijea de învățătura copiilor și facuse din cele două fetițe inteligente, participante frecvente la olimpiadele județene de matematică. Tinărul doctor intervenea ori de cite ori sănătatea gazdelor și a copiilor avea nevoie de sprijinul său. Cel mai dramatic moment din viața celor două familii a fost însă atunci cînd Silvia, nevasta lui Pătru, l-a adus pe lume pe Radu. A fost o naștere foarte dificilă. Toți de la spital își pierduseră speranțele că mama și fătul vor supraviețui. Numai Lucian, în ciuda firavei sale experiențe, era încrezător. Cinci zile și tot atîtea nopți a stat la spital, cerînd ajutorul foștilor profesori și asistenți. „Trebuie să salvăm și mama și copilul. Sînt niște oameni minunați. E păcat să rămîni infirmă o familie atît de deosebită”. „Te înțelegem, Luciane. Ai impresia că nu facem tot ce putem, să-i salvăm?” Si i-au salvat. Spre fericirea tuturor, dar mai ales a lui Pătru, a cărui familie s-a mărit cu ce-și dorea mai mult, un fecior. Apoi au intervenit necazurile cu lînsa de calcu. Copilul nu se dezvoltă normal. Cîte drumuri n-au făcut părintii, împreună cu Lucian, la spitalul municipal din capitala de județ, la București. Cu cele două fete rămînea acasă, de fiecare dată, Ioana. Devenise pentru ele o adevărată mamă. Fetele îi spunea pe nume, iar ea nu se supăra. „În felul ăsta mă simt și eu mai tinără”, obisnuia să spună.

Dramatic a fost și momentul despărțirii cînd cei doi „chiriași” au plecat definitiv la municipiu. Deosebit de capabili, au trecut cu brio examenale. „Ne bucurăm pentru voi, bunii noștri prieteni, dar și ne intristează. Ne lasă un gol în suflet plecarea voastră”. „Nu fi tristă, Silvie, că doar nu sîntem departe. Cit e pînă la municipiu? 35 de km. O aruncătură de băț”. Cele două familii au continuat să se viziteze. Nu treceau două săptămîni, fără ca ori doctorul cu soția, să vină la țară, să-și vadă prietenii, ori Pătru, cu familia, să vină în vizită la foștii lor „chiriași” care, între timp, se înmulțiseră. Ioana născuse doi băieți gemeni. „Cit sufeream Silvie, cînd te vedeam înconjurată de copii. Plîngeam noaptea pe înfundate, fără să-l trezesc, cumva pe Lucian”.

Și-au făcut casă nouă. Trebuie să-nțrebăm pe cineva unde-i... „Puteam să-i întrebăm și noi, la telefon, dar aici fi mai simplu de găsit. Nu-s aici, blocuri, complexe, scări de A-uri, X-uri și alte chestii de-astea sofisticate. Uite, lumea se înnoiește”, și doctorul arată spre un gard frumos, nou, cu o poartă sculptată, specifică regiunii, în plin proces de montaj. Cînd doctorul încearcă să-i delimiteze mai precis soției, livada de pruni nou îngrădită, un copil, cam de 5-6 anisori, ținește dîntro-o curte cu direcția spre poarta sculptată, lîngă care mestereste un om între două virste, înalt, voinic, cu spice albe în păr. Un scrișnit teribil de frîne, o busitură, uși deschise și trîntite, un țipăt de femeie, pașii bărbatului de lîngă poartă ce se precipită spre mașină și apoi liniște.

Greu de definit sentimentele doctorului și ale Ioanei cînd recunos în dușul ce a încercat să fugă prin fața mașinii, pe Răducu, copilul salvat ca prin minune cu șase ani în urmă. Doctorul, inițial, nu s-a pierdut cu firea. Calmul profesional de chirurg nu s-a dezmințit. Încearcă să salveze ceea ce nu mai poate fi salvat. Reșemnat și îndurerat, a scos din portbagaj o pătură, pe care a asternut-o deasupra firăvului omuleț blond, cu ochii albaștri ca ai tatălui.

„Eu îs vinovat, Luciane, eu l-am strîgat de peste drum, de acasă de la noi, să vină să mă ajute la adunat de pe jos ciucile vechi”.

VICTOR BEDA

Promovarea să se decidă pe teren, nu în birourile federației!

În seria I a diviziei C, lupta pentru promovare e mai ascuțită ca oricînd. Beneficiind de un meci cîștigat „la masa verde”, Minerul Gura Humorului a ajuns-o pe C.F.R. Pașcani, ambele avînd în prezent 30 de puncte și fiind departajate în fruntea clasamentului doar de golaveraj, favorabil ultimet. Dar nu despre această luptă, frumoasă, cînd e dusă cu mijloace sportive, va fi vorba în cele ce urmează, ci despre modul — după opinia noastră, — părtinitor în care Biroul federal, la propunerea Comisiei centrale de disciplină a F.R.F., a decis ca Minerul Gura Humorului să cîștige o partidă, cea cu Zimbrul Siret, pe care o pierduse pe terenul din Fălticeni la 27 XI 1983 (1-2).

Meciu de la Fălticeni a fost, e adevărat, cu cîntec, în sensul în care arbitrul focșenean Aurel Epure, ulterior (pentru asta!) exclus din activitatea de arbitraj, i-a favorizat (după părerea observatorului Gheorghe Constantin, el însuși arbitru, divizionar A, din Suceava) pe cei din Siret, permițîndu-le să egaleze (la 0-1) dîntro-un penalty imaginari și eliminînd 2 jucători ai Minerului, pe Pantelimon și Teaciu. Atitudinea lui Epure ar fi rămas poate neobservată, nefiind nici primul și, din păcate, nici ultimul arbitru care a viciat rezultatul unei întîlniri, dar lucrurile au căpătat amploare după ce s-a dovedit că el a acceptat avantaje materiale (a se citi 500 lei peste barem) din partea celor din Siret. Probele s-au adunat și, pus în față evidenței, cel în cauză a recunoscut, primindu-și pedeapsa. Urmîrînd o cit mai exactă informare, Comisia de disciplină a F.R.F. — care într-o primă ședință (în 01 12 1983) dădese suspendări împotriva lui Pantelimon (3 etape) și Teaciu (2) — l-a delegat pe vicepreședintele ei, Ion Pașca, să cerceteze cazul. Că Ion Pașca (de a cărui obiectivitate nu ne îndoiim) a ajuns în județul Suceava abia în 18 01 1984 (deci după aproape două luni!), e o problemă, după cum o problemă, încă nelucidată, rămîne încredintarea meciului în discuție unui arbitru (Epure) originar din Pașcani? Pe ce criterii s-a făcut delegarea lui Epure e un mister, pe care n-am izbutit să-l dezlegăm?!

Ce-a constatat Ion Pașca? În linii mari, ce se știa. Că arbitrul a locuit în prețuia partidei la „Arcașul”, în Suceava, că „invitat” al formației din Siret, că a cerut acestora 20. de litri de benzină, venind el de la Focșani

cu mașina unui prieten, că a primit, în loc de benzină, 200 de lei și, cum ziceam, alți 500. Drept urmare, însușindu-și punctul de vedere al vicepreședintelui său, Comisia de disciplină a F.R.F. a înaintat Biroului federal, la 16 02 1984, să analizeze și să decidă asupra rezultatului jocului Zimbrul Siret — Minerul Gura Humorului, în conformitate cu Articolul 162, litera d, din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice, care permite „anularea rezultatului unor jocuri, retrogradarea din competiția respectivă sau excluderea din activitatea fotbalistică a echipelor aflate în culpă” (pag. 96). Întrunit în 28 02 1984, Biroul federal n-a ținut cont de toate propunerile comisiei (între care penalizarea cu două puncte a Zimbrului) dar a anulat rezultatul consemnat pe teren, omologîndu-l cu 3-0 pentru Minerul.

O decizie, aparent, cu acoperire regulamentară, dar pe care trebuie s-o privim, și așa o privim, cu rezerve, căci în situații similare, înfinit mai grave, F.R.F. n-a dovedit aceeași fermitate! I-a sancționat, e adevărat, pe cei găsiți vinovați, dar nici n-a schimbat rezultatele (unele evident măsluite) și nici n-a retrogradat, cum ar fi fost normal, cum ar fi fost legal, echipele în cauză! Blindă cînd este vorba despre divizia A, federația nu se sfieste să împartă sancțiuni cu nemiluita și să facă pe intransigenta cînd culpabilii (echipe, jucători etc.) sînt, din diviziile inferioare! Ca și cînd, să ne fie cu iertare, regulamentul n-ar fi egal pentru toți! Chiar dacă, din acest punct de vedere, decizia pare să fie corectă, a hotărî „la masa verde” cine să promoveze în B și cine nu, ba încă la 3 luni de la disputarea unui meci, ni se pare un act nu tocmai îndreptățit. În orice situație a unei echipe din Gura Humorului sau de altunde, la nivel de principiu.

După partida de la Fălticeni, în care zice-se că spectatorii (care spectatori, doar meciul s-a jucat pe teren neutru?) l-au fost incitaiți, arbitrul Epure s-a îndreptat spre casă. Împreună cu tuzierul Savel Hlușcă, în mașina 2-VN 186, aparținînd unui prieten, Marian Stanciu din Focșani. Pe raza comunei Drăgușeni, 8 bărbați au atacat mașina cu număr de Vrancea, spărgîndu-i parbrizul! Automobilul a intrat în coliziune cu un copac, iar 2 dintre ocupanții lui, Hlușcă și Stanciu, „su sufe-

rit leziuni grave, fiind transportați la spitalul din Pașcani și apoi la clinica de neurochirurgie din Iași”!! Citatul reproduș este extras dîntro-o adresă (nr. 7 236/0612 1983) a Miliției orașului Gura Humorului, care organ, făcînd investigațiile de rigoare, i-a identificat pe huligani, 7 dintre ei (Gheorghe Cocari, Sava Vizitiu, Ilie Cojocaru ș.a.) fiind condamnați la cite 20 de zile închisoare contravențională. De unde erau cei 7? Din Gura Humorului! Sigur, nu vom cădea în gresala de a-i confunda pe cei 7 derbedei cu adevărații susținători ai echipei respective, cu iubirii fotbalului din minunatul oraș bucovinean, dar fapta lor rămîne faptă. Și ea este, după regulamentul, pasibilă de sancțiuni. Să revenim. Adresa respectivă se găsește, și poate fi consultată, în voluminosul dosar întocmit de F.R.F. Și-atunci ne întrebăm de ce atît Comisia de disciplină cit și, ulterior, Biroul federal n-au scotit de cuviință, cum ar fi fost firesc și regulamentar, s-o ia în considerare? Pentru că, dacă ar fi luat-o și dacă ar fi avut, membrii organismelor invocate, curiozitatea să cerceteze R.O.A.F. (după care au dictat schimbarea rezultatului de la Pașcani din 2-1 în 0-3), ar fi constatat, la pagina 101, la litera e a Articolului 164, că „provocarea actelor de dezordine de către insoțitorii (susținătorii) echipei aflată în deplasare, fără participarea conducătorilor sau jucătorilor acesteia, aduce echipei vizitate (oaspete) sancționarea, cu juciderea dreptului de organizare a jocurilor pe teren propriu de la 1 la 4 etape”. A primit Minerul Gura Humorului, o echipă altfel onorabilă, ea însăși prejudiciată anul trecut de o hotărîre a F.R.F., a fost sancționată datorită suporturilor, o merita? Nu. Se pot astfel considera, printr-o decizie unilaterală, nedreptății cei din Pașcani? Se pot, de unde memoriile din partea lor, intervenții și așa mai departe. Pentru că, să nu ne amăgim, alta ar fi situația în privința luptei pentru șefia seriei dacă Minerul ar fi trebuit să joace 5-8 etape numai în deplasare?!, cum rămîne cu regulamentul? Are federația (nu acuzăm Biroul federal, preocupat de probleme majore ale fotbalului românesc și, uneori, indus în eroare, ca și în acest caz) dreptul să aplice regulamentul cînd vrea și numai în anumite prevederi ale lui?!

OVIDIU IOANIȚOIAIA

„Disponibilități pentru visare” la o lume mai puțin periculoasă

● Modelul fundamental oferit de natură ● Noi descoperiri pe frontul cancerului ●

Robotul și computerul

Iată, de la un an la altul, industria producătoare de roboți se așază și mai bine la teren, cifra roboților crește de la un an la altul, valoarea producției în această subramură, care tinde să devină conducătoare în foarte scurt timp, crește spectaculos. În 1970 indicatorul în cauză se ridică în cazul Japoniei la 4,9 miliarde yeni; în 1975 a ajuns să depășească dublul acestui nivel, în 1980 a crescut de 16 ori. Pentru 1990 se estimează un prag de 520 miliarde yeni, dată la care, nu se mai îndoieste nimeni, industria producătoare de roboți se va afla printre cele mai căutate. Dacă firmele producătoare ne-au împins să credem că fabricanții de roboți au cantonat cu pre-dilecție în locul unde omul lua chiar înfățișare de robot, practica industrială a impus o diversificare deosebită a modelelor, trimițând pe piață o gamă largă. Se folosesc roboți care manevrează manual, roboți fiși sau variabili, roboți controlați, sint roboți care comandă procese de rafinare, operații de asamblare, execută suduri, manipulează prese de mare tonaj. Într-o diagramă a industriilor care au acceptat până în prezent colaborarea robotului conduce autoritar industria auto, urmată de electronică, de industria maselor plastice, elaborarea metalelor.

Ucigătoare și binefăcătoarele otrăvuri

Otrăvurile și veninurile naturale au fost folosite pe scară largă de diferite popoare ale lumii în toate timpurile. Ne amintim că Ovidiu, în „Metamorfozele” lui, arată că săgețile lui Hercule au fost otrăvite cu singele Hidrei din Lerna. De-a lungul veacurilor, popoarele africane au folosit în acest scop anumite specii de furnici pisate mărunț. Indienii din Columbia, ca să obțină venin pentru săgețile lor, pun în virful săgeților lor broscuța de un anumit soi și le țin deasupra focului. Încălzite în acest fel, broștele „transpiră”, eliminând o secreție foarte toxică, ce conține diferiți alcaloizi, printre care batrachotoxinul. Indienii nu ating niciodată aceste broște cu miinile goale, intrucit este de ajuns o cit de mică zgrietură pe piele și otrava pătrunde în organism și începe să-și facă efectul. În afară de aceasta, indienii folosesc și diverse otrăvuri vegetale. Dintre ele, cea mai cunoscută este curara, care se obține din unele plante ce cresc în zona râului Orinoco. Această otrăvă provoacă paralizia rapidă a victimei, blocându-i centrul nervos și împiedicând transmiterea semnalelor de la nervii la mușchi. Totuși, dacă otrava este introdusă în corp pe cale bucală, ea nu este periculoasă, astfel încât carnea animalelor ucise cu săgeți otrăvite poate fi mîncată fără grijă. Legat de procurarea hranei, amintim că aborigenii din Africa de Est folosesc

Noi date despre rolul hormonilor

„O serie de noi rezultate științifice conduc la concluzia că hormoni sexuali pot avea o contribuție hotărâtoare la creșterea tumorilor cerebrale, maligne sau benigne. Odată confirmată, această ipoteză dătorată în bună măsură cercetătorilor francezi, va deschide noi și pasionante perspective fiziologice și terapeutice”. („Le Monde”)

Neurochirurgul — rezuma cu destul curaj dr. Robert P. Vigoureux (Marsilia) — este perfect conștient de relativitatea acțiunii chirurgicale în cazul tumorii maligne (gliom), de dificultatea, ca să nu spunem de imposibilitatea anatomică de a realiza o extirpare completă a tumorii benigne (meningiom). El știe că viitorul terapeutic se situează în afara propriului său cîmp de acțiune. Înțelegerea mecanismelor fizico-patologice adiacente procesului tumoral, definitivarea unor tratamente medicamentoase mai rafinate și mai raționale, superioare chirurgiei și care ar face inutile ablațiunea și distrugerea fără discernămint a țesuturilor, ei bine, toate acestea ar putea oferi o imagine atrăgătoare a viitorului terapeutic. În această privință, pista oferită astăzi de descoperirea unei „semnături hormonale” pe aceste tumori este extrem de promițătoare. În 1979, o echipă americană condusă de

Dacă teama nu este exclusă din referințele la robot, nu mai puțin real este faptul că deosebit de multe trimiteri se fac la robot ca element indispensabil al societății de mâine. Terenul cîștigat astăzi în atelierele de producție promise să fie extins prin plasarea acestuia într-un viitor nu prea îndepărtat. Se fac adesea considerații paralele privind robotul și computerul. Ca și acesta din urmă, primul a stîrnit la apariția temeri, a atras atenția asupra productivității ridicate pe care o poate determina și a stîrnit, în consecință, întrebări: ce ne facem noi, cei de acum, atunci cînd treburile vor fi făcute mult mai repede și mai de bună calitate de către mașină? Cînd costul computerelor a scăzut, preocuparea a devenit și mai presantă. Nu mai că revoluția produsă de computer a sporit formidabil eficiența transmișterii noătăților și, în consecință, industria informației a evoluat în sensul dezvoltării ei neprevăzute. Nu ne-am ars folosind computerul, ci am creat niște situații din care au rezultat doar avantaje. Se va întâmpla la fel și în cazul robotului? Datele sînt puțin modificate. Computerul a adus după sine scăderea costurilor produselor la a căror realizare participă. Robotul este un capital care se simte în sectorul îmbunătățirii condițiilor de muncă. Animați de aceste considerații, cei ce se ocupă cu proiectarea noastră în viitor ne dau asigurări că robotul se poate apropia cu nonșalanță de apartamente, de restaurante, de alte locuri unde deocamdată nu s-a gândit nimeni să-l planteze. Prin urmare, vom putea aștepta liniștiți, intrucit automatul de bărbierit, chiar utilizind tehnologia deja existentă, poate fi utilizat și la tînsul

pentru pescuit o metodă originală: ei presară în apă o cantitate de „faină” obținută prin măcinarea unor plante de prin partea locului. Peștii care se reped și mîncă din acest amestec paralizază, astfel încît „pescarilor” nu le rămîne decît să vină și să-i culeagă. Interesant este că dacă acești pești sînt puși în apă curată, după cîva timp „și vin în fire”.

În vechime, și chiar mai spre zilele noastre, la unele popoare primitive se făcea, cu ajutorul otrăvurilor, „judecata Domnului”: se considera că dacă cel învinuit, luînd otrava, murea, vinovăția lui era dovedită; dacă însă el voma și rămînea în viață, era declarat nevinovat. Alte popoare au obținut otrăvuri din plante sau de la animale, nu numai pentru „judecata Domnului”, ci și pentru executarea condamnaților la moarte. Cel mai cunoscut caz este, firește, cel al lui Socrate, căruia, în anul 399 î.e.n., i s-a dat să bea zeamă de cucută.

După cum remarcă „Neue Zürcher Zeitung”, multe otrăvuri naturale au fost folosite în trecut ca medicamente. Așa, de pildă, extractul de migdale a fost folosit ca leac împotriva tusei, astmului și colicilor; otrava obținută din aconit — la boli de nervi și în cazul congestiilor vasculare cronice. Degetelul-roșu, oleandru, lăcrămioara, ghiocelul conțin substanțe medicinale prețioase, întrebuințate în bolile de inimă. Otrăvurile de proveniență animală și-au găsit, de asemenea, o largă întrebuințare în scopuri medicale. În secolul trecut, în unele regiuni ale Americii, veninul șarpelui cu clopoței se folosea în tratamentul leprei, difteriei și frigurilor. Dar el provoca adesea și moartea. Astăzi veninul de șarpe se obține în ferme spe-

M.S. Donnel de la Medical College of Wisconsin a pus în evidență existența în celulele meningiomului a unor structuri proteice particulare (receptori), capabile să primească molecule de estrogeni — categorie specifică de hormoni sexuali feminini. În 1980 o echipă franceză condusă de prof. Michel Poisson de la spitalul Salpêtrière din Paris a identificat în aceleași tumori receptori de progesteron, alt hormon sexual feminin. Aceste cercetări au fost continuate de alte echipe din Franța și din alte țări, la ora actuală există un ansamblu coerent de rezultate încurajatoare. S-a ajuns la concluzia că receptorii de hormoni steroizi sînt prezenți în țesutul cerebral normal, ponderea lor fiind exacerbată în cazul tumorilor maligne sau benigne. Aceste date sînt cu atât mai interesante cu cit ele concordă cu numeroase constatări clinice și epidemiologice. Astfel, meningiomul (în care au fost puși în evidență receptori de hormoni sexuali feminini) este o tumoare mult mai frecventă la femei. În plus, acești receptori proliferază rapid în perioada de activitate genitală, dezvoltarea lor fiind sensibil accelerată în timpul sarcinii, moment în care climatul sexual este total modificat. Invers, gliomul, care este purtător de receptori androgeni — hormoni masculini — apare mai ales la bărbați. Cu toate acestea, nimic nu este confirmat cu precizie. Rămîne să se demonstreze că prezența receptorilor este altceva decît un fenomen marginal.

Încă din 1970, cunoașterea existenței re-

persoanelor care acceptă același mod de a-și tăia părul și în același stil. Rămîne, desigur, o problemă cu privire la eficiență, intrucit pentru a aduce profit respectivilor frizer-robot ar trebui să opereze persoane cu aceleași gusturi în materie într-un număr impresionant de clienți. Ar trebui ca lumea să se deplaseze de acasă pînă la atelierul micului robot, ceea ce presupune renunțarea la confortul deja asigurat în prezent prin utilizarea sculelor tradiționale, ieftine și la îndemînă.

Robotul este așteptat în bucătărie pentru a asigura pregătirea mesei pe baza unei cartele prestabilite, în camera de spălat pentru a avea grijă de curățarea rufelor. Dacă lucrurile întîrzie pe această pistă, de vină nu este atît electronica în stare să promită și să facă orice cit partea mecanică nu numai greu de făcut, dar și diversă și, în consecință, neconvenabilă. Pînă cînd însă robotul va accepta să intre în bucătăria fiecăruia se are în vedere sistemul mai promițător al ceea ce noi am numi restaurant de bloc. Acest spațiu situat eventual la ultimul etaj pentru a ne da și prilejul să privim pe fereastră și să admirăm peisajul pînă cînd robotul pe baza cartelei puse la îndemînă ne va așeza pe masă mincărurile pregătite la cerere. Cit de repede vor deveni realități aceste deocamdată proiecte? Poate în douăzeci, poate în treizeci de ani, poate și mai repede dacă recente procese în robotică își vor găsi prelungirea în diversificare, cit mai curînd.

NEAGU UDROIU ■

ci ale și se folosește în tratarea reumatismului, a sciaticii, a congestiilor cronice musculare și vasculare. Mai înainte, acest venin era folosit și în combaterea epilepsiei și ca mijloc de oprire a hemoragiilor. Reumatismul se tratează, de asemenea, cu venin de păianjen și de albine. Insușirile terapeutice ale veninului de albine erau, de altfel, cunoscute încă din Egiptul antic. Galen, medicul personal al cîtorva împărați romani, îl folosea în mod curent. Încă de pe atunci, cei ce sufereau de reumatism se supuneau de bunăvoie înțepăturilor de albine, intrucit un astfel de tratament era destul de eficient.

În China antică, veninul de broască țestoasă se folosea pentru tratarea bolilor de inimă. Trebuie menționat, de asemenea, că goluturul, o substanță otrăvitoare conținută în „castraveții de mare”, dispune, după cum s-a stabilit în ultimii ani, de însușiri foarte interesante: împiedică proliferarea tumorilor canceroase. Durata vieții șoarecilor cărora li s-au inoculat celule canceroase și au fost tratați cu goluturul s-a dublat în comparație cu cea a șoarecilor netratați: în multe cazuri, celulele canceroase au dispărut cu totul.

Se poate spune pe drept cuvînt că aproape nu există vreun tratament care să nu poată fi făcut cu otrăvuri naturale, cu toate că în prezent fabricarea medicamentelor de sinteză revine mult mai ieftină și, în același timp, se obțin, de regulă, preparate mai pure și mai precis dozate. Dar și pentru aceste medicamente modelul fundamental l-a oferit tot natura.

ION D. GOIA ■

ceptorilor hormonal, a structurilor proteice intracelulare a favorizat înțelegerea sensibilității diferitelor organe — sin, uter, prostată — la influența hormonilor. În materie de terapeutică se cunoaște, datorită cercetărilor întreprinse de Institutul Curie, importanța care se acordă prezenței sau absenței acestor receptori în cancerul sinului. Mai mult încă, datorită progreselor înregistrate în sinteza unor noi medicamente (antihormonii) și în dezvoltarea cineticii hormonale, oamenii de știință sînt în măsură să descopere o soluție care să le permită să acționeze asupra acestor receptori și, prin intermediul lor, asupra celulei și procesului tumoral. Primele rezultate obținute în tratamentul cancerului de prostată utilizînd derivate hormonale cerebrale și antiandrogene de o echipă de la Universitatea Laval din Quebec în colaborare cu centrul de cercetări Russel-Uclaf sînt, în acest sens, încurajatoare. În cazul tumorilor cerebrale nu se poate vorbi însă de perspective terapeutice. Rămîn încă multe elemente de clarificat cum ar fi caracterul funcțional al receptorilor descoperiți. În timp, vom putea completa sau poate chiar înlocui ablațiunea chirurgicală printr-un control medicamentos, hormonal al procesului tumoral. Prezența hormonilor sexuali în creier nu este surprinzătoare, declară cercetătorii francezi, dacă ne gândim la influența acestor hormoni asupra comportamentului în general și al celui sexual în particular.

IOAN ROȘCA ■

E cineva la curtea regelui Arthur?

Cavaleri rătăcitori de esență științifico-fantastică bîntuind dintr-o galaxie în alta, apărînd necăjiții și consolidînd iubitele părăsite, arzînd la flacăra nestînsă a devotamentului pus în slujba cauzelor pierdute — aceștia sînt eroii la modă în filmele, romanele și benzile desenate ale Occidentului. Sînt aceștia eroii exemplari ai unui nou și fascinant ev mediu care, de cîva timp, se exhibă în formele clasice ale culturii de masă dar și în teritoriile mai rafinate ale cunoașterii și cercetării istorice. Alberto Vacca, unul dintre istoricii pasionați de această epocă, susținea în volumul său „Evl mediu — viitorul proximal” că „în colapsul marilor sisteme organizate ale societății moderne, lovite brutal de dezastru ecologic, criza energetică și amenințate constant de catastrofe nucleare, pe ruinele megalopolisurilor bîntuite de cete de supraviețuitori va apărea o lume teritorial și social organizată pe principii feudale”. Jacques le Goff, cel mai autorizat istoric francez în acest domeniu, arăta în lucrarea „Interviu asupra istoriei” că „această epocă oferă disponibilități particulare pentru că are o istorie de lungă durată, o istorie a schimbărilor în care pot fi izolate lanțuri de fenomene, dar în care există suficiente „găuri negre” care oferă disponibilități pentru visare”. Visul evului mediu a animat toată Europa romantică a secolului XVIII care a urmărit individualitatea națională, imaginînd o societate în care să domine legitimitatea, suveranitatea și armonia socială. Tot un vis este și evul mediu al contemporanilor noștri, dar nu al ordinii și integrării sociale, ci al barbariei, al luptei pentru supraviețuire, al magiciului și miraculosului, al revoltei și violenței. Aici unde mass-media pune în scenă arhetipuri cunoscute (castelul și pădurea, eroul și faptele sale), este punctul de interferență dintre omul primar, aflat într-o eternă confruntare cu natura ostilă, și omul final, post-modern, omul catastrofei atomice. Din punct de vedere iconografic și narativ evocarea evului apus presupune, de-a lungul unei călătorii în timp și spațiu, transpunerea în imaginile și raporturile tipice societății medievale a unei lumi sofisticate tehnologice. Este o combinație bizară, în fond o reeditare a poveștii yankeului la curtea regelui Arthur, americanul care nimește printru Cavalerii Mesei Rotunde beneficiînd însă de experiența tehnologică a secolului XX. Și acum, milioane de oameni consumă aceste mixturi medievale științifico-fantastice, fiecare în forul său intim dorînd să trăiască într-o lume mai puțin periculoasă, dispunînd în plus de cunoștințele și mijloacele tehnice contemporane.

A vedea în evul mediu o epocă a umanității în care să ne putem refugia nu este decît un joc al imaginației. „Istoria nu se repetă” — a tăiat scurt toate argumentele prozeiților acestei epoci profesorul le Goff. Nostalgia acestui ev controversat în care s-au născut și au strălucit, fiecare în felul său, Renașterea și Inchiziția, este justificată. În acest al XX-lea secol, în care Progresul a devenit tot ce s-a înfăptuit în celelalte 19, omenirea se simte mai amenințată ca oricînd. Ridicînd toate micile sau marile infruntări armate, fie că ele s-au consumat cu săbii sau cu gloanțe, Progresul, în forma sa deviată a însemnat și dobîndirea, pentru prima dată în scurta istorie a Pămîntului, a capacității sale de autodistrugere. Niciodată o amenințare n-a fost atît de implacabilă, n-a cuprins cu febra-i molipsitoare întreaga umanitate. Un ev mediu ca societate de refugiu în urma unei catastrofe nucleare este un vis permis doar pe peliculă sau în pagina tipărită. Într-o planetă care vîzută din cosmos va avea culoarea cenușie, nu va mai bate nimeni la poarta castelului regelui Arthur.

R. IOAN ■

Lumea se amuză

După Panorama — Polonia

Raportul dintre lumină și speranță

UNIVERS

• Nu toată lumea a auzit de alfabet • Magia favoriților ochiului magic • Balena patrupedă •

„Oscar” '83

De fiecare dată când se decernează premiile „Oscar”, surprizele nu lipsesc. Anul acesta însă la Los Angeles, unde a avut loc festivitatea anunțării și înminării prețioaselor trofee pentru producțiile anului 1983, cea mai mare surpriză a fost faptul că... nu au fost înregistrate surprize. Juriul a anunțat, rind pe rind, numele celor ce de mai multe săptămâni erau socotiți drept cei mai îndreptății să primească „Oscarul”, atât de cinești, cât și de presa de specialitate, și care fuseseră încununăți deja cu premiile criticii la New York și Hollywood. Așa cum se aștepta deci, filmul „Tems of Endearment” (Timpul gingășiei) a fost declarat „cel mai bun film al anului”, fiind încununat cu cinci premii Oscar. Este povestea dulce-amară a unei mame excentrice (interpretată de Shirley MacLaine, care a primit pentru acest rol premiul Oscar pentru interpretare a unui rol feminin) și a unei fiice îndărătnice. Această poveste dulce-amară a unei mame excentrice (interpretată de Shirley MacLaine, care a primit pentru acest rol premiul Oscar pentru interpretare a unui rol feminin) și a unei fiice îndărătnice. Această poveste dulce-amară a unei mame excentrice (interpretată de Shirley MacLaine, care a primit pentru acest rol premiul Oscar pentru interpretare a unui rol feminin) și a unei fiice îndărătnice.

De la ceremonia de decernare a premiilor a lipsit Barbra Streisand, al cărei film „Yentl” — scris, produs, regizat și jucat de ea — nu a candidat la un „Oscar”, deși a primit un premiu pentru muzica scrisă de Michel Legrand. Favoriții au câștigat deci pe toată linia. S-a dovedit din nou că succesul de casă nu este întotdeauna răsplătit cu un „Oscar”. Astfel filmul de science-fiction „Reîntoarcerea lui Yeddi” de George Lucas deși a candidat la cinci categorii de premii nu a primit nici o distincție de marcă cu toate că, alături de „Terms of Endearment”, se află în fruntea listei în ce privește numărul de spectatori și veniturile aduse în 1983. Dimpotrivă, premiul „Oscar” a reprezentat pentru pelicula „Eroii națiunii”, o adevărată consolă după insuccesul de public consemnat anul trecut. Temerile industriei de film americane că și anul acesta se va repeta triumful cinematografului britanic din anii precedenți — „Chariot of fire” a primit „Oscarul” în 1982 și filmul „Gandhi” în 1983 — au fost neîntemeiate. Presa de specialitate este unanim de acord că decernarea acestor „Academy Awards” (cum sunt denumite de fapt premiile „Oscar”) pe anul 1983 a avut ca moment central împlinirea visului de o viață al mării actriței care este Shirley MacLaine. Cu acest prilej laureata, care împlineste în aceste zile 50 de ani, a declarat emoționată până la lacrimi: „Am așteptat 26 de ani această clipă, momentul emoționant când voi câștiga premiul”. Și într-adevăr cunoscuta stea de cinema blond-roșcată, pistruiată și cîrnă are de ce să fie bucuroasă, după ce precedentele sale patru candidaturi în anii anteriori nu s-au soldat cu succes. Marele Alfred Hitchcock o caracteriza astfel: „Este ca un lan de grâu prin care zburdă vântul. Cu temperamentul, naturaletă puțin obraznică și înclinația ei spre clownerie, a avut întotdeauna efectul unui viteză asupra publicului”. Premiul „Oscar” vine să confirme aprecierea marelui maestru al suspansului, încununând o carieră de peste trei decenii.

ROMEO NĂDAȘAN ■

O.Z.N.-urile și Vulcan

Cite nu s-au spus despre O.Z.N.-uri? S-au propus fel de fel de explicații, de la cele mai cu mîrgă pînă la cele mai năstrusnice, de la cele mai pline de bun simț, pînă la cele mai fanteziste, fără ca, bineînțeles, taina fărfulilor zburătoare să fi fost dezlegată. Iată că, după cum scrie *New Scientist* care apare la Londra, unii oameni de știință (J. Rendels și P. Warrington) au emis o nouă ipoteză. Ei au ajuns la concluzia că obiectele ceresti neidentificate nu pot fi nave cosmice venite din alte lumi. După părerea lor, la baza O.Z.N.-urilor stau fenomene atmosferice reale, deocamdată nu îndeajuns de studiate, legate de procesele geologice. Savantul american Ch. Faure a observat că O.Z.N.-urile apar cu precădere în zonele cu activitate seismică ridicată. Cercetări sistematice în această direcție au efectuat oamenii de știință francezi, care au stabilit o legătură exactă între O.Z.N.-uri și accidentele geologice locale. Se știe că unele cutremure sînt însoțite de diferite efecte luminoase, a căror natură nu este, deocamdată, cunoscută. Aceste fenomene luminoase sînt vizibile uneori la o distanță de 80 de kilometri de epicentrul cutremurului, chiar și pe suprafața apelor. Se poate afirma că între aceste efecte ale cutremurelor și O.Z.N.-uri există multe trăsături comune.

Nu-i pasă de apă și de foc

Un grup de specialiști vest-germani a construit o ambarcație specială pentru salvarea oamenilor de pe vas în caz de naufragiu sau de incendiu la bord. După cum se știe, salupele obișnuite și plutele, inclusiv colaci de salvare, nu sînt de nici un folos dacă forța valurilor atinge nouă sau zece grade. Noua barcă de salvare este formată dintr-un cilindru de oțel cu un corp dublu. Lungă de 3 metri și cu o greutate de trei tone, ea este prevăzută pentru salvarea a 27 de oameni. Naufragiatii iau loc în interiorul cilindrului, unde sînt scaune prevăzute cu centuri ca la avion sau ca la automobilul disciplinei. După ce ambarcația s-a umplut iar oamenii și-au pus centurile, cilindrul este împins de pe bordul vasului avariât în apă, de la o înălțime care poate să ajungă pînă la 35 de metri. Fotoliile sînt făcute din material sintetic, iar carcasa lor din aluminiu, fapt ce le permite să reziste la cele mai dure ciocniri. După cum este cunoscut, tragedia naufragiaților începe adesea chiar de la coborîrea cu salupele pe apă. În acest timp, din cauza emoției puternice pier o

Mondo umano?

Testul balistic

În fața unor fapte șocante, cu implicații dintre cele mai mari și neașteptate, medicul legist din Los Angeles, dr. Thomas Noguchi, nu putea decît să se gîndească la o experiență în condiții aproape identice cu atentatul abia comis împotriva lui Bob Kennedy. Firește, prima întrebare care se pune era aceea privind eficiența testului și, evident, posibilitatea acceptării concluziilor lui. La ora aceea, mass-media „fierbea”; se răscoleau — sau, mai exact, se actualizau în forță — circumstanțele asasinării, cu aproape patru ani mai înainte, a fratelui lui Bob, președintele John Kennedy. Și, bineînțeles, se insista foarte mult asupra faptelor neclare sau care, între timp, în urma noilor investigații, căpătaseră o altă „față”. Pe scurt, noul caz și contextul predis-

multime de oameni. Adesea, salupele sînt înghițite de vârtejurile pe care le formează vasul ce se scufundă. „Salvatorul” la care ne-am referit este astfel construit încît poate să se scufunde și la 30 de metri și să iasă apoi din nou la suprafață. Vasul nu este afectat nici de petrolul fierbinte care se împrăstie la suprafața mării din rezervoarele tancurilor petroliere, și care este cuprins de flăcări: în timpul probelor, ambarcația de salvare s-a aflat timp de 10 minute în mijlocul flăcărilor, dar temperatura dinăuntru nu s-a ridicat peste 40 de grade. Vasul de salvare este dotat cu un motor diesel cu o putere de 26 kilowați, avînd rezerve de carburant, alimente și medicamente. În prezent, această ambarcație este inclusă în dotarea a două vase refrigeratoare.

Mai e viață și în altă parte afară de Pămînt?

Probabil că multă vreme de aici înainte, pînă ce se va găsi o probă serioasă, fie într-un sens, fie în altul, savantii își vor tot da cu presupusul, ba că este viață

Da pe toate meridianele

în cosmos, ba că nu este. Pînă una alta însă, credem că este folositor să consemnăm orice noutate în acest domeniu. Iată, spre exemplu, într-un meteorit căzut în Australia în 1969, au fost depistați toți cei cinci aminoacizi care intră în compoziția genelor. Asadar, acum știm că unirea tuturor aminoacizilor respectivi se poate realiza și în afara globului terestru ceea ce poate îndreptăți presupunerea că gena, „cărămida vieții”, poate lua naștere oriunde în cosmos. Savantul american G. Levin, conducătorul uneia din experimentele avînd ca scop determinarea — cu ajutorul aparatelor „Viking” — existenței sau neexistenței vieții pe planeta Marte, consideră că acest experiment a confirmat în mod convingător existența unor forme de microorganisme care, poate, se aseamănă cu bacteriile și algele de pe Pămînt. Acest specialist a constatat, de asemenea, că pe suprafața formată din roci a planetei, ale cărei imagini au fost transmise de aparatele „Viking”, se observă pete verzi, care își schimbă forma și poziția în decursul anului martian și care, după cit se pare, potrivit aspectului exterior, culorii și gro-

simii, corespund foarte bine cu lichenii de pe Pămînt, ceea ce formă de viață care s-ar preta cel mai bine climatei uscate și reci a „planetei roșii”.

Balena hoinărea pe uscat

Se consideră că fosilele aflate în prezent la dispoziția savanților reprezintă mai puțin de 1 la sută din ființele care au trăit cîndva pe Pămînt. De aceea pentru oamenii de știință constituie un adevărat eveniment găsirea unor forme intermediare pe scara evoluției. O astfel de „verigă” lipsă a fost descoperită de curînd în Pakistan — e vorba de oasele pietrificate ale craniului unui animal, strămoșul balenei de azi, dar care pe atunci trăia pe uscat. Acest animal, care hoinărea pe Pămînt cu aproximativ 50 de milioane de ani în urmă, a fost numit de specialiști *Pakicetus inachus*. Studiarea fosilelor găsite a arătat că structura oaselor urechii medii a lui *Pakicetus inachus* nu-i permitea să audă în apă, în timp ce balenele de azi, care au o altă structură a oaselor urechii, aud excepțional în apă. De remarcat că fosilele „balenei de uscat” n-au fost găsite în aluviunile mărilor, ci în ale râurilor, alături de fosile ale strămoșilor oilor și porcilor. Se pare că *Pakicetus inachus* se hrănea în mare, iar nopțile urca prin albiile râurilor și se retrăgea pe uscat.

Au nu numai cu cuvîntul va trăi omul...

Statisticile cu privire la știința de carte dau mai întotdeauna rezultate insolite. Cine ar fi crezut că 10 la sută dintre locuitorii mării ai Franței nu știu nici să citească, nici să scrie? Însă așa rezultă din informațiile furnizate de Ministerul francez al apărării (fiindcă recensămînte cu privire la starea de alfabetizare a nației galice nu s-au mai făcut din 1946, cînd s-a constatat un procent de 4,6 de analfabeți). Cînd, nu demult, au fost chemați la recrutare 400 000 tineri francezi, s-a dovedit că 35 000 dintre ei nu cunoșteau deloc literele, iar 65 000 citeau silabisind cu multă trudă. Ca să completeze aceste date, Ministerul francez al culturii a publicat de curînd un raport din care rezultă că 28 la sută din populația țării — e vorba, firește, de cei alfabetizați — nu citiseră în viața lor nici o carte și nici un ziar și, după propria lor mărturisire, nu le simteau deloc lipsa.

ION D. GOIA ■

puneau la opinii care să nu aibă un suport real, în stare să complice și mai mult lucrurile în fața opiniei publice.

Ce-l interesa, de urgență, pe dr. Thomas Noguchi? Un test balistic de pe urma căruia să stabilească foarte precis distanța de la care s-a tras, astfel încît pe urechea victimei s-a depus faimoasa funingine. „Am imaginat unul care permitea reproducerea desenului circular al particulelor de pulbere neare încrustate în urechea lui Bob Kennedy și, după amiază, tehnicianul laboratorului a fost puțin surprins în fața cererii mele: «șapte urechi de porc, doctore?»”

Într-adevăr, așa ceva i se cerea tehnicianului respectiv. Totodată, i s-a explicat cum fiecare ureche de porc să fie fixată pe niște forme care conturau un... craniu omenesc. Odată încheiate primele două operații — găsirea urechilor de porc și fixarea lor pe craniu — au urmat deplasarea la standul de tir al poliției locale unde, sub supravegherea lui Thomas Noguchi, trebuia efectuat testul balistic.

Firește, medicul legist nu relatează în cartea sa „Coroner” dacă, la ora respec-

tivă, a spus ceva presei în legătură cu preocupările sale și nici dacă a cerut altcuiva părerea despre importanța și necesitatea experienței sale. În stand, un ofițer de poliție îmbrăcat în civil a primit indicații cum să tragă în fiecare din cele șapte „cranii”: punînd țeava pistolului pe primul, apoi îndepărtînd-o progresiv în cazurile următoarelor: 1 cm; 2,5 cm; 5 cm; 7,5 cm; 10 cm. S-au tras șapte gloanțe, evident, cu toată grija respectării distanțelor cerute. „Pe un craniu, la 7,5 cm de regiunea mastoidă dreaptă, am descoperit reproducerea perfectă a formei înscrise pe particulele de pulbere nearsă pe urechea dreaptă a lui Kennedy” (...)

Cunoșteam acum poziția precisă a armel ucigăș în momentul în care a fost tras gloțul, la o distanță de 7-8 centimetri în spatele capului, la cel puțin 3 cm de urechea dreaptă. Dar știam, de asemenea, că această descoperire părea a-l disculpa pe Sirhan Sirhan. Exploda bomba? Aceasta era și temerea cea mare a celui care imaginase testul.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Roza vinturilor

Afcrisme

Hans Arndt (R.F. Germania)

Speranța descoperă lumina la orizont, mai înainte ca ea să apară.

Ceea ce cumperi prea scump, nu stăpînești niciodată-n întregime.

Preatirziul în viață vine întotdeauna prea devreme.

În așteptare zace întotdeauna nerăbdarea încătușată.

Calitatea se dezvăluie la împotriviri.

A fost condamnat la excepție și cocheta cu regula.

I se atrîna de git, mai puțin din lubire cît din nevoia punctului de sprijin.

A devenit vorbăreț abia sub pectea discreției.

Cu cît porți mai multe măști, cu atît devin mai groaznice propriile-ți trăsături.

Cînd doi se ceartă, suride adevărul.

Banul flirtează cu banul, iar morala numai cu suma rotundă.

Bărbatului fără punct de vedere îi este teamă fie să nu spună vreo prostie, fie să evite ceva inteligent.

În cazul vanității umorului încetează, iar în cazul banilor dispore.

Cu cît îmbătrînim, cu atît se deterioroază oglinzile.

Cînd o mină spală pe alta, amîndouă rămîn murdare.

Cel care își descoperă greșelile la alții, nu cunoaște îndurare.

Răbdarea epuizează mușchii inimii.

Marea pasiune mistuie viciul.

Și cei care se plîng de proastă memorie, își au amintiri precise.

Sîntem sclavii a ceea ce ne face nefericiți.

Cînd două hotăriri luptă între ele, ambele succumbă.

Există cazuri cînd speranța devine un prost obicei.

Adevărul este gol, dar găsește mulți creatori de modă.

În românește de PETRE STOICA ■

Păcat, Dinamo! Bravo, Dinamo!

• Deși învinsă, campioana noastră rămâne între primele 4 echipe ale Europei •

Un vis fără final

Pentru a doua oară consecutiv, fotbalul nostru se poticnește în fața unei finale europene de club. Anul trecut, Craiova, anul acesta, Dinamo, campioana pierzând, miercuri, și returul cu F.C. Liverpool, 1-2, la capătul unei partide, să recunoaștem, pe care englezii au jucat-o mai bine. Nu ne vom lamenta însă și nici nu-i vom dojeni pe dinamoviști care, ajunși până în această etapă a celei mai prestigioase competiții continentale, merită toate laudele. Bravo, Dinamo, dar și păcat, Dinamo! Finala a rămas astfel un vis fără final.

Evitând să descriem desfășurarea întâlnirii pe care, sîntem siguri, ați urmărit-o, fie pe „23 August”, înfruntînd cu speranță și stoicism ploaia, fie în fața televizoarelor, să spunem însă că, fără să evolueze slab, Dinamo s-a văzut în trecut de o formație puternică, în stare să practice același fotbal viguros și tenace, la cîștig, la fel de bine în deplasare ca și acasă. Poate chiar mai bine. Adevărul e, fără a le căuta bucureștenilor circumstanțe atenuante, că returul cu Liverpool i-a prins într-un moment prost. Absența a 3 titulari Andone, Movilă și Muțescu, primul suspendat (pentru cartonașe), ceilalți accidentați, a cîntărit greu, chiar decisiv, în economia partidei. Cu ei în teren, alta ar fi fost, nu ne îndoiim, soarta meciului, întrucît englezii, deși tari și siguri pe picioare, s-au dovedit nu o dată vulnerabili, campionii noștri fiind în câteva rînduri, mai ales în prima repriză (ocazii mari: Augustin, minutele 27 și 34, Dragnea, minutul 29), foarte aproape de gol. Dar asta, lipsa celor 3, trebuie privită credem și altfel. Cînd îți propui o performanță de genul celeia la care a nădăduit, și încă argumentat, Dinamo, n-ai nevoie numai de o echipă, adică de 11 titulari, ci de un lot valoros, format din jucători capabili să joace oricînd, oricare dintre ei, 16, 17 sau chiar mai mulți, la același nivel. Or, Dinamo, întîlnind, o formație de talia și reputația lui Liverpool, cu Ian Rush (ca să dăm un exemplu) socotit cel mai scump fotbalist din Europa, n-a avut un astfel de lot. E însă, apreciem, nu doar vina clubului în cauză, ci a federației. Ea n-a găsit soluții nici anul trecut, pentru Craiova, și n-a găsit nici anul acesta, pentru Dinamo, la care venirea lui Turcu (lăudabilă în ceea ce privește înțelegerea manifestată de Steaua) n-a schimbat cine știe ce. E însă vorba aici, dacă nu greșim, și despre altceva, despre o anume mentalitate, care refuză parca să înțeleagă că, atîta timp, cît nu vom avea măcar 3-4 echipe puternice de club, nu vom putea urca mai sus decît au făcut-o până acum Craiova și, anul acesta, Dinamo. Nu-i mai puțin adevărat că la diminuarea forțelor echipei noastre campioane au contribuit din plin prin intervențiile lor dure, nesportive, și jucătorii din Liverpool care, în partida tur, le-au provocat dinamoviștilor o serie de accidente, cea mai gravă fiind aceea a lui Movilă. Lovit brutal de Souness (pe care U.E.F.A. nici măcar n-a catadixit

să-l avertizeze?!), Movilă va fi indisponibil pînă în toamnă. În schimb, la înformarea tendințoasă a observatorului ei, Uniunea europeană a dictat împotriva lui Andone, vinovat de un fault de joc, o suspendare exagerată, asupra căreia, la demersurile clubului bucureștean, sperăm că va reveni.

Întorcîndu-ne la meciul de miercuri, să notăm că jocul pe jos și direct al englezilor a izbîndit. Ajutat, e drept, și de starea terenului, și de ploaie (ce mai jubilau oaspeții văzînd că plouă în orele premergătoare partidei!), dar și facilitat de lipsa de inspirație și, greșim?, de posibilitățile mai reduse de exprimare ale unora din componenții echipei gazdă. Care, să fim clari, au vrut, fără excepție, dar n-au putut miercuri mai mult. N-au avut mijloacele necesare. Pentru că una înseamnă, veți fi de acord cu noi, Jiul sau Tirgoviște, și alta, un obstacol înfrînt mai greu de depășit, Liverpool! Iar lipsa celor 3 titulari tocmai asta a scos în evidență: unele limite tehnice și tactice ale cîtorva dintre dinamoviști, lui Turcu sau Tălnar, de pildă, neconvînșători în mod constant, adăugîndu-li-se, din păcate, și Rednic, care a prins miercuri o zi nefastă. Mulțurile la care au fost obligați antrenorii Nicușor și Dinu, spre a suplini absența celor 3, n-au fost de data asta cîștigătoare. Turcu s-a zbatut ca viri, dar fără folos. Lui Tălnar nu i-a ieșit mai nimic. Mărginean a luptat și atît. Iar Augustin, retras în linia de mijloc, a căutat să fie peste tot și, cu excepția cîtorva faze, n-a fost nicăieri! De Augustin, spunea antrenorul englez Fagan după meci, ne-a fost tare frică, numai că el, spre bucuria noastră, nu ne-a dat de furcă nici jumătate din cît a făcut-o la Liverpool! Să însumăm asta, în contextul de mai sus, că Dinamo a jucat mai slab miercuri decît în urmă cu două săptămîni? La București, alb-roșii s-au găsit în postura de a trebui să construiască mai mult decît la Liverpool, ceea ce nu le-a convenit și, încă mai grav, nu le-a reușit. Golurile s-au primit, e drept, în urma unor erori personale, dar echipa, în ansamblu, n-a avut capacitatea de a forța spre poarta lui Grobbelaar. Ea n-a dominat decît rareori cu autoritate. În plus, să nu uităm, a marcat dintr-o fază fixă, golul acela superb salvîndu-l pe Orac de un calificativ drastic. Dăruirea și abnegația de care au dat dovadă, cu prisosință, campionii noștri n-au mai fost, în fața lui Liverpool, suficiente. Trebuia ceva mai mult, măcar inspirație, dacă nu ceva. Pentru că adversarul, s-a văzut, le-a avut.

Infrîngerea de miercuri mai ridică, credem, o problemă, legată de faptul că, surprinzător, oaspeții au terminat mai bine, mai în forță, decît gazdele. De fapt, ca să fim sinceri, ridică mai multe (modul în care englezii au știut să transforme în goluri puținele ocazii avute, insistența lor de a cîștiga într-un moment în care, practic, aveau calificarea asigurată etc.), dar asupra uneia am dori, în finalul acestor rînduri, să zăboveim. Liverpool a pătuns în finala C.C.E. nu doar prin valoarea incontestabilă a jucătorilor, ci și ca exponentă a unui campionat tutelat de rigoare, desfășurat cu o regularitate de coasornic. Așa se face că Rush și ceilalți au în spate, din 27 august 1983, adică în ultimele 8 luni, nu mai puțin de 60 de meciuri ofi-

La peluză

Să ne îmbrățișăm valorile

Campania europeană s-a terminat. Poate nu așa cum am fi dorit noi, cei 70 000 de spectatori și milioane de telespectatori, dar mă întreb acum, cînd știm sfîrșitul, dacă la startul competiției, alături de cele mai bune 32 de echipe ale Europei, într-adevăr ne propusesem mai mult? Din 32 de campioane, campioana noastră s-a clasat printre primele patru. Performanță unică în fotbalul românesc. N-am putut trece de maturitatea campionilor englezi, oricît ni s-a părut nouă că amîndouă golurile sînt rezultatul unor greșeli ale apărării noastre. Greșelile au și ele o cauză, sînt provocate, și dacă ne gîndim la motivația lor ajungem tot la ce-am spus mai sus. Am fost obligați la acele greșeli și pentru toți cei care au văzut acum pentru intîia oară echipa campioană a Angliei și felul cum ea joacă, au în acel 0-1 de la Liverpool măsura luptei pe care Dinamo a dat-o acolo. Campioana noastră s-a comportat exemplar în fața unei echipe care a fost mai bună. Și este mai bună nu fiindcă jucătorii englezi sînt mai talentați decît ai noștri, ci pentru că ei învață lupta într-un campionat, în niște campionate, care au dat în acest an șase semifinale și din care la fiecare campionat mondial ajung trei și uneori chiar patru echipe naționale. Că lucrurile stau astfel o dovedește Ion Marin, Augustin, Mărginean și alții. Fără înlăimea competiției numită de U.E.F.A., Cupa Campionilor Europeni, Ion Marin n-ar fi putut arăta niciodată poate adevărată sa înălțime și acest lucru este valabil chiar și pentru Augustin, atît de marec psihic după Bratislava, ca să nu mai vorbesc de Mărginean, eterna rezervă. Avem nevoie, învățăm aslăzi, de un campionat serios, fără zone călduțe și me-

diocre, de un campionat care nu numai să ne justifice aspirațiile către gloria internațională, ci să le și susțină. N-am ajuns în finala de la Roma și nici campioni ai Europei deoarece campionatul nostru, așa cum este el astăzi organizat și conceput, nu asigură condițiile pentru o astfel de performanță. Am dorit cu toții victoria echipei Dinamo, pentru că este firesc să ne stîrnim ambițiile și să urcăm mereu cota nădejdilor noastre, dar nu fiindcă am fost și convinși că valoarea campionilor noștri o întrece pe cea a campionilor Angliei, poate cea mai sigură echipă engleză din cîte am cunoscut noi. Să felicităm din toată inima și fără rezerve pe campionii noștri, ei au făcut tot ce-au putut și cred că veți fi de acord cu mine că s-au întrecut chiar pe sine. Fiindcă una este să joci cu Liverpool după ce-ai învins Petrolul și alta e să joci cu Dinamo după ce ai învins pe Manchester United. Și mă gîndesc cîte alte talente mari, cum s-a dovedit a fi Ion Marin, mai ascunde încă un campionat care nu solicită decît în cîteva întîlniri adevăratul potențial al fotbalistilor români. N-ar fi vorba deci de a descoperi acum talentele care să ne poarte pe aripile Europei, ci pur și simplu de a găsi formula care să asigure valorificarea, ca să zic așa, deplină a calităților și energiilor deja existente. Ele există. A trebuit să jucăm cu Hamburg, cu Minsk și cu Liverpool ca să aflăm asta, dar am aflat și e bine să nu uităm ce am descoperit o dată.

Să ne îmbrățișăm valorile și să nu le sufocăm cu pretențiile noastre. Bravo, Dinamo!

NICOLAE CRISTACHE ■

ciale! Liverpool n-a cerut nici o amînare și, dac-ar fi cerut, ne îndoiim că ar fi primit-o? La noi, se știe, situația e, și încă de ani și ani, cu totul alta și nu mai devreme decît în această lună federația a modificat, ea însăși, zilele de disputare a campionatului, date pe care tot ea le hotărîse?! Am mai spus-o și o repetăm: numai un campionat puternic, stabil, poate face un fotbal de valoare. Doar un astfel de campionat reprezintă sursa unei echipe naționale redutabile. Ei, adică o întrecere „metronom”, are puterea să scoată la iveală și, implicit, să călcaască jucători de talie, din categoria acelor care atîta nevoie a avut Dinamo ca să înfrunte și să învingă pe Liverpool. E timpul, mai mult ca oricînd, să reconsiderăm această veritabilă „fabrică” de valori care este campionatul!

Campioana noastră a ratat calificarea, ceea ce, firește, ne-a mîhnit. Dar nu e

cazul să dezarmăm. Să privim această înfrîngere cu luciditate și bărbăție, dînd lui Dinamo ceea ce i se cuvine pentru toate bucuriile pe care ni le-a produs pînă acum, demonstrînd că este o formație de prestigiu internațional, prima din fotbalul românesc care a reușit să „urce”, prin talent și rîvnă, în semifinalele Cupei campionilor europeni. Bravo, Dinamo, pentru excepționala ta „serie” europeană, pentru performanța de a fi eliminat din C.C.E. pe lingă Kuusysi Lahti și Dinamo Minsk, pe Hamburger S.V., deținătoarea trofeului! Păcat, Dinamo, că n-ai reușit, precum Craiova în sezonul trecut, împotriva Benfica, să duci fotbalul nostru de club într-o finală continentală! Mult n-a lipsit. Deci e firesc să sperăm că și această experiență cu învîntăminte ei ne va ajuta într-o bună zi, poate chiar în anul care vine, să cucerim Europa!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

FAIR PLAY

Arbitrul de baschet

Campionatul național de baschet masculin s-a încheiat nu demult cu o suită de meciuri pasionante Steaua - Dinamo. Scriam la sfîrșitul anului trecut în această rubrică despre faptul că valoarea spectaculară a unor întîlniri nu este însoțită și de o atmosferă care să ne atragă spre arenele de baschet. În ultima vreme, datorită măsurilor energice ale federației,

gesturile obscene au dispărut, insultele s-au rărit (rare dar grave, încă), arbitrajul s-a îmbunătățit, meciul decisiv pentru desemnarea campioanelor bucurîndu-se de un arbitraj corect și competent al orădeanului Geza Dutka și al clujeanului Francisk Took. Deci, se poate! Dacă jucătorii sînt, în marea lor majoritate, prieteni între ei, respectîndu-se reciproc, în schimb între antrenori există încă o rivalitate rău înțeleasă. N-am mai văzut demult o mină întinsă pentru o felicitare sinceră. La infrîngeri, vinovați în ochii antrenorilor nu sînt în primul rînd propriii jucători ci arbitrii, uitîndu-se că cel mai slab arbitru comite mai puține greșeli într-un joc decît cea mai bună echipă. Acuzînd doar greșelile de arbitraj, antrenorii nu mai sînt capabili să analizeze obiectiv meciul și nu mai pot sesiza propriile greșeli. Cît despre educația sportivă pe care o fac astfel jucătorilor, ce să mai zicem...

Credem că federația ar trebui să găsească o modalitate de a-i invita pe antrenorii la reuniunile colegilor de arbitri. Poate că astfel, în afara respectului pentru preocupările arbitrilor, vor apărea și prietenii bazate pe corectitudinea relațiilor interumane și este un lucru evident că te superi mult mai puțin pe un prieten. Departe de a sta izolat în „turnul său de fildeș”, arbitrul poate și trebuie să caute să se întîlinească, pe cit este posibil, cu cei pe care va avea sarcina să-i arbitreze într-o zi. Poate că și organizarea unor cursuri comune ar fi profitabile atît pentru unii cît și pentru ceilalți. Antrenorii și arbitrii și-ar însuși cunoștințe identice în materie de arbitraj și de tehnică a jocului, ceea ce va duce la unitatea de concepție după care, din păcate, sîntem în permanentă căutare. Din cîte știm, cîțiva dintre cei mai buni arbitri internaționali își datorează în parte valoarea faptului că sînt în același timp antrenori, iar an-

trenorii cei mai corecți sînt cei care cunosc perfect regulile jocului.

Ne permitem să mai avansăm o propunere: prezența constantă a arbitrilor la jocurile de antrenament ale echipelor. Avantaje: arbitrul se antrenează și el atît din punct de vedere fizic cît și tehnic; echipele pot să-și modifice tactica dacă aceasta duce la încălcări ale regulamentului; jucătorii pot discuta cu arbitrul, aceste discuții amabile, întrucît nu influențează rezultatul, pot duce la progrese; în sfîrșit, prin prezența sa, arbitrul va arăta că antrenamentul său nu este numai teoretic, că el se pregătește la fel ca jucătorii, iar aceștia nu pot decît să respecte și mai mult pe un arbitru dacă știu în mod sigur că e stăpîn pe problema. Desigur că acest antrenament al arbitrilor nu trebuie să se facă mereu cu aceeași echipă. Vom reveni.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

6